Василь Кожелянко
ДЕФІЛЯДА В МОСКВІ

ГЕРОЙ ПРИЇХАВ

Уранці першого листопада 1941 року львівський потяг поволі наближався до чернівецького двірця. Командир розвідувальної роти першого куреня бриґади спеціяльного призначення Українського війська хорунжий Дмитро Левицький дивився у вагонне вікно на сильвети Чернівців, що виринали з ще нехолодного сивуватого туману. Три роки його товкла доля, і він не був удома. Три роки минуло від того теж осіннього, але холодного і мокрого вечора, коли аґенти сиґуранци вдерлись до помешкання, де відбувалось ексклюзивне зібрання проводу студентського осередку ОУН. Шандарі та аґенти в цивільному фахово крутили хлопцям руки, одягали бранзулетки, били під дих і звично бубоніли стандартне румунське «футуз кручя…»

Пов'язали Ореста Митківського, Теодора Савчука, Іларія Забродського, Василя Безверхого, його найближчих приятелів, студентів, як і він, Чернівецького університету. І сидіти би Дмитрові Левицькому разом із ними в Дофтані, якби не знання джіу-джітсу, не чорноземна фізична сила та бельґійський бравнінґ, виданий йому напередодні самим Зубром, близьким соратником Степана Бандери. Дмитрові ковальські кулаки, з яких часом кепкували його дуже інтеліґентні товариші, три кулі з бравнінґа — одна в люстру пана Купчанки, господаря конспіративного помешкання, і дві — в тілеса секретних аґентів, а також довгі й прудкі ноги проклали йому шлях мимо румунської тюрми.

Якийсь час Левицький переховувався в родини у Великому Кучурові, а згодом у селянському вбранні разом із ґаздами з Кам'яної, які їхали в гори палити вугілля, на фірі перебрався у Вижницю. А вже там місцеві контрабандисти за срібний швейцарський дзиґарок переправили його на польський бік.

Румунська влада довго цвікала в очі батькові, старому докторові Теофілеві Левицькому, але заарештувати не наважились, — мусили рахуватися з міжнародною опінією: чернівецького психіатра сам Зиґмунд Фройд шанував за постійне полемізування з психоаналізом на сторінках спеціяльних журналів. А більше в Дмитра нікого не було, якщо, звичайно, не рахувати Генцю. Чи є вона в Чернівцях? Чи вар'юватий татусь разом із верескливою мамусею не переправили її у Відень, як збирались ще тоді, у 1938 році? Дуже кароока Генця Мангерівна таки попила тоді його крівці, казала, аби перейшов тоді у її політичну віру, аби запустив бакенбарди, як у Жоржика Цімерманна, й зачісувався б не на лівий, а на правий проділ, бо так, мовляв, він схожий на німецького канцлера. Але ж Дмитро саме тому й носив коротенькі вусики і зачісувався навскіс, аби бути схожим на свого неперевершеного кумира — великого фірера німецького народу Адольфа Гітлера. Вона цього не розуміла, бо поглядала на схід, за Дністер, і він мав підозру, що цимборувала із запільними комсомолістами. Час їх розсудив. Де тепер її большевики? Аґонізують за Уралом. На його таки вийшло. Через шість днів у поверженій Москві, на їхній Красній площі, сам фірер Адольф Алоїзович і вожді країн — союзниць Райху прийматимуть дефіляду звитяжних армій. День обрано неспроста: 7 листопада большевики шанували як день свого приходу до влади в 1917 році. На трибуні мавзолею першого большевицького прем'єра, мумія якого за наказом фірера похована десь у Петербурзі (Адольф Великий боявся непохованих трупів), стоятимуть великі люди, юберменші Европи, конструктори нового порядку: Адольф Гітлер, дуче Муссоліні, маршал Антонеску, адмірал Горті та ще з десяток керівників держав Антикомінтернівського пакту. А головне не те, що еспанський вождь Франко буде обійматися з імператором Японії на тлі храму Василія Блаженного, найважливіше для Дмитра і, як він гадає, — для України, те, що на мавзолеї рівний серед рівних, леґітимне і повноправно стоятиме вождь Української держави — Степан Бандера.

Площею в перших рядах продефілюють, звичайно, німецькі вояки: батальйон СС,

батальйон вермахту, потім люфтваффе і моряки. А за німцями — другими — не третіми і не якимись там четвертими, таки — другими, підуть українці. У першому курені з чорними петлицями військ спеціяльного призначення і срібними аксельбантами промарширує і він, хорунжий Дмитро Левицький. Вже за ними підуть італійці, румуни, мадяри і решта союзників. А другі — українці! Бо хоч би яким був самовпевненим і націоналістичним фірер Адольф, а розумів, що без мільйонного Українського війська, чиї полки першими ввірвалися в Москву, ще невідомо, чим би закінчилась виправа на Схід.

А поки що Дмитро Левицький їде на один день до Чернівців, аби побачити батька і Генцю, якщо вдасться.

Чернівці нагадували зоопарк, в якому служники повідчиняли всі клітки і пішли собі геть. Румуни передавали владу українцям. Виліз їм боком 1918 рік: тим самим шляхом, що йшли тоді на Чернівці, румунські війська відходили в напрямку Глибокої, а з Кіцманя в місто входили колони українських частин. Українських військовиків із синіми петлицями, що вказувало їх належність до піхоти, було мало — фронт! В основному йшли зеленопетличники (національна ґвардія) і подекуди з чорними петлицями у масках — командос — підрозділи спеціяльного призначення Служби безпеки України. Румуни, ще недавно люті ненависники всього українського, а тепер — союзнички по Антикомінтернівському блоку, покидали Чернівці згідно з Берлінським вересневим пактом. Президента України Степана Бандеру і маршала Антонеску за стіл переговорів посадив сам Гітлер. Наш президент погодився на певний компроміс і відмовився від претензій на Південну Буковину з Сучавою, зате румунський диктатор тримався стійко, як справжній римський леґіонер, аж поки німецький фірер розлютивсь і висварив Іоана Антонеску, як шкідливого ґімназиста, мовляв, що мені з вашої румунської нафти, якщо не матиму на Східному фронті мільйонної української армії, до того ж боєздатної, на відміну від… Тут Адольф Великий виявив великодушність і не назвав, кого він мав на увазі.

— А хто підкорив Трансністрію? — в'їдливо запитав Антонеску Гітлера.

— Пане маршале, це вже південь Української держави, — роз'яснював Гітлер. — Що мені з того, що ви нібито взяли Одесу? А якби я не порозумівся з українцями, у нас в тилу з'явилась би їхня повстанська армія, яка б відтягнула на себе частину військ.

— Неодмінно, — посміхнувся Степан Бандера.

— Ну і що? — Антонеску з викликом окинув поглядом Гітлера і Бандеру, який сидів за столом навпроти.

— А то, — скипів Гітлер, — що тоді большевики усіх нас розіб'ють!

— І заберуть у вас не лише Північну Буковину, а й Бесарабію, домнуле, — додав Бандера.

Якось помирились. Румуни погодились віддати не всю Північну Буковину, а лише етнічно українські райони. Це — неподобство, але до часу хай буде так, — мислили українські зверхники. Поки ми союзники, хай…

Хорунжий Левицький від двірця пішов пішки, кортіло придивитися до Чернівців в українській іпостасі. Вивіски на крамницях і кав'ярнях ще подекуди були румунські, але на міській ратуші вже майорів синьо-жовтий прапор, та й подекуди з'явилися гасла «Свій до свого по своє». Дмитро зайшов в одну кав'ярню з таким гаслом, яке було наспіх написане на шматках картону, і далі кривими буквами: «Веселий заклад у Грицька Федюка. Кава, канапки, гарячі страви й різні напої. Просимо українців і союзників.»

«Цей Грицько, видко, добрий політик», — подбав Дмитро й зайшов до зали. Вона була далеко не порожня як на військовий час. Сиділо всякого різношерстого люду. Двоє статечних сільських ґаздів у кожухах пили пиво і їли оселедці, в кутку біля них стояли їхні батоги, — отже, десь надворі мали бути фіри, на яких вони привезли до міста дрова, сіно чи деревне вугілля, випалене в Карпатах тяжкою працею з ризиком для життя. Було з півдесятка дівуль фаху відомого, було кілька поношених паничів, віку й заняття невизначених, без таких не обходиться жодна кнайпа Европи, за шинквасом троє румунських офіцерів-артилеристів пили коньяк та каву.

— Гаразд, пане хорунжий! — викинув угору правицю і підбіг до Левицького корчмар Грицько, якому більше би пасувало зватись вуйком Грицем, бо вже мав якийсь рік, до того був ще й погано поголений і мав «жалобу» на нігтях. Дмитро завважив, що Грицько добре розбирається у знаках розрізнення Українського війська і по двох срібних ромбах на пагонах упізнав у ньому хорунжого.

— Гаразд Гітлер і Степан Бандера! — гаркнув у відповідь Левицький.

— А полковник Мельник не гаразд, пане хорунжий? — задерикувато спитав корчмар Дмитра.

— Гаразд, чому не гаразд, — Дмитро мав добрий настрій і не хотів вимуштровувати знахабнілого Грицька. Румунські офіцери з цікавістю поглянули на нього.

— Гаразд, пане корчмарю, а ще гаразідше буде кава і порція коньяку, — трохи додаючи командних ноток до голосу, сказав Левицький і сів за вільний стіл. Грицько, трохи ображений таким непошанівком його буковинського патріотизму, поспішив виконати замовлення.

«Звідки у цього Грицька в несвіжій сорочці справжня арабіка і непідроблений мартель? — думав блудний хорунжий, — але гайль, тобто гаразд по-нашому. Гаразд, чому не гаразд», — думав заприсяжний член єдиної об'єднаної ОУН, адже справою об'єднання «старих» і «молодих» оунівців опікувався сам адмірал Канаріс, шеф найкращої в світі розвідки — абверу. Спочатку з його допомогою було виявлено в обох гілках організації всіх провокаторів і агентів Кремля, згодом розпочались безперервні переговори, а вирішальним чинником процесу, в апогеї якого Степан Бандера і Андрій Мельник подали привселюдно один одному руки, при чому Бандера як лівак спочатку був простягнув ліву руку, але вчасно спохопився, стала заява райхсканцлера і фірера Німеччини Адольфа Гітлера, що, мовляв, лише за умов єдиної ОУН може бути Українська Держава. ОУН об'єдналась, Гітлер визнав уряд Ярослава Стецька, який відразу перебрався зі Львова до Києва і заборонив німцям пхатись до українських цивільних справ, Андрій Мельник очолив Центральну Раду — український парламент, більшість у якому мала ОУН, були представники й інших дрібних партій: вільні хлібороби, націонал-демократи, але до часу хай… Десь під попелом на українському політичному ґрунті ще тліють жаринки розбрату, але небезпека повернення большевизму змусила всіх достойників хоча б про людське око зберігати монолітну єдність України, уряду, народу і ОУН, тому — гаразд! — гаразд, обізнаний у військових справах (що підозріло), корчмарю Грицьку; гаразд, союзнички — румунські артилеристи; гаразд, гарно вбрані й підмальовані курви за сусіднім столиком, гаразд… Дмитро відчув, що п'яніє, встав, розрахувався і вийшов.

ТРОХИ НЕ ЗА СВЯТИМ ПИСЬМОМ

— Де валандався три роки? — спитав похмуро доктор Теофіл Левицький після того, як мовчки обняв сина, обмацав руки, плечі (чи цілий?), трохи розчулився, але швидко опанував себе й прибрав звичного авторитарного кшталту.

— У світах, тату, у світах, — весело відповідав Дмитро, досягаючи з валізи дещо з їства: м'ясні консерви, мішечок із кавовими зернятами, цигарки, шоколад, пляшку французького коньяку і дві пляшки улюбленого батькового червоного вина. Старий суворо подивився на все добро.

— Якщо все це від тамтого лайдака Адольфа, то можеш назад пакувати, — процідив крізь зуби.

— Тату, як можете таке казати про великого фірера? — скипів Дмитро, — це ж…

— Байстрюк, — обірвав його старий.

— Тату!

— Що, тату? Блудний син, знайшов собі цимборика — бастарда австрійського, думаєш, тільця вгодованого тобі заріжу, бо син мій був пропав — і знайшовся? А він з Адольфом по

Европі гуляв.

— Тату, ви можете не шанувати пана Адольфа, але на харчі не грішіть! Це продзабезпечення старшини Українського війська.

Старий усе ще похмуро дивився на сина, але погляд його потеплів, коли роздивився відзнаки на уніформі: тризуби на ґудзиках та українські урядові нагороди: на шиї Гетьманський Хрест першого ступеня — нагорода, яку неважко побачити в старшини будь-якого роду військ, побував на фронті; так само, як не рідкість Козацький Хрест на грудях шеренгових і підстаршин чи Княжий Хрест на мундирах генеральної старшини. Але ще на Дмитрових грудях блищало диво рідкісне із рідкісних — нагорода, яку мають раховані відчайдухи і яку дають за виконання виїмково важких завдань — на чорно-червоній стрічці висів знак особливої звитяги — срібна восьмигранна медаль «Ніч Залізняка».

— Багато людської крови пролив за цю шпильку? — спитав старий пацифіст молодого мілітариста.

— Тату, — вже спокійно відповів Дмитро, наповнюючи келишки коньяком, — людей не вбивав, ворогів — знищував.

— А хто твої вороги, хлопче?

— Вороги України, тату.

— А німці, виходить, приятелі?

— Німці, тату, допомогли Україні позбутись большевиків, а нам тут — румунів. І поляків у Галичині вже нема.

— А ціна, синку, ціна тобі не сниться ночами?

— Наші страждання, тату, віками не снились нікому — ні полякам, ні москалям, ні цивілізованим англо-французам. Настав наш час! Україна буде Імперією Трьох Морів!

— Яких ще морів, двієчнику з географії?

— Чи майбутня Україна домінуватиме в Чорному морі, тату?

— Буде, це її історичне право.

— А Білорусь попроситься під нашу руку, коли кацапи почнуть насідати?

— Очевидно, попроситься.

— А Балтія, зосібна Литва, чи не захочуть бути в зоні державних інтересів України?

— З якого б це дива?

— Біда змусить!

— А, тоді так, попросяться, — доктор Теофіл нарешті вперше, відколи зустрівся з сином, посміхнувся.

— А якщо балтійці попросяться, то чи ми їм відмовимо?

— Та де там.

— А тепер, тату, рахуйте моря.

— Чорне — раз, Балтійське — два, третього не дораховуюсь.

— Рахуймо далі, тату. Москалів розбито?

— Розбито, але все одно якась Росія буде.

— Буде. Чому б їй не бути, але чи захоче бути у складі цієї Росії Кубань?

— Не може вона цього хотіти!

— Отож. А за нею і Дон, і Ставропільщина, і Надтереків'я. А тепер скажіть, тату, кавказькі народи самостійности захочуть?

— То вони можуть хотіти, але чи їм німота вкупі з твоїм кумиром Адольфом дасть?

— За німців — інша бесіда, як прийшли — так і підуть.

— Синку, німота, поки не буде бита, не піде.

— То буде бита! Тату, наші генерали говорять… але ні, вам краще цього до часу не знати.

— Втямив, але ти ж колінкуєш перед Адольфом.

— Це великий чоловік, тату, але йому не бути імператором Аріяни. Досить йому Европи.

— В Европі він довго не погуляє, англо-французи, як ти, Митре, кажеш, розірвуть

мирну угоду з ним і вдарять у спину, коли він ослабне.

— Перше він вдарить, очевидно, ніхто не вірить в тамту мирну угоду, але поки вона існує, нам треба думати про себе.

— Про Імперію Трьох Морів? Третього моря ще не дорахували.

— Буде третє — Каспійське! Кабарда, Осетія, Чечня, там Дагестан, якщо хочуть, то дістануть свою незалежність. Але також захочуть з нами дружити. І ми їм не відмовимо.

Пляшка коньяку спорожніла, а картопля щойно досмажилась. Пан Теофіл схопився і почав накладати картоплю з м'ясом у полумиски. Дмитро на старовинному кавовому млинку молов каву.

— Я зараз, — пан Теофіл вийшов у свій кабінет і вернувся з сулією сливової цуйки.

— Чи імперські офіцери вживають цю скромну селянську горівчину? — спитав Дмитра.

— Потроху, як казала моша Катріна, — відповів Дмитро. — Тату, я хотів вас запитати…

— Питай, — посміхнувся пан Теофіл, — вона в Чернівцях. Чого почервонів, кавалере медалі «Ніч Залізняка»? Вона тут із мамою. Татко її, Юрко Мангер, волочиться світами, чимось ґендлює.

— Бідують?

— Ніби нє, бо той Мангер, хоч втримує курвів в Істамбулі та в Загребі, все-таки їм дещицю надсилає бо курвий син заробляє незле.

— А червонію я, тату, від твоєї цуйки. А вона що робить?

— Мамця її шиє капелюшки, а твоя Генця ходить до Університету. Недавно мала цурис із сиґуранцою.

— Що, далі її тягне вліво?

— Відай так, бо шили їй шпіонаж на користь більшовиків і могла піти до Дофтани, якби не Берлінський вересневий пакт.

— Не думаю, аби вона була комсомолісткою.

— Та аж так нє, але поліція знайшла в неї книжки українські з того боку. Ну, там молодий Тичина, Хвильовий, п'єси Куліша. Найсмішніше те, що ці книжки і в підсовєтській Україні були заборонені.

— Не те вона читає, тату.

— А що мала би читати? — «Майн Кампф» тамтого недовченого дурисвіта?

— Тату, знов за рибу гроші. Я розумію, що наша дружба з німцями не вічна, але ж Адольф Алоїзович — постать першої величини.

— Глиба! Матьорий чєловєчіще!

— Саме так. А це хто так сказав?

— Ще один маніяк. Адольф минулого тижня закопав його мумію десь на Петербуржчині. Здурить вас Адольф, Митре, такий же дурисвіт, як його молочний брат Йосиф Прекрасний, одну вовчицю ссали, одного батька Вельзевула діточки. До речі, де тепер Сталін, впіймали його?

— Так, тату, впіймали, ці медалі за так не дають, — сказав Дмитро і показав на срібний восьмигранник «Ніч Залізняка» на своїх грудях.

Пан Теофіл з повагою трохи помовчав. Випили, заїли, взялись до кави.

— Здурить все одно Шікльґрубер, здурить!

— Тату, поки він здурить, Україну ми вже зібрали, а якби переміг Сталін, то ще не відомо, як би усе повернулось.

— Але ж уже була УССР.

— То на сміх курям, та й думаю, Сталін не віддав би нам Холмщину, Пряшівщину, Кубань, Вороніжщину, Берестейщину, Крим, зрештою.

— Не віддав би. Та й не треба просити ні в Йосифа Прекрасного, ні в Адольфа Недоношеного.

— Тату, ви професор, а мислите як вугристий ґімназиста-романтик: що би було, якби…

Маємо те, що маємо! Україна — від Ужгорода до Єкатеринодара — є? Є! Сталін такий простір нам би не дав опанувати, а може, взагалі, перемігши у цій війні, став би на позиції монархізму, ввів золоті пагони офіцерству, загравав би з православною церквою, за «вєлікій русскій народ» пив би, і так аж до повного великодержавного перевороту — скасування всіх республік із національними титулами і поділ Совєтської імперії винятково на губернії. Що буде потім, неважко здогадатись: оголошення марксизму догмою і, творчо розвиваючи ленінізм-сталінізм, обрання Іосифа Першого всеросійським імператором на земському соборі, і — гаплик Україні.

— Як психіатр я такий хід цілком допускаю. Йосиф, як і твій Адольф, до речі, хворий на владу, і ця хвороба проґресує, але комуністичний формалізм він би зберіг. Він доґматик, а ці хлопці дуже не люблять міняти саме форму. Я навіть припускаю такий абсурд, як золотошиті пагони з серпами й молотами замість двоголових орлів. Але більшовицьку тріскотню він би залишив, — під цю дудку можна ще заманити чимало легковірів, особливо серед інтелектуальної лівоти в Англо-Франції. Ті ще не знають, що на них чекає.

— Від Сталіна вже ніхто нічого не чекає, — сказав похмуро Дмитро. — Ось цими руками я одягав на нього бранзулетки. Він, правда, мало що тямив, бо був якийсь не в собі, під наркотою, чи що…

— І що Адольф гадає з ним зробити? Не думаю, щоби він скривдив братчика?

— Гітлер планує велику дефіляду сьомого листопада. Буде тріюмф за зразком римських імператорів.

— Побоявся би Бога. Але ж він не вірить у Нього, він вірить в Одина, іншими словами — в Князя світу цього. Не вірю я, Митре, що тут обійшлося без руки Люцифера. Та й ці його символи есесівські. Ні, це дідьча робота!

— Тату, а в комуністів що — Божі символи? Червона пентаграма, криваві прапори, масонський молот і серп, як пародія на геніталії в процесі злягання. Я вже не кажу про їхні рогаті будьонівки і шинелі до п'ят — жерці Ваала!

— Словом, яке їхало, таке здибало!

— Але ж поміж цим — Україна!

— З нечистивих рук!

— Тату, Україну вибороли ми — ОУН, Степан Бандера, наша історія. А Гітлер — усе-таки великий чоловік, і я його шаную.

— Сказав би я, Митре, що дурний тебе піп хрестив, але знаю отця Корнелія як розумного чоловіка, та й я тебе ніби вчив. Не вір тому лайдакові!

— Тату, він юберменш, йому підкоряються не лише держави й люди, а й стихії, він править світом.

— Я кажу — чортів син. Але досить про це, ти мене не слухаєш, відай, дуже хочеш слухати псячу шкуру.

— Чув уже, — сказав Дмитро. — Хотів би трохи пройтися містом, роздивитись — що, як.

— Встигнеш, — невдоволено мовив пан Теофіл. — Відпочинь, відіспись, викупайся. Білизну свіжу маєш?

— Є білизна. Але завтра я мушу їхати на Київ, а потім далі на Москву. Дефіляда ж бо за тиждень!

— Таки хочеш іти до неї. Але насамперед викупайся, я вже води нагрів. І, Митре, ти не думай, що я це… але переодягнися в цивільне. Ти ж сам, а румуни люті, як оси.

— Тату, я — офіцер спеціяльних військ, десяток на купу складу.

— То й складай, а уніформу здалось би вичистити. Випрасувати. Тут є внизу одна жінка, допомагає мені по господарці. Я зателефоную.

Дмитро все розумів — і що в його рідному місті його надто добре знають, особливо з числа нинішніх союзничків, і що хоч який би він був тренований — проти кулі з-за рогу безсилий, і що — ех, скучив, зрештою, за цивільним костюмом — сірим, двобортним, таким же сірим велюровим капелюхом, краваткою в навскісну смужку, мешти легкі з дірочками,

одеколон французький, добре… Пішов у лазничку.

НІЧ КОРОТКИХ НОЖІВ

— Кельнере, ти що, не знаєш по-українськи? — Дмитро кивнув мізинцем, на якому срібно виблискував перстень із хитрою печаткою — зображенням тризуба. Цього персня йому подарувала… але Генці, яка сиділа навпроти, ліпше не знати хто. Кельнер глипнув на перстень і зблід.

— Вже несу інші ножі, пане… — пробелькотів ще хвилину тому нахабний кельнер невизначеного віку і національности.

— Казала, краще йти в «Савой», там ножі завжди гострі, — сказала Генця.

Вона гарна, як сама нечиста сила, думав Дмитро, і де вона взялась на мою тяжку голову? Хіба такою має бути жона українського лицаря? Українська дружина має бути поштива, чемна до мужа, бісики очима не пускати, вміти добре куховарити, чепурити помешкання, себе, дітей і чоловіка, а перше, то вміти мовчати. Має бути ледь сумовита, при шиттю чи плетенню співати, а до чоловіка усміхатись, і жодним чином не пискувати. Бо…

А ця Генця — якесь чудо… Але ж файна…

— А ти звідки знаєш, які ножі в «Савою», яка холєра тебе туди водила? Може, за румунськими офіцерами волочилась по тамтому шинку? Кажи правду!

— Розбіглась, усе кину і почну тобі правду казати. Кавалери водили! А що, мала чекати, поки ти Гітлерові довбню носив? Зібрались два душогуби на велику дорогу — Адольф Алоїзович і Митро Теофільович — два чоботи пара.

— Це твої большевички тебе цих фіглів навчили?

— Мені до лямпи ті більшовики, як і твої націонал-соціялісти, всім аби крівцю пити, а російський язик знати не завадить.

— Нащо він тобі? Ще трохи, і його не буде.

— А що буде?

— Проше ножі, паньство, — підійшов кельнер, жваво поліруючи два ножі серветкою, поклав один біля тарілки Генці, нагнувся до Дмитра, хотів покласти другий. Дмитро вихопив з його рук ніж, почав роздивлятись, крутити собі перед очима.

— Кельнере, — сказала Генця.

— Так, панно.

— Йди собі, неси, що там маєш.

— Прошу, — пробелькотів офіціянт.

— Неси замовлення! — трохи підвищила голос Генця. Кельнер побіг.

— … бо тут тобі зараз скажуть, що ножі короткі, — продовжила дівчина, коли кельнер уже побіг, хитро поглядаючи на Дмитра. — Тут є аматори довгих ножів.

— Не буду я їх різати короткими ножами, — додав Дмитро, поклавши ніж на стіл. — Ножі довгими бути мають!

Генця почала плакати. Погладила Дмитрову руку, дивилась в його очі, потім, засунувши свої пальці під манжет його сорочки, сказала крізь сльози:

— Бідний, бідний, мій коханий зарізяко.

Струм побіг по його руці, тепла золотиста хвиля прокотилась по тілу згори вниз, Дмитрові очі почервоніли, погляд зів'яв, як ці фіолетові хризантеми у кришталевому збанку на столі.

— Ходім, Генцю, — сказав сомнамбулічно.

— А вечеря?!

— А так, ми ж ще не їли. Кельнере!

Кельнер приніс маринований оселедець із цибулею і маслинами, свіжі огірки і помідори, порізані й притрушені петрушкою і кропом, покраяний хліб.

— Які напої мете замовляти? — спитав, вже відтанувши від страху і вернувшись до

свого природнього хитро-улесливого тону.

— Чи є червоне французьке? — спитала Генця.

— Французького нема, зате є італійське, еспанське, румунське…

— Подай біле італійське, — сказав Дмитро.

— А мені червоне еспанське, – примхливо додала Генця.

— Не можеш ти без цього кольору — невдоволено пробурмотів Дмитро.

— Що? Так, кельнере, ідіть, виконуйте замовлення. То що, Митрику, тобі не подобається в червоному кольорі, може, мій капелюшок тобі не до вподоби, чи, може, моя шмінка на губах мені не пасує? А-а-а, тобі наплювати на мої червоні коралі, так тут я не винна, це сам ти мені їх подарував, пам'ятаєш, тоді, у 38-му році, коли я…

Пішло-поїхало, думав Дмитро, цікаво, якої нації цей підлий кельнер, занадто дурний як на жида, стоп, треба казати євреї, а не жиди, вони ж теж, курва дошка, союзнички, тобто не зовсім союзнички, а гей би співгромадяни, бо ж висловили лояльність до України і навіть послали один полк добровольців на Східній фронт у складі Українського війська. До речі, добре воюють. Дмитро мав нагоду в цьому переконатись, коли єврейський полк прорвав більшовицьке кільце, в яке потрапив румунський піхотний корпус під Маріуполем. Очевидно, воювати зі Сталіним ішли євреї, вільні від більшовицького хмелю, яким комуністи десь добре допекли, адже в тому СССР вони не одну синагогу закрили. І не одного раввина відправили до праотців. Але все-таки з ними треба бути обережними, — думав хорунжий спецвійськ у цивільному костюмі, він пив італійське біле і закохано дивився, як його дуже кохана дівчина сидить навпроти, п'є еспанське червоне і лає його незрозуміле за що. Чудеса!

Генця далі торохтіла. Вона розчервонілась, її карі очі палали, пасмо волосся спадало на щоку. Взагалі, вона не була вже аж такою красунею, про яких кажуть «гарна, як лялька», вона мала ладну поставу, круглі пругкі перса, тонкий стан, але чомусь вважала, що в неї негарні коліна і недостатньо витончені стегна. Зуби в неї були бездоганні на вигляд, хоча часом дошкуляли пекельним болем, під час одного з таких нападів, ще до війни, Дмитро мусив її заспокоювати цілу ніч, а позаяк верескливої матінки і вар'юватого батечка Генчиних не було вдома, то воно і сталось. Зубний біль тоді поступився хворобливому рум'янцю на її вкритих дрібним ластовинням щоках. Вони ще не тямили достеменно — добре їм, чи ні, та хто це тямить уперше? Але й не дуже встидались вчитись на марші, бо це лише в дурних романах молоді, незаймані до того коханці урочисто на хвилях чистого кохання впливають у царство гармонійного сексу. Поволі все у них вдалось.

— Це ще треба розібратися, скільки ти лярвів мав без мене по тих фашистських борделях і ґештетах, — шипіла далі Генця.

— Ні, моя кохана, ці всі три роки я до жодної особи жіночої статі і пальцем не торкнувся, я був вірний тобі, як татусь Сталін ідеалам комунізму, я кожен вечір, лягаючи спатки о дев'ятій годині, молився до твоєї світлини і мріяв про ті часи, коли ми з тобою вкупці, яко голуб'ята паровані, як горнятка мальовані, вклякнемо гарненько на колінця до вечірньої молитви, а потім хутенько ляжемо до ліжечка під пухову перину, яку ти, кохана, зшила своїми білими рученьками з гусяток, що ми їх з тобою виростили у нашому маєтку в Кам'яній…

— А тепер я тобі скажу, як було насправді, — надулась Генця. — Хочеш? Але можеш не хотіти, я все одно буду говорити, буду, — ти, песиську, ночами різав горла більшовикам, які тобі особисто нічого не були винні, а коли мав вільний час, то спочатку напивався до втрати людської подоби, потім ішов до курвів у бордель, брав собі одразу двох, бо тобі, кутюзі, однієї сучки мало, і цілу ніч виробляв із ними содом і гоморру, а коли вже ставав охлялий, то змушував їх займатись лесбійськими витівками, аби тебе, цапа, збуджувати… А як, Митрику, з двома зразу, добре? Розкажи, розкажи!

— Агій на тебе, кажу ж, що мріяв, цнотливий і непорочний, як Франціск Ассизький, про тебе єдину…

Отако Дмитро і Генця собі говорили, а істина була десь посередині: Дмитро і різав

большевиків, але не невинних, а сильних та підступних, хитрих та вишколених ворогів, і пив алкоголь — від найцінніших вин до ординарного спирту, але алкоголіком не став, бо в генах мав тисячолітню здорову чорноземну силу, і волочився по борделях, і навіть із двома курвами зразу, як вона каже, але на збоченство його не тягнуло, а до того ж, навіть обнімаючи найфайнішу шльондру, думав про Генцю… і молився в нічні часи розпачу до її світлини, і промовляв її ім'я замість отченашу, бо любив її…

Додому йшли трохи п'яні — вона від червоного еспанського, він від білого італійського плюс добра пляшка французького коньяку, доброго, не фальшивого, але, вочевидь, контрабандного. Звичайно, місто кишіло зграями різного роду волоцюг. Дмитро витяг парабелум із наплічної кобури і запхав його до правої кишені пальта, зліва трималась за руку Генця.

Стріляти ні в кого не довелось, бо ніхто не причепився. Дмитро приглушив пильність і раз-по-раз чмокав Генцю в червону, як півонія, щоку.

Дмитро відкрив парадні двері будинку, де жила Генця, й отримав фаховий удар межи очі. Перш ніж знепритомніти, подумав: це не простий батяр. Вереск Генці повернув його до тями.

Тих було двоє. Якщо стріляти, то заки зведу пістолет із запобіжника, він скрутить їй в'язи, думав гарячково, але вже тверезо Дмитро, якщо спробувати вставати — й поготів. Один нападник заломив Генці руки і тримав, стоячи позад неї, другий засунув руку по лікоть їй у пазуху. Обидва були в типовій одежі агентів сигуранци: сірі плащі, капелюхи набакир, штани, заправлені у високі шнуровані черевики. Дмитро лежав на цементній долівці, ноги його майже торкались взуття аматора дівочих грудей. Ага, подумав Дмитро, і без замаху вдарив того в коліно, водночас схопився на ноги і став обличчям до Генці. Не повертаючись, ногою назад ударив у пах того, що потирав забите коліно, і встромив пальці в очі добродію, який тримав Генцю. Той заревів, Генця вислизнула з його рук, Дмитро схопив його за підборіддя і вже готовий був навічно повернути йому голову більше ніж на дев'яносто градусів у позу «щире здивування», як почув крик Генці: «Дмитре, ніж іззаду!».

Дмитро схопив свого клієнта однією рукою за вухо; обнявши довкола потилиці, другою за набубнявілі геніталії і різко повернув довкола себе. Якраз вчасно. Ніж із коротким лезом ввійшов тому в праву нирку. Приятель його вклав усю свою аґентурну душу у цей удар… Далі вже було не цікаво. Дмитро хотів довершити маневр «щире здивування» цьому зарізяці, але він якось ухитрився втекти. Його приятель лежав у калюжі крови, зі спини стирчав короткий ніж.

…Ніч минала, а Дмитро з Генцею кохались, як нерозумні. У перервах хлебтали воду з сифона, зо п'ять разів Генця заварювала каву на сухому спирті. Під ранок увімкнули радіо.

Звучав гімн «Ще не вмерла Україна», потім дикторка патріотичним голосом повідомила:

— Сьогодні — друге листопада тисяча дев'ятсот сорок першого року. У Києві шоста година ранку. Українська національна радіостанція передає останні вісті.

Гарний голос, думав Дмитро, це тобі не Ґеббельс і не Лєвітан, пані Наталя знає, як говорити.

— Президент України Степан Бандера, — провадила далі дикторка, — своїм указом призначив виконувачем обов'язків голови екзекутивного комітету краю Буковина керівника місцевої організації ОУН Юхима Гнатчука.

Голова Центральної Ради Андрій Мельник підписав постанову парляменту України про перейменування низки міст України. Так, колишній Дніпропетровськ відтепер називається Січеслав, Ворошиловград — Луганськ, Жданов — Маріуполь, Сталіно — Донецьк, Краснодар — Чорноморськ, Кіровоград — Златопіль. Органам крайової влади приписується в двотижневий термін перейменувати всі назви населених пунктів, які були встановлені в період тимчасової окупації України большевиками. А зараз пряме включення нашого закавказького кореспондентського пункту в Тбілісі. Передає Євген Смолінько:

— В ніч із першого на друге листопада в столиці Грузинської республіки — Тбілісі

здійснено військовий переворот, — промосковський комуністичний уряд цієї союзної республіки неіснуючого вже СССР заарештовано, і за вироком революційного трибуналу цієї самої ночі засуджено до страти.

Я стою на центральному майдані Тбілісі, де встановлено 367 шибениць, через кілька хвилин на них повиснуть керівники маріонеткового уряду Грузинської ССР. Новим керівником держави став колишній міністр НКВД СССР генерал Лаврентій Берія, який із двома батальйонами військовиків грузинської національности цієї ночі перебрав владу в державі. Годину тому по радіо пан Берія проголосив себе головою Комітету державного порятунку Сакартвело (Грузії) і оголосив про арешт комуністичного керівництва. Через п'ятнадцять хвилин голова революційного трибуналу Януарій Вишинкідзе оголосив їм вирок — смерть через повішення. Але ось, шановні радіослухачі, 367 засуджених на стількох же вантажівках без бортів підвозять до шибениць. Дивує синхронність дій 367 грузинських сержантів, які зголосились на ролі катів. Заступник пана Берії генерал Чантарія сказав мені, що бажаючих виконати вирок було до 50 осіб на місце. Довелося навіть влаштовувати бліц-конкурс. Ось на балконі урядового будинку з'являється сам генерал пан Лаврентій Берія. Натовп радісно вітає його, пан генерал у відповідь антикомуністично поблискує своїм леґендарним пенсне, яке свого часу наводило жах на найдогматичніших комуністів-ленінців. Пан Берія підносить руку…

Запановує тиша… змах білою хустиною. Зриваються з місць вантажні авто і 367 колишніх комуністичних сатрапів звиваються у смертельних конвульсіях.

— Дякую, пане Євгене, — втрутилась дикторка, — продовжуємо інформаційний випуск української національної радіостанції.

За неперевіреними з незалежних джерел даними, військові антикомуністичні перевороти відбулись і в двох інших закавказьких республіках — Вірменії та Азербайджані. Керівники повсталих військовиків — генерал Вагранян та полковник Мамедов заявили, що підтримують грузинського генерала Лаврентія Берія у його прагненні виступити єдиним антикомінтернівським фронтом проти кліки Сталіна — Молотова у союзі з непереможною Німеччиною і звитяжною Україною.

Італія. Великий вождь італійського народу дуче Муссоліні замовив собі для звитяжної дефіляди в Москві 7 листопада військ країн-переможниць костюм давньоримського полководця з позолоченими обладунками.

Румунія. Великий вождь румунського народу маршал Антонеску замовив собі для звитяжної дефіляди в Москві 7 листопада військ країн-переможниць такий самий костюм давньоримського полководця.

Еспанія. Великий вождь еспанського народу каудільйо Франко…

— Генцю, вимкни радіо і ходи до мене! — Дмитро квапливо загасив турецьку папіроску і ковтнув кави. Ще було трохи часу.

СОЮЗНИЧКИ

Їхали як волами, — потяг «Київ — Москва» захлинався коло кожного стовпа. Хорунжий Левицький залежно від свого настрою, який із зразковою періодичністю маятника коливався від відчаю (все, не встигну на дефіляду) до страшенної люті (лайдацтво! Стріляти треба за таку їзду!) смикався по купе. До Бахмача в купе їхав сам, але не тому, що не було пасажирів — вони були, в загальних і плацкартних вагонах, сиділи в проходах і в тамбурі, — а тому, що був уже великим цабе, а бідних у купейні вагони не пускали. У Бахмачі знайшлись попутники.

— Буна зіва, пане офіцер, — зайшов румунський майор від інфантерії. — До Москви? Будемо попутниками. Я теж на дефіляду. — Румун був уже немолодий, але, очевидно, кадровий військовик, бо одразу зметикував, що в парадній уніформі з аксельбантами український офіцер може їхати лише на дефіляду в Москву.

Дмитро неохоче встав, ледь вклонився по-військовому, сів, говорити йому з союзником не хотілось, та й не було про що.

Через якийсь час у двері купе постукали.

— Пофтім, — сказав румунський майор. Дмитро нервово смикнувся, знову «ворбеште», щоб тебе вже…

Зайшов унтер-офіцер угорської армії. Каліченою німецькою мовою він щось довго пояснював офіцерам, які нічого не втямили. Тоді унтер щось гаркнув за двері, двоє солдатів-угорців внесли тіло угорського капітана у парадній уніформі і золотистих чоботах зі шпорами.

— Егей, тут не морг, — завважив Дмитро німецькою мовою.

— Мені здається, то він оживе, — кинув румунський майор, — напилася мадярська свиня, як русул.

— А-а-а! — Дмитро вийшов з купе, став коло вікна, потім поплентався в тамбур. Курити вже остогидло, але чомусь витягнув золоту дзиґарничку із монограмою, дістав дорогу турецьку папіросу із золотим обідком, потім вийняв з кишені теж золоту запальничку точнісінько з такою ж, як на дзиґарничці, монограмою. Дмитрові дуже кортіло, аби хтось розпитав, звідки у нього такі гарні речі й такі дорогі папіроси. Але ніхто не питав. То вам же й гірше, подумав хорунжий Левицький, не буде народ знати своїх героїв.

Дмитро підійшов до дверей свого купе, звідки чулася тріскотлива німецька, без акценту, мова. Посеред купе стояв оберштурмбанфюрер СС і страшно кричав на румунського майора.

— Що це таке, пане офіцер, як ви посміли допустити, аби сюди занесли цю п'яну мадярську свиню, та ще й поклали на нижню полицю, на якій за правом арійського первородства маю їхати я, офіцер Райху, істинний арієць. А тепер берімо його за ноги і кидаймо на верхню полицю.

Дмитро хотів зупинити верескливого німця, але раптом схопився з лавиці угорський капітан, він вклав усю свою тисячолітню ненависть до німців у віртуозну мадярську лайку, тріснув есесівця в зуби, ліг на лаву і захропів. Німець сполотнів, від люті йому відняло мову, тремтячими пальцями він дряпнув кобуру на череві.

Вб'є мадяра, подумав Дмитро і владно поклав долоню на німецьку руку. Німець далі верещав, він кричав, що мадяра мусить убити, бо на це є воля великого фірера, що він як арієць мусить пролити кров кривдника, що його місія — нищити недолюдків, до яких належать мадяри, румуни, слов'яни…

Тут німець мусив замовкнути, бо чотири удари — два румунські в бебехи і два слов'янські по потилиці — відібрали на якийсь час у нього пам'ять. Дмитро і румун поклали есесівця на лаву, сіли один проти одного і відсапувались.

— Воно якби не союзник, можна було б і того, — сказав по-румунському майор.

Дмитро вдав, що не розуміє румунської мови, і заговорив німецькою:

— У мене є пляшка доброго коньяку, може, зап'ємо цю справу, пане майор?

— А чому б ні. Гаразд, пане лейтенанте, чи як вас там по-вашому?

Дмитро не відповів, вийняв з валізи пляшку французького коньяку, румун дістав бляшанку португальських сардин.

— З німцями ще якось можна порозумітись, — після доброї чарки і трьох сардин із хлібом почав свою промову румунський майор. — А ось цих азійських дикунів, — показав на сонного мадяра,— треба нищити у газових камерах. Прийшли, понімаєш (румун любив вкрутити в розмову російське слівце), в Европу — наш спільний дім, вкорінились і — віддай їм Трансільванію…

— Закарпаття були хотіли, але зась їм до споконвічної української землі, — додав підпилий Дмитро.

— А, може, тойво, — розійшовся румун, — нам зробити з Угорщиною, як колись вчинили з Польщею — на трьох. Га? Вам трохи, трохи німцям, а решту нам! Га? Пане українцю, а може, того, — як минулого року з тією ж Польщею зробили Райх і

більшовицький Союз? Га? Пане українцю? Вирішуйте, ще є час, адмірала Горті у почесне заслання на історичну батьківщину — за Урал, фюрера Салаші з його головорізами — на гілляку. Ви згодні?

— А щоб тебе, сусідоньку, — наливав Дмитро, — пий, потім поділимо Мадярщину. А що Адольф Алоїзович скаже?

— Та ні фіга він не скаже, — очунявши від слов'яно-румунських кулаків, пробелькотів лежачий оберштурбанфюрер СС, — фюрер нічого не скаже, діліть. Все одно з них на фронтах користи мало. Хоча на парадах вони незамінні, а ми ж — на парад чи ні? Але діліть, панове, та перше дайте мені трохи коньяку…

Дмитро витягнув ще одну пляшку з валізи, німець виставив шоколад з горіхами. Пили і ділили Угорщину. Першим відійшов румунський майор, він заліз на верхню полицю і зі словами «Горті — за Урал, на історичну батьківщину!» заснув. Але тут прокинувся мадяр. Він довго щось лопотів по-мадярському і страшно крутив очима, нарешті каліченою німецькою спитав:

— Де я? І яке сьогодні число?

— В потязі, пане капітане, маршрут «Київ-Москва». А якщо ви на дефіляду, то встигнете, без нас не розпочнуть, — заспокоїв його Дмитро.

— Капітан від кавалерії Іштван Берталан, — відрекомендувався мадяр він був ще молодий, але кінчики вусів мав добре змащені й ретельно закручені догори.

— Оберштурмбанфюрер СС Пельке, — кинув німець.

— Хорунжий Левицький, —сказав Дмитро.

— Майор Васіле Маріцану, — сказав румунський офіцер і заспав далі.

— О, і союзнички тут, — вишкірився мадяр. — Не погребуйте токайським, панове. — Він трохи попорпався у своєму наплічнику і поставив на столик дві пляшки токайського вина. Дмитро додав ковбасу, німець — шоколад з горіхами. Пили делікатно, але сп'яніли конкретно.

— Я що вам скажу, панове, те, що я луснув пана есесівця в зуби, — мадярський капітан ґречно вклонився в бік німця, — це зовсім неправильно, я ціляв у ту румунську пику, що там хиріє на верхній полиці. Напилась, як свиня, і хиріє. Взагалі вони, румуни, страшно п'ють. Ех, якби не союзнички — залізні мадярські полки марширували би по їхньому великому селі — Букарешті. Трансільванії вони хочуть! А Волощини в історичних кордонах ні?

— Ми їм покажемо історичні кордони. Невдовзі й Сучавський повіт, і Мараморощина возз'єднаються в єдиній українській сім'ї , — підтримав мадяра Дмитро. — Ми їм покажемо ворбеште, ми їм… А ти що, німцю, скажеш? — звернувся до есесівця.

— Покажіть, панове, чого там, фюрер каже, що з маршала Антонеску такий же стратег, як і з маршала Ворошилова. Їм взводами командувати, і то на парадах, а не в окопах. Бо румуни вже показали, чого варті, під Одесою. Якби не дивізії СС…

— І чотири українські полки, — хитро посміхаючись, додав Дмитро.

— Е, що там тепер славу ділити, — втрутився мадяр, — усі ми переможці, крім цих, звичайно, — він зневажливо кивнув у бік румуна. — Ми розбили більшовицького павука, а ці (той самий жест) примастились до чужої слави. Даремно ми з ними так. Їх треба в резервацію.

— А що, обгородити кілька повітів довкола їхнього Букарешта, — підтримав ідею німець.

— А охорону набрати з буковинських українців, — додав Дмитро, — щоб знали…

Зламався німець. Він посірів, як мило з людських кісток, хотів блювати, але передумав і заліз на другу верхню полицю.

— Що, може, будемо спати? — спитав Дмитро Іштвана.

— Та треба…

Почав блювати з верхньої полиці німець. Дмитро викликав провідника, і поки той прибирав есесівське блювотиння, прийшов до тями румунський майор. Він довго чепурився перед дзеркалом і, нарешті, гидливо кивнувши в бік німця, сказав:

— Це та свиня казала, що я ношу корсет і фарбую губи? У-у-у! Вбив би! Дикуни! І хто їх навчив цього словечка «юберменш»? Покидьки вони, і пити не вміють.

— Чого не вміють, того не вміють, — підтримав румуна мадярський капітан. — І взагалі, чому це вони в зверхники пнуться? І без них більшовиків би розбили.

— А що? — труснув чубом Дмитро. — Наклали свою малокровну лапу на нашу українську звитягу. Злодійчуки!

— Крадуть усе, що можуть! — кипів румун.

— Вчать, як жити, — бризкав слиною мадяр.

— Арійське первородство присвоїли, — лютував Дмитро.

— Я вам скажу, панове, так, — розійшовся румун і з шумом поставив на стіл пляшку цуйки. — Від цих німців одна морока. Ригають у купе, новий порядок в Европі встановлюють, гакенкройци скрізь порозвішували.

— Справді, що вони мають до древнього символу — свастики, сонячного знаку, емблеми істиних арійців, себто нас, українців, а вони, німаки, що до нього мають? Та ні хріна не мають, — твердив замість заїдати цуйку Дмитро.

— Покидьки! — сказав мадяр.

— Вилупки! — підтримав румун.

— Покручі! — додав Дмитро.

— Меншовартісні! — кинув мадяр.

— Нікчеми! — процідив румун.

— Бидло! — гаркнув Дмитро.

— Уявляєте, вони їдять свинячі ноги! — мовив гидливо мадяр.

— Мамалиґи в очі не бачили, — зневажливо кинув румун.

— Сало! — вибухнув Дмитро. — Сало на хліб мастять. Поглянувши один на одного, мадяр, румун і Дмитро цокнулись склянками і майже хором сказали по-російськи:

— Сволочі!

Прокинувся оберштурмбанфюрер СС Адольф Пельке.

— Хто сволочі? — спитав байдуже.

— Хто, хто? Большевики! — сказав румун.

— Справді, це російською мовою щось ніби наше ферфлюхтер швайн, чи як там?

— Так, пане полковнику, — пробурмотів мадяр.

— Чарку цуйки? — спитав Дмитро.

— Охоче.

Всі випили. Заїдали мовчки. Потім знову пили. Згодом, коли Дмитро вертався з тамбура, він почув розмову своїх милих попутників, що линула з-за ледь прочинених дверей. Він стояв, слухав і радикально тверезів.

— Кажу вам, це покручі поляків і москалів! — кричав румунський майор.

— Нє, — верещав мадяр, — це щось середнє між циганами і жидами, а розмовляють на зіпсованій словацькій.

— Їх ми будемо розводити на фермах. Як кріликів, — мрійливо белькотів німець.

— Вони живуть у землянках, а харчуються корінням, — говорив румун.

— Одежі не знають, ходять у шкурах, — твердив мадяр.

— Ними ми будемо орати, аби не мучити коней, — далі мріяв німець.

— Вони дійшли до того, що пробували натякати, ніби Буковина, Бесарабія і вся Трансністрія аж до Таганрога не споконвічна румунська земля, а щось має до їхньої так званої України, — вичитував як із писаного румун.

— Та ніякої України, панове, нема, не було і бути не може, — говорив німець, — буде райхскомісаріат, який ми з фюрером поки що умовно називаємо «Україна». Згодом усе це буде Великонімеччина, від Атлантики до Уралу.

— Підкарпаття — нам! — крикнув мадяр.

— Вам, вам, — заспокоїв його румун, підливаючи цуйки. — Підкарпаття вам, а Трансільванія — нам.

— А тих недолюдків, що там живуть, — у стайнях тримати! — верескнув німець.

Тут Дмитро крізь алкогольний туман утямив, що говорять вони не про щось інше, як таки про Україну й українців. Першим блискавичним бажанням було ввірватися в купе і трьома точними вишколеними прийомами повернути ці три дурні союзницькі голови у пози «щире здивування». Він уже схопився за клямку, як мозок обпекла блискавична думка: «Якщо цей німота так говорить про нас, то цього не може не знати великий фірер Адольф Гітлер. А якщо він це знає, — а Гітлер про своїх есесманів знає все, — і цей йолоп замість того, щоб гнити в землі, їде на дефіляду, то великий фірер… Та бути цього не може! А може… Може, Гітлер такої ж думки про Україну й українців? Га?»

Дмитро геть протверезів і поволі, як сновида, ввійшов у купе. Попутники замовкли, в них чомусь раптом з'явився апетит. Німець із відвертим острахом оглядав здоровенну Дмитрову постать. Румун їв шинку й уважно дивився у вікно, мадяр длубався в зубах ножем із надією відшукати там хоча б крихту конини.

Дмитро мовчки влігся на верхній полиці й думав. Він давно вже не вірив союзничкам румунам і мадярам, зневажав маршала Антонеску й адмірала Горті. Але Гітлер?! Адольф Алоїзович? Великий фірер?

ПОЛІТИЧНА МАПА ЕВРАЗІЇ У ЛИСТОПАДІ 1941-го

Ще на початку 1940-го року політична мапа Евразії та Азії виглядала так десь, як вона склалась після Першої світової війни. Хоча Польщі вже не було. Була територія довкола Варшави і Кракова, яка цнотливо на совєтських мапах звалась «Зона державних інтересів Німеччини». Не відшуковувалась також уже й колишня Чехословаччина. Натомість можна знайти незалежну державу Словаччину, а там, де колись була Чехія, вже — німецький протекторат Богемія і Моравія.

Зафарбувались у червоне три балтійські незалежні держави, столиці яких були позначені зірочками, а називались вони Естонська ССР, Латвійська ССР та Литовська ССР. На південному фланзі СССР з'явилась ще одна червона зірочка — столиця Молдавської ССР місто Кишинів. Австрія щезла.

На сході в японські кольори зафарбувались Корея і Маньчжурія.

Але минув рік. І вже школяр, який мав би складати політичну географію за атласом 1940-го, дістав би одиницю з мінусом. Відродилась «Римська імперія», яка включила в себе саму Італію, всі середземноморські острови — відбили в англійців Кіпр, а у французів — Корсіку, Балеарські острови еспанський каудільйо Франко подарував Італії на день народження дуче Муссоліні, хоча останній скромно відмовлявся, але Франко знав, що краще подарувати ці острови, ніж воювати за них з італійцями, далі — до складу Великої Італії ввійшли Албанія, Греція та Ефіопія, які було завойовано не без допомоги великого німецького друга.

Щезла Югославія. Після того, як по цій території пройшлися німецькі та італійські дивізії, на ній утворились незалежна Хорватія, яка оголосила про приєднання до Антикомінтернівського блоку, та суверенна країна Боснія, що взяла собі статус незалежної, проте проводила чітку ісламську протурецьку лінію. Гітлер хотів було розігнати це непорозуміння на Балканах, але за суверенну Боснію заступились союзнички-турки, тож треба було рахуватися. Словенію і Македонію контролювали італійці, Сербію — німці, Чорногорію ніхто не чіпав в обмін на справжній, а не декларований нейтралітет. І Гітлер, і Муссоліні, і хорватський вождь Павеліч хотіли мати на Балканах таку собі нейтральну Швайцарію. Може, стане в нагоді. На Скандинавії роль такої держави грала Швеція. Норвегію і Данію німці взяли під свій протекторат, розбивши в коротких військових кампаніях їх армії, а Фінляндія, прагнучи реваншу за зимову поразку, оголосила війну Совєтському Союзу.

Влітку 1940-го року після того, як вермахт переможним маршем пройшовся по

Голландії та Бельгії й зупинився на кордоні з Францією, всі завмерли в очікуванні «великої битви народів». Планувалось, що проти гітлерівського Райху виступлять на боці Франції Велика Британія і США. Але замість бойових дій розпочались якісь незрозумілі переговори. Потім у жовтні Франція і Німеччина несподівано підписали мирний договір. Домовились не воювати. Англія нічого з Гітлером не підписувала, але бойові дії з німцями не вела. Під цей шумок турецькі війська окупували Сирію, Йорданію, Ливан, Палестину і ввійшли в Каїр. Англійці з французами в обмін на мир із Німеччиною проковтнули цю пігулку. Ввійшовши в смак, інший великий союзник Адольфа Алоїзовича — Японія — вигнала французів з Індокитаю, британців із Сингапуру, а переможених німцями голландців — з Індонезії. Франція з Англією змовчали — мир з Адольфом передусім.

Таким чином, на початку 1941-го року Антикомінтернівському блоку протистояв лише СССР, з яким у Німеччини був гарний мирний договір, і — десь за морем — США.

Японія готувалась до вторгнення в Австралію, а Туреччина — в Ірак. Італія планувала перебрати на себе весь колоніальний тягар Франції в Африці, але пан Адольф ще не дав на це своєї згоди. Пана Адольфа вабила Індія.

В Европі ніби все було гаразд. Ввійшовши 22 червня 1941 року на територію СССР, Гітлер без особливих зусиль у жовтні взяв Москву. Звичайно, допомогли союзнички, передусім українці, але скільки клопотів із тамтими союзниками. Найбільше докучала Румунія. Вони теж планували творити свою імперію від Дунаю до Дніпра, і треба було багато арґументів вживати, аби переконати румунів, що імперії не буде. Імперія в Европі може бути одна, міркував собі Адольф Алоїзович, — Третій Райх. Хай бавиться трохи у Римську імперію братчик Беніто, але то курям на сміх. Рано чи пізно цим іграм у цезарів буде покладено край.

А тут ще румуни. Сказано ж їм — беріть собі Бесарабію по Дністер — і тіштесь. Буковину треба визнати за Україною, а Трансільванію — за Угорщиною. А куди вони дінуться? Мусили визнати. Було ще клопоту трохи з мадярами, — хотіли кусень Словаччини і Підкарпатську Русь. Мусив кричати на їхнього адмірала (адмірал уже угорської фльоти — дива несусвітні) Горті й погрожувати, що арійські народи можуть не потерпіти в Европі зайд із-за Уралу. Хай навіть вони приваландалися сюди тисячу років тому, і мадяри можуть повторити шлях предків, але вже у зворотньому порядку і під нашим арійським конвоєм. Звичайно, Адольф Алоїзович казав це адміралу Горті віч-на-віч і без свідків, але дещо з цієї розмови стало відомо деяким мадярським достойникам. Було багато бризкання слиною і погроз п'яним язиком, але Підкарпатську Русь забрала Україна, і до Словаччини мадяри вже не пхались.

Нерозв'язаними лишались питання Білоруси й Росії. Український райхстаґ, чи як там у них, — Рада, хоча вже готовий визнати Білорусь частиною Української Держави, але ще треба подумати, чи не зробити там укупі з Естонією, Латвією та Литвою Балто-слов'янський протекторат зі столицею Петербурґом?

Російська держава гарно виглядатиме у кордонах Московського князівства XIV століття. Щоправда, президент тимчасового російського уряду генерал Андрій Власов просить ще й Сибір, але я сказав йому, пригадує Адольф Великий, хай спершу ваша РОА звільнить Сибір від большевицьких банд, які ще ходять під червоними прапорами, тоді й поговоримо. Далекий Схід із Владивостоком доведеться віддати жовтим, — союзники, ферфлюхтен швайн. Поки розіб'ємо вкупі США, з ними треба рахуватись.

Приємним сюрпризом стали військові антибольшевицькі повстання в Закавказзі. Адольф Алоїзович уже послав вітальні телеграми генералам Берії, Ваграняну та полковнику Мамедову. Турки трохи невдоволені, бо вже зібрались було ввести свої війська, але тепер хай вибачають.

Ці країни дозволять зекономити Райху десяток дивізій. А дивізії потрібні свіжими, бо на черзі великий похід в Індію. Німецькі вояки невдовзі обмиють свої чоботи в теплих хвилях Індійського океану. Буде кидок на південь. Великий кидок!

Цей незбагненний світ так і вабить моє арійське єство. Ось так несподівано,

непрогнозовано-негадано з'явився союзник Великого Райху під самим Китаєм — Тува. Ця колись маріонетка Сталіна оголосила про зміну орієнтації, вступила в Антикомінтернівський блок і висловила готовність послати дивізію проти большевиків. Передав її у підпорядкування РОА — хай ловлять разом із власівцями большевицькі банди по Сибіру.

Не знати, що робити з Північним Кавказом. Ті дикі народи вправно перерізали горлянки всім своїм комуністам, встановили ісламські порядки, хочуть бути незалежними державами, але там дуже помітні проукраїнські настрої. Осетини раптом з'ясували, що вони — реліктовий арійський народ, і прагнуть до себе відповідного ставлення. Чечня вже вважає себе цілком незалежною державою Ічкерією і відкрила посольство у Києві. Що це президент Бандера собі гадає? Ріббентроп каже, що Україна теж збирається відкрити амбасаду в Грозному. Геть відбиваються від рук союзнички.

Гітлер був злий сам на себе. Ось ти завоював світ. Майже. А що далі? Ну, ще завоюю Індію, розчленуємо з Японією Китай, поставимо на коліна Америку. Гіммлер, той заповзятий містик, пропонує таку схему: на землях від Дністра до Тибету, очищених від слов'ян і тюрків, створити Новий Райх. Поселяти там істинних арійців і суворо слідкувати за чистотою раси. Медитуючи зі своїми есесманами над розрізаним навпіл яблуком, Гіммлер, мовляв, отримав від махатм Шамбали благу вість про майбутній Арійський Райх.

Генріх каже, що у цій імперії буде чітка ієрархія, на людей вищої арійської раси — ні, не будуть працювати раби-слов'яни, це вигадки недоброзичливців, на людей вищої раси ніхто не буде працювати, це будуть вільні люди на вільній землі.

Наївний Генріх! Він навіть не помітив, як прапор його майбутнього Райху — блакитне і золоте — вже присвоїла держава-союзник, яка розростається з кожним днем, і вже захопила простори від Дністра до Волги. Так і до Тибету дійдуть! Щось треба з цією Україною робити. Ні, Білорусь їм віддавати не можна. Ця Українська Держава вже обсягом більша за Райх! В Гіммлера прапор украли, але ж кажуть, що це їхні споконвічні барви. Гм! Хто ж тоді арійці?

…Сумний і невеселий сидів Адольф Алоїзович Гітлер у своєму кабінеті над політичною мапою Евразії, розстеленою на столі. Треба щось робити. Взяв два олівці — синій і червоний — і почав заштриховувати країни на предмет дружніх і ворожих.

Англія і Франція — ворожі, без сумніву, але ще не завойовані, тому їх варто лише обвести червоним олівцем.

Бенілюкс так званий — ворожий, але завойований, тому заштриховуємо червоним кольором. Беремося за Скандинавію. Норвегія, Данія — ворожі, хоча й арійської раси народи. Довелось їх завойовувати, не хотіли добровільно в Райх. Червоні штрихи.

Швецію лишимо так. Хай — нейтральні. Інша справа Фінляндія. Ці ображені на большевиків вірні союзники, за що й довелось віддати кавалок Росії — Карелію і Сиктивкар. Хай випасають своїх оленів. Штрихуємо в синє.

Польща, Чехія, Австрія — Райх. Додамо сюди ще Литву і Латвію. Естонію доведеться віддати фінам, не відступлять! Білорусь — сюди ж! Райх! Але все це, крім Німеччини й Австрії, треба заштрихувати в червоне — ворожі народи. І нема на те ради. Та й в Австрії, коханій батьківщині, є чимало ревіндикаторів.

Швайцарії дано на якийсь час спокій. Усю Югославію колишню, не зважаючи на ніби дружню союзницьку Хорватію, варто зараховувати до ворогів. Але дотримуйтесь формальностей. Гітлер заштрихував Хорватію в синє, а Сербію, Боснію, Македонію і Словенію — в червоне. Чорногорії вони з дуче визначили нейтральний статус.

Греція, Албанія, хоча й особливо не турбують, — ворожі народи. Червоні навскісні смуги!

Італія — синє. Римська, все-таки, імперія. Комедія з цим дуче, невже думає, що його хтось сприймає всерйоз? Але має на сьогодні найкращий у світі флот, тож хай буде йому Імперія. Еспанія і Португалія? Ніби союзнички, малюємо синім, але треба бути дуже обережним. Вірити не можна нікому, як каже ґрупенфюрер СС Мюллер.

У центрі Европи замальовуємо синім Угорщину, Словаччину, Румунію. Болгарію — ех, не так я хотів, але що зробиш, цей дефіцит дивізій.

Туреччина, Японія — наші люди, малюємо синім. Але й апетит у них. Турки хочуть відновлення своєї імперії у кордонах 1914 року. Але ця імперія накладається на Балканах, наприклад, на іншу імперію — Римську. Геть подуріли. Хай розбудовують собі імперію в аравійських пісках, а до Европи їм зась! Та й до Закавказзя турків не пущу — там є три симпатичні союзні державки. Замальовуємо синім. Поки що!

Тепер — Росія. Однозначно — червоні навскісні смуги. Вороги!

На Японію варто потратити синій олівець. Хай беруть собі кавалок Азії. Лиш до Індії і Тибету їм зась. Тут десь має бути столиця арійського світу — чи цього, чи паралельного, чи минулого, чи майбутнього, чи цьогобічного, чи потойбічного, але в цих країнах має правити він, Адольф Великий, адепт дванадцятого ступеня, посвячений обранець Могутніх Сил, які дали йому, бідному художнику з Відня, Право.

Але ось це земне життя!

Треба далі штрихувати мапу.

Центральна Азія. Тут большевики були утворили якісь союзні республіки: Казахстан, Таджикистан і таке інше. Що з ними робити? Окупувати, звичайно, треба, але яким кольором штрихувати? Поки що — хай червоним. Азія є Азія!

Але ще ж є Африка. Ох-хо-хо! Бідна і нещасна моя голова з навскісним пасмом і чорними вусиками! Потім, потім Африка. Ще ж Іран треба десь прилаштувати. Є два шляхи: або синій олівець — як арійці з арійцями посоюзничатись, покумитися з шахом, дати їм якийсь острів у Перській затоці, або червоний олівець — і пройтись по Іранському нагір'ю нашими дивізіями. Але де ж настарчити тих дивізій?! Те ж саме з Афганістаном.

Але з цими турками ліпше покумитись на ґрунті ненависти до Росії. Англійці з ними скільки воювали. Марно. Ріжуть горлянки іноземцям і не кривляться. От із цих треба сформувати батальйон СС і послати його у Париж на якийсь тиждень. Але ще не час, ще трохи почекаймо, і ці дві бундючні країни — Франція й Англія — будуть заштриховані червоним олівцем.

Раптом Адольфа наче струмом вдарило — Україна! Яким олівцем штрихувати цю країну, яка розростається мало не кожен день?

Гітлер узяв червоний олівець, покрутив його в пальцях, потім рішуче поклав і взяв синій. Думав. Поклав синій, взяв червоний. Потім знову довго вертів олівець у пальцях, клав один, брав другий, гарячкував, заспокоювався. І думав, думав, думав…

ДИКИЙ СХІД

Потяг різко загальмував. Із верхньої полиці впав угорський офіцер, розбив собі голову і трохи протверезів.

Прокинулися румун і німець. Протягом якогось часу хорунжий Левицький мав нагоду слухати добірні зразки угорської, румунської та німецької лайок. Потім несподівано до цього тріо додалось чуже: «… тваю мать!».

Дмитро рвонувся до кобури з парабелумом. Пізно. Двері купе рвучко відчинились, увірвались троє осіб невизначеного віку, одягнуті в якесь мілітарне лахміття — рештки німецького, совєтського та українського обмундирування. Зброя, проте, у них була справна — один «шмайсер» і два совєтські ППШ.

— Рукі вверх, блядь, стрєлять буду! — сказав один, без бороди, на відміну від решти, — але Дмитро помітив, що це не тому, що він ретельно голиться кожен ранок, а просто вона в нього не росла. Були якісь шишки на вугристому нечистому обличчі.

— Бистро раздється і всєм на вєрхніє полкі, — командував запаршивілий.

Дмитро оцінив диспозицію, мадяр, уже тверезий, напружений і рішучий, стояв трохи попереду. Румун і німець лежали на нижніх лавах, теж готові до дій. Дмитро переглянувся по черзі зі своїми попутниками і сказав нападникам:

— Ми не помістимось на верхніх полицях.

— А, да ти хахол, — зрадів безбородий. — Рєбят', а, рєбят, ґлядітє, я хахла поймал.

— Ща' рєзать буду, — сказав один із бородатих.

— Нє-є-є. Лучшє повесіть, — втрутився другий, із ще більшою бородою.

— Да буду я єво єщо витасківать с ваґона, іскать вєрьовку, сука, дєрєво ілі тєлєґрафний столб, нєт, я єво зарєжу. Но сначала отрєжу нос, уши, яйца…

— Молчать! — верескнув безбородий. — Спєшіть надоть… Бистро раздєвайся, — пригрозив «шмайсером» угорцю.

Момент, — блискавично подумав Дмитро, він побачив, що люфа «шмайсера» ледь хитається, — п'яний москаль. Дмитро страшно, як його вчив японець, інструктор рукопашного бою, викрикнув щось на кшталт «га-а-а-а!», правою рукою підбив люфу «шмайсера» вгору, а пальцями лівої вдарив москаля в лише йому відому жилку на шиї. Нападник вмер відразу, але встиг натиснути на цинґель. Загуркотіли постріли. В той же час румун гепнув одного з бородатих в геніталії, а другого швидко і беззвучно зарізав мадярин. Німець рвонувся зарізати бородача, який корчився від болю в паху.

— Ні! — крикнув Дмитро. — Почекай, гер Пельке, треба його щось спитати.

Бородатий росіянин, побачивши, як легко вмерли його товариші, став чомусь дуже хоробрим і почав тяжко лаяти всю родину союзників до сьомого коліна.

Чому до сьомого, подумав Дмитро, і сказав росіянину:

— Ти що, не хочеш легкої смерти, кацапе?

— Да пошьол ти… — завівся бородатий.

— Давай його гарненько — до праотців, — нетерпляче запропонував німець.

— Чекай, братчику, треба ж знати, що у цьому потязі діється. Схоже, вони не одні.

— Давай, братушка, ти будеш говоріть, а ми будемо спрашівать. Отвєчать, тобто, будеш, — лагідно звернувся до росіянина Дмитро.

— Да пошьол ти…

Затятий, подумав Дмитро, що ж, доведеться, як вони кажуть, із пристрастієм…

— Гер Пельке, відріж йому вухо.

Німецький есесівець вийняв ножа з викидним лезом.

— Краще бритвою, — порадив йому румунський майор.

— Та ти що? Я ж бритвою щоки голю. Свої. Як можна? Це ж легко якусь заразу схопити, ти що, всерйоз, домнуле майор?

— Та ні, я пожартував, — знітився румун, пройнявшись ураз тяжким здогадом, що цей довготелесий бош може запідозрити його у браку культури. Його, який був у Парижі!

— Нє-є-єт! — заверещав російський мужичок. Було пізно, німець уже тримав двома пальцями його криваве вухо, гидливо кривився і витирав лезо ножа об плече росіянина.

— Вашу мать… — Бородатий верещав і бився в істериці. — Сукі, бляді, сволочі, ґади…

— Давай, братішка, повертайся, будемо друге вухо рєзать, а потім вже ніс, яйця і так далі, — заспокійливо сказав йому Дмитро.

Москаль тяжко лаявся і шапкою зупиняв кров. За вікнами чулись автоматні черги. Треба поспішити, подивитись, що там у потязі, думав Дмитро, а цей, видно, ще не дозрів до дружньої розмови.

Німець потягнувся до другого вуха лайливого росіянина.

— Слухай ти, цапе бородатий, тобі вух не шкода? Скажи, скільки вас? Хто напав на поїзд? Ви грабіжники чи партизани? Кажи, і я дам тобі спокій. А ні — то люту смерть приймеш.

— Да пашол ти… — почав росіянин, але раптом осікся, його погляд зупинився на шийці пляшки, яка стриміла з саквояжу. — Ей! Да у вас випіть єсть?

— Єсть, — ствердив Дмитро.

— Налєй, а?

— Налию, розкажи те, що я питав.

— Да ти налєй сначала.

— Харашо, я наллю, а якщо не заговориш, ми з тебе цей коньяк виллємо.

— Ето как?

— Розріжемо живіт і перевернемо вниз.

— Налівай, бистро, — сказав росіянин.

Дмитро взяв срібну чарочку, вийняв пляшку коньяку.

— Да ти што, — зупинив його бородань, — штоб я с етого напьорстка піл, да лучше ухо рєж. Дмитро налив йому півсклянки.

— Лєй полную! — скомандував росіянин.

Дмитро подивувався, налив йому повну склянку коньяку. Росіянин випив двома великими ковтками. Всі четверо офіцерів зачудовано дивились на нього.

— Значітся, так, — звеселіло проказав бородань, — ми вольниє казакі, ґрабім поєзда, вот у вас хотєлі шмоткамі разжіться, пообносілісь. Билі здєсь політічєскіє красниє партізани, да после того, как нємци с хохламі взялі Москву, куда-то ісчєзлі. Тєпєрь ми здесь хозяєва. Билі, — додав він сумно, поглянувши на своїх товаришів, які лежали на підлозі, один в калюжі крови, другий у неприродній позі.

— Ех, жалко рєбят, — сказав сердечно.

— Ти себе пожалій, – зауважив Дмитро, – кажи, скільки вас, яка тактика?

— Налєй, парєнь, вінца, больно уж хорошеє, — замріяно сказав бородань.

— Скільки вас? – кричав Дмитро. – Кажи, скурвий сину! Кажи, налию!

— Нас — трідцать. Било, — додав розбійник, глипнувши на своїх покійних товаришів.— На повороте одін цєпляєтся за поєзд, срываєт стоп-кран, і — по вагонам, по трі чєловєка на ваґон, двоє дєржат на мушкє машіністов. Дай віна, а?

— На, залийся, — тицьнув йому пляшку Дмитро. — Беріть зброю, — кинув своїм попутникам. Вони, щоправда, вже були споряджені, але зі зброї мали лише пістолет і ножі. — Беріть ці автомати! — кивнув Дмитро на два совєтські ППШ, сам закинув на плече «шмайсер».

— Німецький офіцер не візьме в руки цього азійського більшовицького пугача, — бундючно заявив есесівець.

— А щоб тебе шляк трафив, який ти дурний, — сказав по-українському Дмитро, а по-німецькому кинув: — На тобі твій рідний «шмайсер», а ви? – звернувся до румуна і мадяра. Вони якось дивно тупцювали біля російського автомата. А, зрозумів Левицький, не вміють користуватись. Ну, це ще можна зрозуміти.

— Добре, я думаю, треба пробратися через три вагони до локомотива, звільнити машиніста, і головне — рушити.

У сусідньому вагоні тривав бій. Дмитро обережно відхилив двері, зазирнув. На нещастя російських розбійничків, вони оборонялися спиною до Дмитра. Їх було троє, і вони вели перестрілку з кількома італійськими офіцерами.

Хорунжий Левицький не дуже любив стріляти в спину, але цього разу особливого вибору не було. Черги зі «шмайсера» і російського ППШ, кілька пострілів із пістолетів румунського і мадярського офіцерів, які не вміли стріляти з совєтського дискового автомата, поклали край розбійницькій кар'єрі трьох російських вольних казаків. Не пощастило їм.

До Дмитра кинулись італійські офіцери. Першим підійшов молодий підполковник дуже франтуватого вигляду. Незважаючи на те, що хвилин зо двадцять він вів справжній бій, був холодним і спокійним.

— Не думайте, панове, що ми будемо дякувати ніби за допомогу, — звернувся каліченою німецькою мовою, — це ви повинні просити у нас вибачення за те, що втрутились у наш бій. Але це не справжні суперники, а так, волоцюги волоцюгами, тому я вибачаю вашу нетактовність. Хоча насправді за певних обставин ви врятували нам життя — хтозна, як воно могло закінчитись,— несподівано засміявся італійський офіцер. — Гаразд, панове, якщо ви наполягаєте, то дякуємо вам,— додав він офіційним тоном, хоча ніхто від нього не вимагав подяки. — А зараз запрошуємо вас до нас у купе на келих доброго вина.

— Потім вино, полковнику, — треба, мабуть, звільнити потяг від бандитів. Чи як? — різко сказав Левицький. З інших купе виглянули перелякані цивільні пасажири.

— А-а! Справді, вперед, панове!

У наступному вагоні картина була жахливою — в коридорі лежало десь зо півдесятка закривавлених трупів. Це були німецькі офіцери інтендантської служби.

Есесівець Пельке дуже розлютився, він рвучко по черзі зазирав у кожне купе, але розбійників уже не було. Вони товклись у наступному вагоні. Якраз грабували пасажирів. Дмитро пропустив уперед своїх попутників — угорського капітана та есесівця Пельке з ножами. Розбійнички не встигли схопитися за свої ППШ, почалось криваве місиво.

Дмитро побачив, що справа йде до розв'язки, вистрибнув із вагона і побіг до локомотива. Біля поручнів зупинився. Треба було виманити хоч одного з розбійників з кабіни паровоза. Рішення прийшло миттєво. Дмитро бігцем повернувся у вагон, там уже було по битві. Італійські та німецькі офіцери витягували трупи «вольних казачішек». Пельке лежав зі струсом мозку, мадяреві вибили зуби, і він хотів з горя застрелитися, румунський майор його відмовляв, мовляв, зуби можна і золоті вставити, буде ще ліпше — красиво і заможно, румун показував капітанові свій золотий зуб, вставлений, як він казав, у самому Парижі. Обидва вже встигли прикластись до пляшки коньяку.

— Що робити? — до Левицького підійшов італійський підполковник, у руках мав «шмайсер». — Що ще треба зробити?

— Локомотив! — сказав Дмитро. Він відшукав пляшку коньяку в чиїхось розкиданих речах, знайшов у купе провідників склянку. — Бігом! За мною! — кинув італійцеві.

Підбігли до паровоза. Дмитро став біля сходів, трохи збоку, і почав з голосним булькання наливати коньяк у склянку. Налив півсклянки, випив, налив ще, дав італійцеві, за третім бульканням із кабіни почувся голос:

— Ей, да ви там пйотє! Вань, слиш, оні там п'ют. Вань, ти посторожи етіх, я спущусь, вип'ю соточку, патом ти сходіш. Я — бистро.

Спрацювало, зрадів Дмитро. Вольний казачішка замість «соточки» дістав фаховий удар в основу черепа і заснув надовго. Через кілька хвилин Дмитро знову забулькав коньяком.

— Вась, да ви что там, обурєлі? Давай возвращайся, дєрябнул і будя, я тоже хачу. Ну чьо ви там? Я, блядь буду, счас спущусь.

Дмитро далі булькав коньяком.

Казачішка не витримав, спустився і ліг біля свого товариша.

Дмитро вбіг у кабіну паровоза, машиніст і його помічник стояли безпорадні й засоромлені.

— Все, поїхали, вперед! — крикнув Дмитро.

У купе лежав німецький офіцер Пельке, біля нього клопотався військовий лікар, що знайшовся серед італійських офіцерів.

Угорський капітан зі слізьми на очах розглядав свої проріджені зуби, він щось лементував своєю мовою і підкручував напомаджені спеціяльним шмаровидлом кінчики вусів.

Румунський майор змащував свою шию і щоки одеколоном:

«Це я привіз його з Парижу, тоді, коли був там, знаєте, панове, Париж…».

Зайшов італійський підполковник:

— Я вас кликав на келих вина, панове, але вирішив за краще прийти до вас — зі своїм, звичайно, вином.

Зайшли італійські офіцери з пляшкою вина.

Дмитро випив білого італійського, і разом з алкогольним теплом його огорнула мерехтлива імла спогадів. Тоді у Чернівцях…

Генця добра дівчина, та язичок має… але не те, не те. Її волосся, довге, блискуче, непокірне, так звабливо лежить на голих грудях, її грудях, гарних, помірно великих, білих … Дмитро застогнав…

До Москви доїхали без пригод.

ТРОХИ ІСТОРІЇ

1972 року в Київському видавництві «Українська школа» вийшло п'яте видання посібника для 9-10 класів «Історія України. За редакцією професора Ф.Оленя». Там є розділ «Україна в роки Великої Визвольної війни». На жаль, до наших рук потрапив лише початок цього розділу «Україна у період відступу і оборонних боїв Червоної армії». Решта розділу, як і цього підручника назагал, щезла безслідно в умовах сумного існування непотрібної книжки по сільських садибах при наявності відсутности вітчизняного туалетного паперу. А може, ту решту спіткала краща доля. І добре висохлі легкозаймисті листочки, списані історичними викладами об'єктивного професора Оленя, просто пішли на розпал селянських грубок. Цього ніхто не знає. Але дещиця збереглась, і гріх би її не навести у цьому правдивому дослідженні. Отже: Мобілізація українського народу на боротьбу з ворогом

22 червня 1941 року фашистська Німеччина віроломно напала на Совєтську країну. Німецькі фашисти мали на меті знищити соціалістичний лад і перетворити совєтських людей на рабів німецьких імперіалістів. Відповідно до розробленого плану ударні фашистські угруповання розгорнули навальний наступ «Північ» — у напрямі на Ленінград, «Центр» — на Москву, «Південь» — на Київ. Жорстокі бої почались на всьому західному кордоні. Радянські війська трохи стримували противника в районі Львова, Рівного, Луцька. Але під тиском переважаючих сил ворога Червона армія змушена була відступити. 30 червня у Львові було проголошено відновлення Української Держави, вождь ОУН Степан Бандера доручив Ярославу Стецькові сформувати уряд.

Військовим міністром було призначено Романа Шухевича, який розпочав розбудову Українського війська.

Захопивши всю Західну Европу з її економічними ресурсами, фашистська Німеччина мала потужнішу воєнно-промислову базу, ніж Україна. Вона перебудувала на військовий лад усю свою економіку задовго до Другої світової війни і мала вже значний досвід ведення сучасної війни. З першого дня кампанії разом із Німеччиною воювали Італія, Фінляндія, Угорщина та Румунія, а також допомагали їй Японія, Еспанія, Болгарія і Туреччина. Україна ж оголосила війну Совєтському Союзу 3 липня 1941 року.

Економіка СССР, в яку до 30 червня входила й Україна, була підпорядкована інтересам мирного будівництва. Хоча в нашій країні й була могутня воєнна промисловість, технічне оснащення Українського війська ще тільки налагоджувалось.

Для швидкої мобілізації всіх сил було створено Державний Комітет Оборони, в руках якого зосереджувалась уся повнота влади в країні.

Народне господарство, робота партійних, державних і громадських організацій за умов війни перебудувалися для обслуговування фронту. Провід ОУН закликав український народ самовіддано здобувати кожну п'ядь рідної землі. Разом із союзними народами Антикомінтернівського пакту на війну з Союзом ССР піднявся й український народ.

Під загрозою ворожої окупації евакуювались на схід найважливіші промислові підприємства України. ЦК КП(б)У створював підпільні обкоми, райкоми партії, комсомольські організації. Одночасно формувалися партизанські загони, закладалися бази зброї і продовольства. Новостворена Національна Ґвардія України успішно запобігала евакуації промислових підприємств, викривала підпільні обкоми, роззброювала партизанські банди.

На початку липня передові частини союзницьких сил прорвалися до Києва. Ще задовго до наступу цих військ комуністичні керівники під конвоєм військ НКВД зігнали 160 тисяч киян споруджувати укріплення навколо міста.

Після тяжких боїв опір ворога був зломлений. Тут поряд із німецькими військами відзначалися в боях загони українських ополченців. В особливо запеклих серпневих боях винятковий героїзм виявила повітрянодесантна бриґада на чолі з О. Родимчуком, козацький загін «Перемога або смерть» під командуванням старого націоналіста С. Трепети, козацький курінь на чолі з Б. Буровиком, сформований із юних пластунів Донбасу.

Після того, як останні частини радянських військ утекли з міста, союзники 19 серпня урочисто ввійшли в Київ. Першими в звитяжному марші йшли частини військ спеціального призначення Українського війська.

Вічно живою і хвилюючою подією ввійшло в історію нашої країни взяття Києва. Указом Президії Верховної Ради України столиці України присвоєно почесне звання міста-звитяжця, на відзнаку цієї звитяги було встановлено медаль «За відродження Києва».

На початку серпня розгорнулись бої на одеському напрямі, де наступали 18 румунських дивізій, підсилених німецько-фашистськими військами. Одесу захищала Окрема Приморська армія, підтримана Червоноармійським військовим флотом. Постачати місту озброєння, боєприпаси, поповнення військ і продовольство можна було тільки морем, тому постала потреба створити українські Військово-морські сили. Під конвоєм сил НКВД більш як 100 тисяч жителів Одеси споруджувало оборонні укріплення.

Під Одесою бойове хрещення отримали літаки українських Військово-повітряних сил, які 360 разів бомбардували позиції комуністичних військ. Невмирущою славою вкрив себе полк морської піхоти під командуванням Я. Осипенка. Півтисячі ворожих солдатів знищила кулеметниця Н. Ниленко, влучно вціляла у сталінців снайпер Н. Павленко. Десант, висаджений із кораблів українського Чорноморського флоту біля Одеси, знищив 6 тисяч сталінських солдатів.

У боях під Одесою вороги втратили близько 200 тисяч осіб убитими й пораненими, а також багато техніки. 16 серпня совєтські війська було вщент розбито, й українські, румунські та німецькі звитяжні полки ввійшли в Одесу. Це розчистило шлях на Крим, Донбас і Кавказ.

Під час запеклих боїв загинули командувач Південно-Східною групою українських військ генерал-хорунжий Д. Прямоніс, член Проводу ОУН М. Берштейненко. Восени союзні війська визволили всю Україну, деякий опір чинив лише обложений Севастопіль. В Україні ще влітку сталінські опричники зустріли масовий опір українського народу. Робітники відмовлялись працювати на сталінський режим, селяни ухилялись від сплати податків і поставок продовольства, ремонту доріг, мостів.

Під проводом підпільних осередків ОУН на ще не звільненій від комуністів території України розгорнулася партизанська війна. Уже в липні 1941 року на Київщині народні месники обеззброїли втікаючих радянців. Загін під командуванням Ф. Савенка розгромив сталінський гарнізон у с. Фудницькому на Черкащині. Значну допомогу українським військам, які брали Севастопіль і діяли на Керченському півострові, надавали партизани на чолі з активним учасником Першого і Другого зимових походів О. Макроденком. У Сумській і Чернігівській областях діяли загони під командуванням С. Каптура, С. Рудняка, О. Федорчука, М. Мудренка та ін.

На початку жовтня 1941 бої почалися уже на підступах до Москви. Сталінське командування стягло сюди величезні сили. Але 6 жовтня союзницькі війська раптово обрушили на ворога могутні удари.

8 жовтня першою з союзницьких частин у Москву увійшла 4-а Запорізько-Гайдамацька дивізія Українського війська. Москву було взято. За тиждень союзницькі війська просунулись за 400 кілометрів за Москву.

Уряд СССР втік у напрямку Свердловська.

Розгром під Москвою був останньою великою поразкою Совєтської армії. Союзницькі війська тут розвіяли леґенду про непереможність комуністів і остаточно поховали міф про «нєсокрушимую і лєґендарную».

Провалились розрахунки верховодів сталінської Росії на світове комуністичне панування. На кінець жовтня 1941 року Комінтерн припинив своє існування.

Яскравий приклад масового героїзму під час штурму Севастополя показала чота спеціяльного призначення, що складалася з семи молодих членів ОУН: С. Лоєнка, О. Калюжного, Д. Погорілого, В. Раденка, В. Мудренка, І. Потрійного, Г. Гулі. Чотири дні вони штурмували укріплений пункт, де засів батальйон радянців, одних перебили, а решту взяли в

полон.

В іншому районі прикриття залишились живими лише десять безстрашних бійців: четверо українців, один донський козак, грузин, латиш, узбек, татарин і осетинка. Серед них був і 13-річний севастопільський школяр, підпільний пластун Валерій Вовкун. На сміливців рушили совєтські танки, які у відчаї вдались до прориву з кільця. Один танк підірвав Валерій, але й сам загинув від комуністичної кулі. Товариші зняли з відважного пластуна закривавлений галстук і підняли його як символ вірности червоно-чорному прапору.

Під Севастополем противник втратив убитими і пораненими близько 300 тис. солдатів і офіцерів.

Взяття Севастополя — ще одна славна сторінка в історії леґендарного міста, в історії Визвольної війни.

Велике значення для посилення боротьби українського народу проти комуністичних поневолювачів мало зміцнення і зростання місцевих організацій ОУН та молодіжної мережі ОУН.

Для населення визволеної території друкувались газети, транслювалось радіо. Щоденно починали працювати радіостанції «Вільна Україна» та ім. Т.Г. Шевченка.

Вічною славою вкрили себе герої-націоналісти з підпільної організації «Молода чота», створеної організацією ОУН у ще не визволеному від комуністів Червонодоні. Відважні юні націоналісти спалювали награбований хліб, звільняли українських людей з ворожого полону, викривали брехливу пропаґанду комуністів, писали і поширювали листівки.

За героїзм і мужність уряд України багатьох молодочотівців посмертно удостоїв звання Героя України.

Безстрашно діяла молодіжна націоналістична організація «Синьо-жовта іскра» (с. Химки Миколаївської области), керована директором школи В. Шморгуном і пластуном В. Гречаником. У молодих підпільників був радіоприймач, вони одержували повідомлення зі Львова і поширювали їх серед населення. Підпільники виявляли і збирали зброю, боєприпаси, вибухівку і все це передавали партизанам. Але недовго діяла організація. Вона була виявлена. Членів її після нелюдських катувань страчено.

Після поразки сталіністів під Москвою розбудова Українського війська посилилася. З'являються нові і нові дивізії, корпуси, армії. Одночасно з кількісним зростанням посилилась і бойова його активність. Восени 1941 ро…

………………………

На цій оптимістичній сторінці підручник історії України обривається з відомих і невідомих причин. До відомих, крім уже згаданих, варто додати, що 1972 року міністерство освіти України не рекомендувало цю книжку як підручник для 9-10 класів за «надто вже пронімецькі тенденції вкупі з національною незрілістю та недостатньо гострим викриттям злочинів комунізму».

Шостого видання творіння професора Оленя вже не було.

ЩУРІВСТВО

Берія щез! — із таким повідомленням, сполотнілий і водночас зловтішне збуджений, увійшов до кабінету верховного головнокомандувача Й. В. Сталіна його помічник Поскрьобишев.

Сталін сидів за столом, якось зсунувшись донизу, і курив уже не люльку, а напряму смалив папіроси «Герцеговина Флор». З останніх запасів.

— Чогось іншого я від цього шакала не чекав, — гірко сказав Йосиф Сталін і відчув, як у нього з-під картонного мундштука папіроси на підборіддя стікає слина. «Що це я, скаженію?» — подумав із жахом і непомітно для Поскрьобишева втерся.

Треба подумати про себе, міркував собі Йосиф Віссаріонович, треба перебиратись у запасну ставку під Челябінськом.

— Товаришу Поскрьобишев, — покликав помічника. — Хто ще щез?

— Зранку всі були, — відповів Поскрьобишев. Це було 1 жовтня 1941 року, ще в Кремлі.

А вже 2 жовтня цього самого року Сталін Йосиф Віссаріонович уже прокинувся, за своїм звичаєм, перед полуднем у своєму бункері неподалік уральського міста Челябінська.

— Ворошило щез! — з кривою посмішкою ввійшов до кабінету, що був водночас і спальнею, і їдальнею, Поскрьобишев.

— Куди це нікчемство могло податись? Як ти думаєш, товаришу Поскрьобишев? Га? — спитав чомусь весело Сталін свого помічника.

— Достеменно не знаю, але, здається, у Владивосток.

— Як? Там же жовті, косоокі!

— Японці пообіцяли створити Російську Далекосхідну республіку, Клим, очевидно, хоче бути президентом.

— Клим? Президентом? Ха-ха-ха! — Сталін сміявся, як колись після закінчення XVIII з'їзду ВКП(б). — Климко? Президентом? Ну, розсмішив, потішив! А Буденний, може, у нього міністром оборони?

— Ні, Вусатий Кавалерист на Ставропіллі, — тремтячим голосом повідомив Поскрьобишев.

— Як? Там же німота і хохли. А-а-а! — при згадці про «хохлів» Сталін гірко застогнав. — Що там робить наш маршал кавалерії? Невже?

— Отож! — кивнув Поскрьобишев. — Формує Першу Кінну армію, яка буде діяти в складі Руской освободітєльной армії на більшовицькому фронті, як пише він у своїй листівці «Проти комуно-сталінської кліки, за ідеали свободи російського народу».

— Це добре. Але з ким його Перша Кінна буде воювати?

— Генерал Жуков ще утримує фронт на Волзькому лівобережжі, Москву — не втримати! — похмуро сказав Поскрьобишев.

— Москва, серце землі російської, та пропади вона пропадем! — заверещав Сталін. — Раби, раби, не можуть вони без рабства. Ех, недопрацював я у тридцять сьомому. Пошкодував Кавалериста Вусатого та Климка Щурика. На кого я можу покластись, га, Поскрьобишев?

— На мене, товаришу Сталін, — чесно відповів Поскрьобишев.

— Добре, давай команду, хай обід несуть. «Кіндзмараулі» ще є?

Грузинського вина ще трохи було, Сталін випив дві пляшки і трохи заспокоївся. Але думки «куди втікати?» змінились на прагнення помститись. Йосиф випив чарку вірменського коньяку і почав гірко примовляти:

— Пошкодував! Слабак, людське в собі відчув! Та треба було Лаврентія першого оголосити англійським шпигуном — і під кулю. Ні. Повісити на Красній площі або ще краще, поставити плаху і сокирою голову відрубати. Як цар Петро робив, власноручно. І цих двох заодно — Клима як японського шпигуна, а Семена як німецького. У-у-у. Гади! Пожалів, пожалів, слабак!

Сталін ще довго побивався через свою недалекоглядність і слабкість тоді, у 37-му, коли він, надихнутий імперською амбіцією, винищував космополітичне ленінське поріддя. Не допрацював! Потім пив коньяк, потім примовляв, пив ще вино, голосив і заснув.

— Молотов щез! — розбудив Сталіна Поскрьобишев наступного дня.

Сталін крізь тяжке похмілля згадав цього недоладного Вячика Скрябіна, заляканого і несамостійного (а хто серед них самостійний, крім генерала Жукова?) міністра закордонних справ. Один із «тонкошеїх вождєй». А Мандельштам не мав рації щодо мене. Бо якби я був до кінця «крємльовскім ґорцем», я би розпізнав щурячі душі у цьому «сонмі тонкошеїх вождєй».

У Троцького Лейби шия не була тонкою, цей би не втік. Але він би не був на других ролях, він би був першим, а другим був би я — Йосиф Сталін! А чи втік би я від вождя Троцького? Що це я собі мелю! Тьху! Втік би, втік! І продав би його за тридцять срібних, бо

я вождем мусив би бути. І став ним! А Троцький де? В чортів у лапах. Гм. Про чортів ліпше не будемо. Але Троцький вже не живий. Га! Ще ж є генерал Судоплатов — караюча десниця партії!

— Поскрьобишев! — гукнув вождь.

— Слухаю, товаришу Сталін, — увійшов помічник.

— Знайди мені генерала Судоплатова з НКВД, чи, може, він теж?…

— Здається, ще ні.

— Що значить «ще ні?» — заверещав Сталін. — Знайди Судоплатова, для його орлів робота є. Багато роботи. А де Вячик замельдувався? Теж у японців, чи, може, в хохлів?

— Ні, — відповів Поскрьобишев, — судячи з передач німецького радіо, господін Молотов тепер почесний гість господіна Ріббентропа.

— Анекдот, — засміявся Сталін. — Два чоботи пара! Так і ввійшли в історію. Пакт Молотова-Ріббентропа! А Сталін і Гітлер, виходить, на задній план! У-у-у, гади! Дурний Адольф, на нього те саме чекає. Ще будуть втікати з його бункера десь під Вінницею і його Гіммлер, і Ґерініґ, і Борман. І той же Ріббентроп. Не хотів бути зі мною. Разом ми були б непереможні! Ех, Адольфе! Дурна твоя голова, хоч і з вусами.

— Дозвольте, товаришу Сталін? — у дверях стояв фахівець із персональної мокрухи, сумнозвісний генерал Павло Судоплатов.

— Заходь, Пашо, — запросив жестом сісти прибулого Сталін. — Заходь, сідай. Серйозна розмова буде.

— Зробимо, товаришу Сталін! — сказав Судоплатов. Сталін закурив «Герцеговину Флор», помовчав і поволі спитав:

— У тебе ще є вірні люди? Вірні тобто партії і совєтському народу?

— Є, товаришу Сталін, — щиро відповів Судоплатов. — Але настрої у багатьох чемоданні, або, як кажуть наші вчорашні брати-українці, — валізові. Сказати, що всі, як один, до останнього набою захищатимуть членів уряду і вас, товаришу Сталін, не можу. Багато заразливих прикладів на найвищій горі.

— Знаю, знаю, нічого, ми і без цього мінґрельського шакала Берії обійдемось. Але він без нас, тобто без мене і вас, не обійдеться. Зрозумів, Пашо? — Сталін пильно поглянув на генерала.

— Здогадуюсь, товаришу Сталін — кивнув Судоплатов.— Кого ще?

— А ти здогадливий, — пожвавішав Сталін. — Слухай сюди. Приготуй три диверсійні групи, ні, чотири, або чекай. Берія — раз, Ворошило — два, Буденний — три, Молотов — чотири, Хрущов — п'ять…

— Хрущов ще не втік, товаришу Сталін, — перебив вождя генерал.

— А може, поки не втік, оголосити його шпигуном України? — спитав Сталін.

— Уже є документи, свідки й арештована радистка резидента Хрущова, який діяв за завданням українських націоналістів у середовищі совєтського уряду під псевдонімом «Кукурудзник». Арештувати?

— Негайно! — закричав Сталін. — Я давно його підозрював. Га! Лисий Микита! Чи як там у хохлів, Лис Микита? Хрущ! Майський жук! А я собі думаю, чого це він на першотравневу демонстрацію українську вишиванку одягнув? І не встидався своїми малоросійськими чоботами, дьогтем мащеними, наш мавзолей топтати! Наш із Леніним!

Увійшов генерал Судоплатов.

— Ввести зрадника?

— Введіть, — наказав Сталін.

Двоє кремезних лейтенантів госбєзопасности ввели, а радше внесли, Хрущова Микиту Сергійовича.

— Ну, і як ти шпигував на користь своєї Хохляндії? Розповідай! — гаркнув Сталін.

— Йосифе Віссаріоновичу, товаришу Сталін, — забелькотів Хрущов і підняв на Сталіна своє обличчя, вірніше, те, що залишилось від обличчя — криваве місиво, на якому червоніло зловісним рубіном єдине око. — Товаришу Сталін, це помилка, я вірний ленінець,

тобто сталінець. Я — комуніст, я… Останній внесок кров'ю в партквиток…

— Досить! — обірвав його Сталін. — Мені один хрін — чи ти ленінець, чи бандерівець, головне — ти ворог. Мій особистий ворог. І будеш знищений, поки не втік до своїх хохлів. Взяти ленінця, — звернувся до Судоплатова, — одягнути в українську вишиванку і кинути поза левадою. Розстріляного, — додав, помітивши здивований погляд Судоплатова. — Розстріляти «Кукурудзника». Теж кликуху дали!

Непритомного Хрущова винесли. Сталін випив чарку коньяку, з'їв помаранчу, закурив. Повернувся Судоплатов.

— Ну, давай далі, Пашо. — Сталін налив йому півкелиха коньяку.

— Спасибі, товаришу Сталін, але операції я волію планувати на тверезу голову.

— Гребуєш?! — скипів Сталін, але вчасно заспокоївся і продовжив:

— Сформуєш терористичні групи з вірних людей. Після виконання завдання — всім ордени Леніна, а командирам — звання Героя Совєтського Союзу.

— Перепрошую, товаришу Сталін, але на хріна ці значки тепер?

— Що? — підвищив голос Йосиф Віссаріонович. — Ти не віриш у нашу перемогу?

— У перемогу вірю, — скромно опустив очі Судоплатов, — але хлопці хотіли би мати менш високі нагороди за ці операції.

— Я придумаю форму вручення нагород. У швейцарському банку, — хитро посміхнувся Сталін.

— Будь-яке завдання буде виконано, товаришу Сталін.

— Значить так, Ворошила треба відвідати у Владивостоці — раз, Буденного розшукати десь в обозі українських військ у Ставропільському краї — два, до Вячика Скрябіна у Берлін варто навідатись — три, Берію… а де це товариш Берія?

— Десь у Тбілісі, товаришу Сталін, — доповів Судоплатов.

— Лаврентія знайти необхідно у Тбілісі — чотири. Хто ще втік?

— Дрібних багато розбігається, але ловимо, бо набирають багато скринь із добром, далеко не встигають втекти.

— І що робите з такими? — спитав Сталін.

— Складаємо поза левадою коло Хрущова.

— Правильно, товаришу Судоплатов!

— Але…

— Що «але», товаришу? — турботливо спитав Сталін.

— Але без вишиванок, товаришу Сталін.

— Ну, це не страшно. А де це товариш Каганович? Поскрьобишев, де Лазар?

— Товариш Каганович керує штабом евакуації народного господарства, товаришу Сталін, — доповідав помічник. — Працює цілодобово. Не спить, п'є спирт з кокаїном.

— Добре, йдіть, Поскрьобишев. Як ти думаєш, Пашо, цей Лазар не збирається тікати в Палестину?

— Збирається, товаришу Сталін. Давно за ним стежимо. Він резидент сіоністського центру, що має мету створити єврейську державу.

— Де? — запитав Сталін. — У Палестині?

— У Палестині, — відповів Судоплатов. — Але не лише там.

— Що, кілька єврейських держав хоче побудувати товариш Каганович?

— Ні, одну, але велику.

— Та ти що? Звідки такі дані?

— Під подушкою громадянин Каганович Лазар Мойсейович зберігає карту майбутнього великого Ізраїлю.

— Неси мерщій цю карту! — крикнув Сталін.

— Вона тут, у мене, — Судоплатов вийняв із-за пазухи складену увосьмеро географічну карту і розстелив її на столі. Сталін змів зі столу тарілки з закусками, але не зачепив пляшки з вірменським коньяком.

— Ти диви, апетити у Лазаря, — зачудовано розглядав карту Сталін; — Палестину,

Єгипет, Сирію загріб собі! Ну це ще можна зрозуміти. Туреччини втяв собі трохи… Але Крим, Одесу і Абхазію?! Арештувати жида!

— Вже заарештовано, — сказав Судоплатов.

— Зізнався у всьому?

— Зізнається. Але часто непритомніє.

— Відлийте водою і віднесіть поза леваду.

— Єсть, товаришу Сталін! Одягнути у вишиванку? Сталін здивовано глипнув на генерала.

— А-а-а! — здогадливо схопився за голову Судоплатов.

— У ярмулку його одягни, Пашо, — кинув навздогін генералові Сталін, — у ярмулку! Втім, почекай. — Судоплатов повернувся. — Я бачив у тебе таку хитру пляшечку, — посміхнувся Сталін, — снодійне, чи що?

— Снодійне, товаришу Сталін, сон ґарантує міцний і без сновидінь, надовго сон, аж до Страшного суду.

— Страшний суд уже настав, — хитро примружився Сталін. — Ну, йди, вирішуй єврейське питання і повертайся. Пляшечку дай мені, тут в одного безсоння.

Сталін узяв пласку пляшечку, накапав з неї у келих на денце, долив коньяку і крикнув: «Поскрьобишев»!

— Дідок помер, — сказав тихо, ввійшовши помічник.

— Своєю смертю? — спитав Сталін.

— Так.

— Підготуй постанову Верховного Совєта про увічнення його пам'яті, міста там перейменувати — Твєрь у Калінін, Кеніґсберґ — у Калінінград.

— Єсть, товаришу Сталін!

— Випити хочеш? — спитав Сталін Поскрьобишева.

— Не відмовлюсь, — відповів помічник.

— Ну, пий, але не з цього келиха, це для дорогого гостя. Пий і йди знайди мені Жданова, чи, може, втік уже?

— Ні, товариш Жданов працює у себе в кабінеті.

— Запроси, скажи, хай папери свої прихопить, цікаво, над чим працює товариш Жданов у цей вирішальний для Батьківщини час.

— Готую проєкт постанови ЦК ВКП(б), товаришу Сталін, — доповів, увійшовши з текою під пахвою, А. Жданов.

— Похвально, похвально, товаришу Жданов, а з якого, коли не секрет, питання?

— З ідеологічного, товаришу Сталін.

— Дуже добре, ідеологія передусім, це означає, що ви вірите в нашу перемогу. А конкретніше?

— Постанова щодо літературних журналів «Звєзда» і «Ленінград», а також про ворожі збочення цієї навпівчерниці, напівблудниці поетеси Анни Ахматової та білоґвардійського очорнителя соціалістичної дійсности Михаїла Зощенка…

— За це, товаришу Жданов, треба випити, — Сталін підсунув Жданову келих із судоплатівським «снодійним». — Пийте!

— Не п'ю, ви ж знаєте, товаришу Сталін, у мене серце.

— Пийте, пийте, трохи коньяку допоможе вашому серцю, — крижаним тоном сказав Сталін. — Я ж п'ю. Жданов випив коньяк і впав на килим.

— Поскрьобишев! — гукнув Сталін. — Тут Жданов напився, як свиня, винесіть його поза леваду.

Почулись постріли, крики. Поскрьобишев — поранений, закривавлений — ввалився в двері зі словами: «Диверсанти».

ОГЛЯД ЧЕРНІВЕЦЬКОЇ ПРЕСИ ОСЕНИ 1941 РОКУ

Взагалі-то огляд — це занадто гучно сказано, бо це не зовсім огляд усієї преси, а лише однієї-єдиної газети під глибокодумною назвою «Дзиґарок», і то не цілої газети, а тільки одного числа — 37-го, за 3 листопада 1941-го року, хоча і це занадто помпезно сказано — «огляд числа газети», до нас дійшла лише перша сторінка цього випуску. Перша, бо друга сторінка геть замащена дьогтем (не важко здогадатися, що практичний ґазда з села Кам'яна Сторожинецького району загортав цим листком цидулник із дьогтем), і нічого на цій сторінці прочитати неможливо. Але на першій сторінці, на самому верху, можна прочитати гарною слов'янською в'яззю «Дзиґарок», під цим уже звичайними буквами «Українська газета», а ще нижче — «Заснована 2 жовтня 1928 року. Заборонена 28 червня 1940 року. Відроджена 23 серпня 1941 року». Відкриває першу сторінку обсяжна передовиця головного редактора. Трохи збоку карикатура Антона Романця, на якій зображено мужнього українського вояка, котрий простромлює гострющим штик-ножем огидну вусату пику Йосифа Сталіна, який ховався за ляльковою маскою визволителя. Маска злетіла набік, щуряче сталінське лице скривилось, а на обличчі українського вояка можна було прочитати гнів і священну лють. Під малюнком було ще два матеріали працівників редакції, а з лівого боку — традиційна колонка інформації «Дзиґарінформ». Тут були повідомлення про перейменування вулиць у Чернівцях з румунських назв на українські (наприклад, «Янку Флондор» стала носити ім'я ще живої, але вже старенької письменниці Ольги Кобилянської), містились прізвища буковинців, які нагороджені урядовими хрестами за звитягу на Східному фронті, можна знайти відомості про концерт у Чернівцях знаменитого київського чоловічого ансамблю «ВВ», який виконував власні пісні під власний акомпонемент (гармонійки, кобзи, ґітари тощо) і шляґер якого «Весна» став неофіційним гімном українських десантників, вони йшли в бій під патефонні записи цієї назагал посередньої пісні, було кілька інформацій про демонтаж пам'ятників румунського колоніялізму та недовготривалого совєтського тоталітаризму, останньою містилась інформація, яка свідчить або про відсутність політичної цензури в тодішній Україні, або про тенденцію «є така думка» щодо героя цього повідомлення: «Учора на розі вулиць гетьмана Скоропадського і Дмитра Донцова в Чернівцях зазнав аварії автомобіль «Опель-Адмірал», яким кермував народний депутат Центральної Ради України пан Георгій Коротчук. Невідомо, чим закусював пан нардеп «Українську з перцем» — салом чи мамалиґою, але зиґзаґ гальмівного сліду і як ножем зрізаний ліхтарний слуп свідчать, що закуски було недостатньо». А може, це тодішні журналісти були такі сміливі? Менше з тим, три статті першої сторінки цього числа газети «Дзиґарок», очевидно, варто навести цілком. Не стільки для естетичного (що сумнівно) наповнення нашого дослідження, скільки для його історичного аспекту. Отже,

Триває передплата

«ДЗИҐАРОК» — У КОЖНУ ХАТУ!

Пішов другий рік, як виходить у Чернівцях відроджена газета «Дзиґарок». Газета була заснована ще 1928 року і стала рупором українських патріотів, які не хотіли ставати румунами. Румуни, хоч і були окупантами, побоялись закрити газету. Коли прийшли червоні «визволителі», вони 28 червня 1940 року відразу закрили газету, а головного редактора Левка Півня розстріляли. Люди любили газету, і коли з'явилась надія на відродження Української Держави, одностайно її підтримали.

Перші числа газети виходили важко — не було ні приміщення, ні грошей, і працівники редакції без сну і відпочинку, без вихідних і зарплати, не шкодуючи своїх сил, почали випускати газету. За це їм щирий уклін і велике спасибі. Люди потягнулись до газети, спасибі їм. Але ми не можемо ще сказати «спасибі» деяким поштовим чиновникам, які недостатньо докладають зусиль, аби український хлібороб вчасно, без запізнень отримував газету «Дзиґарок». Таких чиновників треба гнати з державної служби драпатою мітлою. Нічого їм наїдати товсті пуза і масні пики за народні гроші. Геть їх! Народ не хоче більше терпіти таких паразитів на своїй шиї, які продають Україну за шмат гнилої ковбаси. Вчора я про це говорив голові Чернівецької обласної державної адміністрації Юхимові Гнатчуку.

«Ні, — сказав я йому, — народ не буде більше терпіти!». Пан губернатор зі мною погодився і обіцяв, що до 7-го листопада з чиновницьким «бєспрєдєлом» буде покінчено. Побачимо, дамо їм ці кілька днів. Народ терпів румунських окупантів, більшовицьких зайд, і що — має терпіти ще своїх власних нечесних людей? Вони дорвалися до корита і гадають, що будуть хлебтати тепле пійло з цього корита при Українській Державі? Нічого подібного! Народ не буде більше терпіти! Наша газета буде повідомляти про всі випадки недобросовісних вчинків нових чиновників, які прикриваються лозунгами служби народові й Україні.

Народ їх не потерпить. Тому ми закликаємо всіх наших читачів, усіх чесних буковинців негайно повідомляти газету про факти саботажу проти України та нашої газети, ми будемо разом виводити їх на чисту воду.

Газета «Дзиґарок» і надалі буде стояти за інтереси України і простого народу. Газета закликає всіх буковинців передплатити «Дзиґарок» на 1942 рік. Лише тут свіжа інформація, новини з фронту, події культури і все про українську та світову політику.

Передплачуйте «Дзиґарок»! «Дзиґарок» — у кожну хату!

Відтоді, як 23 серпня цього року газету «Дзиґарок» силами групи патріотів і ентузіястів було відроджено, тираж нашої газети зріс у 76 разів, це більше, ніж у всіх чернівецьких газет, разом узятих. Така наша відповідь керзонам (Суоміву та Миколайському), які стверджують, що їхні газети мають найбільший тираж.

— Брехня! — кажемо ми.— «Дзиґарок» на сьогодні має найбільший тираж. Низький уклін вам, шановні читачі.

Дякуємо вам, що ви любите газету.

«Дзиґарок» — у кожну буковинську хату!

ДЗИҐАРКІВЦІ

Ресторанний рейтинґ

СЛЬОЗА НА КАРАФЦІ І ЛЕЗА СВІЧОК СЕРЕД СРІБЛА СТОЛОВИХ НОЖІВ

Великі прозорі краплі осіннього дощу розплющувались об скло вікон нашого автомобіля «Мерседес-Бенц», на котрому ми з Павлом, головним редактором нашої газети і моїм шефом, їхали на бенкет, який давав новопризначений губернатор Буковини Юхим Гнатчук у найвишуканішому ресторані Чернівців «Прут». Жовті смуги світла автомобільних фар розрізали хистку стіну вологого туману, ми сиділи в теплому салоні «Мерседеса», Павло курив турецьку папіроску «Аль Хамід», цей тютюн, до речі, став доступним тепер, як купка махорки, а ще кілька місяців тому цю золотисту пачку з чорною арабською графікою можна було дістати лише по великому блату в перекупника Абрама на розі вулиці Мазепи і Майдану Незалежности. Ми йдемо до цивілізації і рішуче, як поношені черевики, відкидаємо дикунські рудименти колоніяльного минулого. До речі, про черевики, за час комуністичного звіринця з його концтабірним сервісом мої, ще в Парижі куплені, вишневі півчеревики фірми «К. Діор», добре стоптались, і лише тепер я без особливих зусиль справив собі високоґатункові, гарної дорогої шкіри мешти фірми «Кайзер» всього-навсього за 110 гривень. Тепер будь-який чернівецький магазин не поступається найвишуканішій крамниці Рима чи Мадріда.

Павло залишився вірним своїм старим австрійським черевикам, а до сьогоднішнього прийому лише одягнув свіжу сорочку і підстриг бороду. Я ніжно погладжував пальцями м'які криси нового італійського капелюха «барсаліно», виготовленого зі спеціально вичиненої кролячої шкіри, за який я заплатив 300 гривень у магазині «Мілано» на вулиці гетьмана Івана Виговського.

… У розкішній залі ресторану «Прут» було тепло, світло, затишно і ніби не було за вікном мокрої осени з жовтим листям, прибитим косим дощем до бруківки, а десь на сході — кривавої війни з нечуваним героїзмом і кров'ю — ворожою неправедною і нашою — священною. Зібрання було найвишуканіше, яке тільки могло бути у цих провінційних

Чернівцях. Чоловіки — або у військових одностроях Українського війська, або у фраках, як пан губернатор, і я не пошкодував, що одягнув гарний чорний смокінґ, водночас відчувши певне ніяковіння за свого шефа, який був у м'ятому сірому піджаку, чорних невипрасуваних штанах і без краватки. Дами були у сукнях із накладними плічками і ґудзиками, обтягнутими тканиною, тією ж, з якої шиті сукні. Це, як правило, був лимонного або трав'янистого кольору шовк.

Я помітив, що фальшивих прикрас на жінках майже не було, а шпильки їхніх італійських черевичків зовсім не стоптані, і ще раз відзначу — ми йдемо до Европи!

… Світло свічок грало на кришталі келихів і сріблі ножів, виделок, ложок і змішувалося з електричним сяйвом, що текло з-під абажурів, виготовлених із спеціально вичинених кролячих шкурок і розфарбованих у сині, оранжеві і зелені барви… На карафці з горілкою, принесеній з холоду, я помітив краплину, прозору, як сльоза — губернатор проголосив тост за Україну, і кельнери налили нам золотистого шампанського «Вдова Кліко», яке ми продумано і неквапом заїли червоною і чорною ікрою, сьомгою і салатом зі спаржі та вижницької шинки. Під французьких устриць подали «Абрау-Дюрсо», а під кримське шампанське, перейменоване самими виноробами на «Козака Мамая», подали патріотичні канапки з овечою бринзою і холодною бараниною з часником.

З їжі ще було: асорті зі свіжих овочів, баклажани, смажені з яйцем і помідорами, язик заливний, помідори, фаршировані грибами, асорті м'ясне, сир фаршированний, рулет із чорносливом, жульєн, самбук зі слив з горіхом, бануш, деруни, вареники з вишнями, млинці з молоком, горіхами і медом, цукерки «Пташине молоко» і такий же торт, але це вже на десерт.

Потім надійшла черга міцніших напоїв. Кельнери ненав'язливе опитували гостей, хто якого напою бажає. Більшість із патріотичних мотивів, а, може, просто через низький смак, обирали «Українську з перцем» новоселицького розливу або львівську горілку «Гетьман». Я, звичайно, замовляв віскі «Бурбон», а Павло — французький коньяк «Мартель». Подали рибу — смажену форель, заливну осетрину і, як данину українській екзотиці, — карасів у сметані. З-поміж вин своєю шляхетністю виділявся білий колекційний «Барзак». До смажених фазанів подали червоне «Божоле», а до молочних поросят, які кумедно тримали в писках кружальця цитрини, — угорський солодкуватий «Токай». Про такі дрібниці, як анчоуси у соусі «піке» з оливками та гриби по-путильськи під коньяк «Наполеон» (Павло) і віскі «Джек Даніель» (я) чи сир «Рокфор» із Женеви і паштет із гусячої печінки з трюфелями зі Страсбурґа під лікер «Амаретто» (Павло) і вермут з боржомі (я) й згадувати не хочеться — і так ясно…

…Знову автомобільні фари пронизують сіру стіну туману, за склом хитається смуга дощу, як синьо-жовтий прапор на шпилі міської ратуші, і я розумію, що не прогадав з віскі, і ми маємо Державу, і якщо є в Чернівцях такі ресторани, як «Прут», і такі губернатори, як Юхим Гнатчук, то ми маємо майбутнє…

Далі пишу.

Семен фон S.

Дискурс геополітики

ҐЛОБАЛЬНА ЕКСПАНСІЯ ЯК АРХЕТИП

Пасіонарний вибух, який потряс евразійські простори і привів у рух приховані важелі одвічного арійського архетипу, спричинив не лише виникнення нового Райху на північних кресах цього згаданого геополітичного масиву, а й визволив із-під столітніх чужорідних нашарувань викристалізуване диво з міцною державницькою основою, прихованою під попелом колонізаторських фальшивих декорацій, під назвою Українська Держава.

Потенціал арійської нації, націлений на опанування своїх природніх територій, не може бути нереалізованим на тому чи іншому відтинку історичного буття. Тут варто згадати

відому теорію циклічности, яку низка провідних учених-геополітологів цілком резиґнують, але евентуально її можна використати для підтвердження нашої тези, яка покликана засадничо обґрунтувати неухильне просування української нації на схід. Українська нація завдяки, з одного боку, своїй історичній місії бути хранителькою і водночас засновницею всієї арійської раси. З іншого, завдяки своєму існуванню в ілюзорно бездержавному стані (бо латентно державницька структуралізація української нації розвивалась не дискретно, як виглядає на поверхні історичних фактів, а таки перманентно) зберегла ґлобалістичний потенціял експансії арійства на схід і південь у майже первозданній чистоті.

Україна як законний терен найдавнішої арійської нації — українців — має свої природні кордони і мусить опанувати їх. Але ці кордони є двох плянів: першого — ті, що життєво необхідні і обґрунтовані впродовж тисячоліть як розвитком нації, так і впливом на неї ландшафтів, автентично питомих лише для певного етносу. І кордони другого пляну — теоретично можливі й практично зреалізовані лише при певному збігові обставин, властиві менталітету тієї чи тієї нації.

Границі Першого Пляну — білоруські болота на півночі, узбережжя — все! Чорного моря на півдні — вже можна вважати опанованими. Проте на заході і на сході вони ще формуються, але експансія в той та той бік дає простір для набуття Україною в майбутньому назви Імперія Трьох Морів (Чорного, Каспійського і Балтійського).

Про Границі Другого Пляну говорити передчасно, можна лише сказати, що тут треба оперувати такими географічними топонімами, як Урал, Альпи, Ардени, та гідронімами — Волга, Атлантика, Ла Манш. Тож вперед, залізні лицарі, під сяйвом Золотого Тризуба на синьому тлі!

Петро Заливайко

ЗВОРОТНІЙ БІК МАРСА

— Я зібрав вас, панове, аби повідомити прикру новину: в астралі ведуться тяжкі бої, — повідомив Махатма Лі Коваленко, який виконував роль Координатора Постійної Президії Ради Великих Махатм Шамбали.

— Як бої? — запитав Махатма Рабіндранат Джексон.

— Як бої? — запитав Махатма Ятамото Хіро.

— Як бої? — хором запитала решта десять махатм, які вкупі зі згаданими вище і складали РВМШ.

— Так, панове, сьогодні я вийшов у астрал із звичайною контрольною інспекцією і побачив, що на Великій Долині Суму зійшлися Коричневі та Червоні Балли і розпочали безкомпромісну битву, — скрушно зітхнув вусатий, з голеною головою, на маківці якої було залишено довгий жмут волосся, Махатма Лі Коваленко. — Війна, якої ми всі боялись і на яку всі потаємно чекали, розпочалась. Тепер таке саме мусить розпочатись на Землі. Як буде в астралі, так буде і в грубому світі, — це істина давновідома, незаперечна і ще не піддана секвестору Найвищого.

— Не треба вживати ім'я Найвищого всує, — нервово забелькотів Махатма Конрад Алі-заде, сухий жовчний дідок із золотим зубом.

— Панове Махатми, ми сьогодні мусимо спрямувати цей астральний бій у русло, вигідне Вищій Ієрархії Сущого, і не допустити, аби цим скористалась Нижча Ієрархія такого ж Сущого. — промовив Махатма Лі Коваленко. — Оголошую таким чином безперервний сеанс медитації аж до повного виявлення переможця й остаточної поразки однієї з барв Баллів. Якщо переможе червона, хай буде червона, якщо сила буде на боці коричневих, — хай буде так.

— Отож, виходимо всі разом в астрал! — вигукнув енерґійний Махатма К'Ногу, голий австралієць зі стилізованим бумеранґом за солом'яним поясом.

— Але без шахрайства, — застеріг Махатма Юґенштауфен і поглянув на свого сусіду

Махатму Авраама Бродскі. — А то один може прикинутись медитуючим, а сам тим часом наведе сепаратні зносини з адептами Нижчого чи Вищого Світу і вплине на битву так, як йому вигідно.

— Ні, — сказав Координатор. — За цим сеансом буде спостерігати наш приятель Адепт дванадцятого ступеня Лама у Червоній Шапці його святість У-Га.

— Згода! — сказали хором усі дванадцять махатм.

— Тоді починаймо. — сказав Махатма Коваленко. — Посмію нагадати шановному зібранню умови Великої Астральної Битви: перемагає не Найправедніший і Найдостойніший, перемагає той, чий символ складається внаслідок Вищих Астральних Комбінацій, у даній війні це або Пентаграма Червона, або Ліва Свастика Коричнева. Хай запанує Вища Випадкова Доцільність…

…Увечері тридцятого квітня 1941 року швейцарський професор археології Лі Коваленко приймав на своїй тихій віллі за сім кілометрів від Вадуцу своїх колеґ-науковців — дванадцятьох таких же, як він, професорів археології. Вони сиділи у холі за круглим столом, пили хто що — хто чай, хто віскі, хто каву, а доктор з Монголії Цебербадал — кумис, курили теж хто що. Зібрались вони поговорити про роль жовтих і синіх ниток у геометричних візерунках домотканих гуцульських і шотландських тканин у патріотичному вихованні підростаючої молоді, зокрема в контексті подій 1374-го і 1939 років, відповідно в Шотландії та Карпатській Україні. Слугував професорам китаєць чи тібетець У-Га…

…Розвіюючи фіолетові хмари Несуттєвого, продираючись крізь нетрі блискавок, на небі сірого кольору почали проступати обриси якихось геометричних фіґур. Одні лінії були яскраво-рубінового кольору, інші — прозоро-смарагдового. Гнів білими клубами димів посеред червоно-кармінових гострих кутів, які постійно змінювали свої положення, далі вривались подихи оранжевого сміху…

Китаєць У-Га на ліхтенштейнській віллі підійшов до професора Тотельцотека з Мексики і забрав з-перед нього якусь підозрілу грибну страву.

— Вам досить, професоре, — сказав слуга гостеві, порушуючи всі мислимі і немислимі правила етикету, але це був не простий слуга, це був учений слуга. — Вам не варто сміятись так оранжеве, професоре, — додав із притиском на останньому слові китаєць чи тібетець У-Га.

Професор з Мексики сумно простежив очима за тарілкою з оранжево-синім грибом і випив звичайної текіли. Господар вілли професор Лі Коваленко, як сатисфакцію, запропонував своєму заморському колезі екзотичну річ — папіросу «Біломорканал».

…На сірому небі з величезною швидкістю змінювались геометричні фіґури рубінової та смарагдової барв.

На безмежному полі під цим веселим небом, яке нагадувало калейдоскоп — дитячу іграшку, що її хапливо видирають із рук один в одного нетерплячі дітваки, діялося теж щось незрозуміле. Дві потуги — червона і коричнева — бились між собою так, як би це вже був Армагеддон. Бились вони не на життя, а на смерть. Кров текла ріками, стогони поранених заглушували войовничі крики і команди зверхників, але перемоги не було. На небі буяла геометрія п'яного маляра.

…Професор Максиміліан Гірей виїхав у Великий Степ зі своїми учнями. Вони всі були на конях, одягнуті у шкіряні обладунки, мали при собі мотузки з кінського волосу, луки, повні сагайдаки стріл, кожен за поясом мав широкого ножа, а професор Гірей ще й коштовну криву перську шаблю. Виїхали в степ для філософського диспуту з представниками «Київської школи».

— На північ! — гукнув гортанним голосом Махатма Максиміліан Гірей, і орда з дикими криками і гиканням помчала догори вздовж Дніпра.

…На небі було неспокійно…

…Професор Ямамото Хіро блукав філософським садом, де на рівному майданчику було розкладено 14 білих каменів. Самурай Ямамото Хіро сказав собі: «Я сьогодні зроблю це!». Він ходив по майданчику, шукаючи такого місця, звідки одночасно міг би бачити всі 14

каменів. Не було такого місця. Не було відповіді. Самурай ходив і ходив, а рука його тягнулась до мечів за поясом. … На сірому небі з'являлись і зникали рубінові та смарагдові лінії. Під небом тривала битва без перемоги…

…Професор Мбобу Шаманович дого бив у тамтам. Сидячи під тінистим баобабом, аж поки не прийшла вирізьблена з чорного дерева і слонової кістки Середня З'оба, незрівнянна і вогненна вчителька геометрії. Вона підійшла до професора і взяла спис, який поруч був увіткнутий в землю, малювала на землі різні фігури — трикутники, паралелепіпеди, ромби, хвилясті й ламані лінії. Потім вони їли кокоси, займались творінням собі подібних кілька днів і ночей, аж поки професор і Великий Махатма не оголосив, що це — марнота і потурання Нижній Ієрархії, що дух — витає, а потім далі малювали геометричні витребеньки професоровим списом на пісковитому ґрунті.

…На полі точилася битва…

…Професор Конрад Алі-заде курив кальян і пив каву. Він лежав на м'якому килимі й кидав кості. Йому все остогидло у цім недосконалім світі, він хотів лише одного — кави, кальяну з опієм, і аби кості впали так, як треба. Кості не хотіли так падати. Професор Алі плеснув у долоні, матеріялізувався слуга-слов'янин. «Принеси рахівницю», — наказав професор Алі…

…Небо і поле змітались…

Професор Хуан де Кортесюк дивився на жовту піщану арену, де блискучий, одягнутий у гаптовану золотом одежу із вишневого оксамиту знаменитий тореро Франціско Кос-о-Лун перемагав свиню. По жовтому піску текла кров, і пляма нагадувала п'ятикутну зірку…

…На небі щось вимальовувалось…

…Професор-мольфар, заодно махатма Юра Чорноконський стояв на вершечку гори. Тримав у руках люстерко і пускав сонячних зайців до потічка, де купались молоді гуцулки. Дива не відбулось, але стало якось хітливо.

Молодиці без встиду, голі і гарячі, таляпались у потоці, професор поборював низьке і думав про високе. Не вийшло…

…На небі з'явилась якась геометрична химерія, на полі лилася кров…

…Професор Зігфрід фон Гогенштауфен писав філософський трактат «Феноменологія геометрії, або Деякі аспекти прямих кутів у ході реалізації Абсолютної ідеї з урахуванням Хвилястої монади, з точки зору Буття-в-Собі».

Професор Гогенштауфен працював як несамовитий, цілком опанований генієм творчости, бамкнув годинник, професор відклав гусяче перо і пішов до їдальні…

…На небі прямих кутів стало більше…

…Професор К'Ногу метнув бумеранґ, який летів над пустелею, утворюючи в своєму леті обертальний хрест…

…На небі прямих кутів стало ще більше…

…Професор Авраам Бродскі купив собі на кафському базарі біляву невільницю…

На небі стався суцільний хаос без натяку на будь-яку геометрію. На полі додалось крови.

…Професор Тотельцотек стояв біля підніжжя Піраміди сонця, поставивши одну ногу на сходинку. Зробити ЦЕ чи не зробити — ось у чому питання, думав він. У руках тримав толедську шпагу, яку йому подарував його іспанський приятель кабальєро Кортес. Гострим лезом професор щось креслив на землі…

…Небо…

…Професор Рабіндранат Джексон сидів за своїм дивом комп'ютерної техніки — останньою моделлю «Макінтоша», в пальцях однієї руки димілось малонікотинне «Мальборо», другою рукою він натиснув клавішу…

…Небо вигнулось у другий бік і ледь не торкалось голів воїнів Червоних і Коричневих Баллів, які безтямно різались на полі…

…Професор Цебербадал сів у свою «Тойоту», розігнав швидкість 200 миль на гайвеї Урга — Київ і потягнувся до дерев'яної фляшки з кумисом…

…На небі з'явились гострі кути…

…Професор Лі Коваленко тупнув ногою…

…Небо застигло, на ньому розпласталась величезна Ліва Свастика смарагдової барви. На полі переможці — Коричневі Балли — ховали вбитих.

ЕПІСТОЛЯРНО

Добрий день, а може, вечір, коханий друже Дмитре! У перших рядках свого письма хочу тобі повідомити, що я жива і здорова, чого й тобі бажаю (усе закреслено). Митрику, я це списала з такої дурної книжки «Як правильно писати листи», то мені її підсунула та екзальтована Рахіля Шевчучка, бо вона читає французькі романи, плаче над ними ночами, а я ночами сплю, хоч тепер у Чернівцях ввечері є куди піти — оперета є, кабаре теж, а ще цей, як його, кінематограф, не тому, що я така тобі вірна — ти того не вартий, а просто файні хлопці або вже поженились, або на війні, але ти не надувайся, як то ти вмієш, я не така дурна, як здаюся, я не тому не ходжу ночами по ресторацїях, що так тебе люблю, а не тягне мене танцювати з тими українськими офіцериками, яких у Чернівцях кожного дня стає все більше, ще вчора воно десь на мансардах переховувалось від фронту, мамця йому ночами носила крадьки їсти, бо чого має мій Йойлик кров проливати за тамту Україну, ще не відомо, як си воно кінче, сама, Митрику, чула не раз від наших тепер добродійок-патрійоток, тепер вони фонди організовують, концерти благодійні влаштовують, на користь «ранених на світлих фронтах за Україну проти большевицького сатани», а їхні синки, які всю війну проходили в стьобаних куртках, тепер записались до звитяжного Українського війська, ходять у завеликих мундирах, поначіпляли собі якихось значків на груди, бо таких хрестів, як у тебе, ні в кого нема, це чисте чудо з того воїнства, але знахабніли аж так. що ні з ким навіть не хочеться флірт крутити, якісь вони імпотентні, я таки ні з ким, Митре, але ще раз кажу, не тому, що ти такий файний, ти що, чемний хлопець? Що лишаєш мене на три роки? А потім питаєш, з ким? Так я тобі скажу, що ти собі думаєш там у Москві, Митре, будь людиною, аби ти, ще раз тобі кажу, тим нещасним москалям горла не різав без потреби, бо мені дурного головоріза не треба, я розумію, що війна є війна, але не аж так, мені шкода і тебе, бо ти вже міг би не їхати до Москви, що, так хочеш дуже дефілювати по їхній Красній площі? Я лиш за тебе й думаю, але ти не думай, що я тобі пробачу, якщо будеш невинних москалів різати і з тими їхніми дівками спати, мені дурного курвая не треба, вчора я була в гостях в одних гарних людей, нє, ти не думай, я собі кавалера не шукаю, але сидіти дома сама вечорами не буду, я ще молода і хочу з людьми спілкуватись, ми сиділи у вітальні, пили добру каву, пані Оксана Сріблянська — це господиня, а її чоловік — професор археології, він розкопав цього літа якісь черепки коло Дністра, каже, що їм десь 5 тисяч років, на них я сама бачила дуже гарні візерунки, пан Тадей каже, що ті глечики виробляли давні трипільці, від яких і ми пішли, пили каву з якимось гидким грецьким коньяком, але послухай, що люди говорять, ти скажеш, що то не люди, а інтелігенція, але вони часом бувають серед людей і чують, що люди говорять, ніхто в Чернівцях твоїх німців не любить. І ти не думай, що це так вважають колишні комсомолісти запільні, як ти собі називаєш їх, але це не комсомолісти були, це були студенти, які бавилися в марксизм, але жодним чином вони не були організованими в якісь просовітські осередки, це нормальні люди, але зі своїми дурними мухами, та хто без них? Люди кажуть так: «За румунів було дуже тяжко, а що нам принесли ці більшовики за той чорний рік, то це кара Господня, але нащо нам товаришувати з німцями, невже українці не можуть без якогось старшого брата, чи ми такі нездалі, що не можемо мати самі собі державу. Без москалів і поляків, як також без румунів і німців», це, Митрику, кажуть люди, не лише з університетських кіл, а й на базарах сільські матушки теж кажуть: «Агій на тих німців!», хоч ті німці нічого тій матушці ні доброго, ні злого не зробили, але чула на базарі, що ми тепер із німцями заодно, та й міркує собі, що її син не за Україну, а за Німців, сам Адольф, чи як тепер пишуть наші патріотичні газети, навіть ті, які

трохи бавились у незалежну пресу, а тепер щиро вірнопідданські газети, пишуть «великий фірер німецького народу Адольф Гітлер», а зловмисники — з числа «недобитих п'ятиколонників п'ятикутної червоної зірки совєтського большевизму», там працюють справні писаки, тож ті т.зв. підпільники напередодні приїзду ВФНН АГ обклеїли центр Чернівців антигітлерівськими листівками, одну з них посилаю тобі, якщо цензура не конфіскує, але це треба трактувати не як розповсюдження ворожого аґітаційного матеріалу, а щире обурливе поінформування офіцера українського війська з боку патрійотичної інтеліґентки, як я, Митрику, шпарю по-політичиому? Стилістика завжди була моїм сильним місцем, чого не скажеш про синтаксис, ти подумав, але чого ти хочеш, коми я пишу там, де треба, чи нє? Листівки покажеш політичній референтурі ОУН чи кому там знаєш.

Товариші буковинці! Браття і сестри! В Чернівці прибув кат і людожер, фашистський звірина, диктатор і визискувач німецького народу, узурпатор Европи, душитель комуністичного, а значить, найлюдянішого з найлюдяніших учення, кроволюбний садиста та ворог усього людства, бандит з великої дороги Алоїзич.

Буковинці! Якщо Ви ще не втратили геть розум; і бандерівсько-гітлерівська кліка не стерла з Вашої пам'яти той Золотий Рік Волі, коли доблесна Червона Армія звільнили були наш край від боярсько-румунського ярма, то підпільний обком КП(б)У закликає Вас на знак протесту проти візити у наше місто людожера Алоїзича вивісити у місцях, де це можливо, Червоні Стяги Комунізму.

Смерть фашистській гідрі!

Хай живе Радянська Україна!

Наше дєло правоє, побєда будєт за намі.

За Родіну, за Сталіна!

Ура, товаріщі!

Там ще була карикатура, Митрику, на ВФНН АГ, або, як вони його називають, Алоїзича, він намальований сидячи на нічному горшку в квіточки, зі спущеними штанами, дивиться в підзорну руру на Схід, а на голові у нього трикутка, як у Наполеона, і ти собі теж був запустив, скільки разів тебе просити, зголи ті вусики і зачісуйся назад, можеш собі запустити бакенбарди, як у Жоржика Цімерманна, він каже, що його прізвище треба писати з двома «ен», але ти не думай, я з ним нічого і не збираюсь, хоч ти того не вартий, а до приїзду ВФНН АГ в місті була одна червона фана — над резиденцією митрополичою, сміху було, але впіймали якогось волоцюгу бездомного і кинули в цуґундер, а йому що? Є дах над головою і трохи юшки щоднини, він і зізнався, що якісь студенти дали йому гривню, і він прив'язав ту фану до хреста над резиденцією, драбина була, а листівки випустили також і румуни, і євреї, посилаю теж.

(Переклад із румунської)

Браття румуни!

Сталася велика несправедливість: узурпатор влади генерал Антонеску виявив слабкість, не властиву Залізному Румунському Народові, і під тиском канцлера Німеччини домнула Гітлера і президента України домнула Бандери віддав нашій захланній сусідці — Україні споконвічні румунські землі Буковину і Бесарабію разом із суто румунським містом Чернауць. Ганьба йому і страшна помста на його узурпаторську голову від залізних ґвардійців — леґіонерів Великого Румунського Народу! Кров і залізо!

Браття румуни! Буковинська когорта леґіону «Залізна ґвардія» на день приїзду в Чернівці канцлера Німеччини д-ла Гітлера закликає вас вивісити з вікон помешкань триколори — звитяжні стяги Великої Румунії.

Буковина — споконвічна румунська земля!

Чернівці були, є і будуть румунським містом!

Тряска Романіа Маре!

Триколорів, Митрику, в Чернівцях ніхто не бачив, але під час візити ВФНН Алоїзича в Чернівцях я бачила кількох дядьків, які ще недавно ходили зі значками «Залізної ґвардії», вони тепер щирі українці з тризубами на вилогах піджаків, у вишитих сорочках синіми і

жовтими нитками, носять звислі вуса і по-румунському вже ніби й не вміють говорити, а лише по-українському києво-полтавським діалектом, це сміх великий, цирк і комедія, але були ще листівки дуже дивні та цікаві — українські якісь «Онуки Святослава».

Українці!

Пробив наш час! Наша нація, від якої пішли всі арійські народи, входить у свої природні права на панування над арійським світом. Ми, лише ми — Велика Українська Імперія — має панувати на усіх евразійських просторах від Атлантики до Уралу. Що нам німці, наші молодші брати, які перевернули в зворотній бік Символ Рухомого Вогню — Сонця, ми повернемо цей священний символ — Свастя — у правий бік. Ми увінчаємо весь арійський світ Золотим Тризубом.

Ми проти Гітлера і проти Сталіна!

Українці-арійці, гуртуйтесь довкола Залізних Полків Братства «Онуків Святослава», ми разом здобудемо Велику Україну від Атлантики до Уралу.

Слава нації! Смерть ворогам!

Ці хлопці, Митрику, ні до чого не закликали, але повітря в Чернівцях після їхніх листівок трохи посвіжішало — не всі такі, як (далі щось густо закреслено), бо справді, скільки можна бути чиїмось васалом, чи як воно називається, може, — сателітом? Я не кажу, що нам треба і з Гітлером воювати, хоча (далі густо закреслено), Митрику, я дуже скучила за тобою, я би тебе всього обцілувала, а як згадаю ті наші ночі, то мені млість до серця підходить і шкіра сирітками вкривається, якби я тобі (далі закреслено), мушу тобі розказати, як приїжджав сам Адольф Гітлер, його супроводжував наш губернатор і багато всяких чинів, Гітлер, відай, їде в Москву на ту саму дефіляду, на яку й ти втік від мене, словом, я виділа, як вони їхали від аеродрому до крайової управи, вулиці всі попередньо були оточені нашою поліцією, були й есесмани його, Гітлерові, в чорних піджаках, усі якісь довготелесі, тепер я починаю вірити тамтим онукам Святослава, які кажуть, що то ми справжні арійці, бо наші хлопці такі файні й показні, а ці німецькі есесмани, як дощові черваки, довгі й білясті, але були подекуди і файні німці, особливо один в уніформі люфтваффе, він високий і ставний, очі в нього не водянисто-голубуваті, а глибокі, темно-сірі, з пухнастими віями, що роблять його погляд м'яким, оксамитовим, теплим, наче гладить очима, і посмішка у нього відкрита, відразу міняє його вираз обличчя — воно непорушне, мов з мармуру вирізьблене, то враз, як — літо лагідне, але ти не думай нічого, Митрику, Адольф Алоїзич, чи як пишуть газети, ВФНН вирішив поспілкуватися з чернівчанами, по радіо оголосили, що буде він промовляти з балкона маґістрату, але не сказали, о котрій годині, наші роззяви стояли на майдані з п'ятої години ранку, там і снідали, потім почали пити потроху вино, потім сварилися за вигідні місця, а вже десь коло дев'ятої години побились, коли зчинилась бійка, чернівецька поліція очистила майдан, і якби тоді вийшов Алоїзич, він би не мав до кого промовляти, майдан оточили в три ряди есесмани і «вдячний український народ», як пишуть наші газети, пропускали на майдан по перепустках, мені Гельмут дістав, а на дахах лежали есесівські снайпери, Гітлер Адольф вийшов на балкон, усі крикнули «Гайль!», послухали зо п'ять хвилин промову, і більше він не хотів говорити, був він трохи блідий, у шкірянім пальті й кашкеті, насунутому на очі, що говорив — я не втямила, щось про велику Німеччину, але я бігме, Митрику, ні разу не почула слово «Україна», вочевидь, Алоїзич виголосив щось зі своїх давно завчених «експромтів», достеменно не усвідомивши, де і чому він знаходиться, словом, не сподобався мені твій Адольф Великий, Дмитре, я не знаю, ти собі як хочеш, але нам із німцями не по дорозі, Гітлер говорив через мікрофони, кричав, вводив себе в істеричний стан, але ні на кого не справив особливого враження, після того всього Гітлер полетів, кажуть, був задоволений тим, як його вітали у цьому «давньонімецькому місті Черновітс», чуєш, Митре, як твої німаки наше місто називають, ти не думай, що я за більшовиків, так, я читала їхніх письменників, але то в першу чергу українські митці Тичина, Куліш, Хвильовий, вони всі самі постраждали від комуністів, хоча й самі винні, бо мали вибір і могли піти шляхом Маланюка й Олеся, не мусили служити комуністам, хоча я нікого не засуджую, окрім тебе, бо тобі не буде прощення, якщо будеш із чужими любитись і

невинних, хай вони і москалі, людей різати, Митре, а твій Гітлер — мудак!

На цьому слові буду кінчати свого короткого листа, бажаю тобі, коханий Дмитре, весело відбути цю вашу дефіляду в Москві, і вертайся в Чернівці, бо я дуже чекаю, Митрику, ти мені вже снився кілька разів й якщо ти спитаєш — як? — то я не розкажу, бо встидаюсь, не смійся, а снишся ти мені по-всякому, і довго, міцно цілую тебе. Генця.

ДИКИЙ СХІД – 2

— До Покрови його треба взяти, чуєш, хорунжий? — шептав на вухо Дмитрові Левицькому командувач військ спеціяльного призначення генерал-сотник Микола Лебедин.

Дмитро чув. Він дивився на срібний тризуб, вишитий на погоні, — гарне шиття, але як ці генеральські відзнаки важко даються! Принаймні цьому чоловікові, котрий перед ним, вони дались не за паркетне шаркання, — сам йшов у шеренгах «спецняків» (жарґон заздрісної піхоти), які вривались першими у Москву.

— До Покрови не вдасться, — сказав Дмитро, — залишилося чотири дні, а це ж його ліжбище аж на Уралі, під Свердловськом, а фронт ще який-не-який подекуди є. Та й чому саме до Покрови, аби відрапортувати Проводу ОУН «до дати», як колись більшовики до з'їзду ВКП(б)?

— Ти багато говориш, хорунжий, — сказав без звичного металу в голосі генерал. — Я не збираюсь рапортувати Бандері до великого свята, це — абсурд. Кажу тобі — до Покрови, тому, що на Уралі може раптово початись зима, поки що стоять останні теплі дні. Хочеш по бузувірських морозах і жорстоких снігах полювати за вуйком Йосипом? Чи?

— То воно краще, коли ще тепло.

— Візьмеш Сталіна, хід усієї війни зміниться, це маєш розуміти, ти не просто якогось розбійника ловиш, без Сталіна ті розрізнені совєтські частини, які ще чинять опір нам, німцям і решті союзників, очевидно, складуть зброю. Зрозумів?

Дмитро все розумів. Генерал Лебедин лукавить, полонений Сталін їм все-таки потрібен «до дати». Але не до Покрови, а до 7-го листопада, дня, коли у те не розбитому Совєтському Союзі, у їхній столиці Москві на Красній площі відбувались ґрандіозні дефіляди. Невже хочуть провести свою дефіляду? Сумнівів майже не залишилось.

— Пане генерале, — сказав сухо Дмитро, — я спіймаю Сталіна, але прошу за це одного привілею.

— Проси, хлопче, — розсміявся Лебедин. — Золотий Гетьманський Хрест? Чин поручника, а може, й осавула? Чи, може, хочеш стати ад'ютантом у мене? Станеш, я давно думав тебе у штаб узяти…

— Пане генерале, я прошу одного — бути учасником Звитяжної Дефіляди у Москві на Красній площі 7 листопада 1941 року, — урочисто сказав Дмитро.

— Що? — вигукнув генерал Дебедин, — Ти звідки знаєш про Дефіляду? Та ж про неї знають лічені особи — Бандера. я, Канаріс, Муссоліні, Гітлер і ще кілька достойників із числа обраних. Це зрада! Мушу тебе на розумне питати: звідки знаєш?

— Заспокойтесь, пане генерале, нема зради, сам дійшов, напевно, правильно побудував хід думок.

— Та-а-ак. — Генерал задумливо глипнув на Дмитра. — Голова у тебе, Митрику, не лише для того, аби мотузка не сповзала. Правильно вирахував. Але це ще якийсь тиждень має бути страшною таємницею, а потім почнуть трубити на весь світ. Впіймаєш вуйка Йосипа — підеш у першій шерензі на Дефіляді.

—А зараз слухай диспозицію, — генерал натиснув ґудзик дзвінка, вмонтований у стіл. Увійшов ад'ютант у чині осавула.

— Запросіть нашого друга Черевичника. Через хвилину ввійшов молодий чорнобровий чоловік у мундирі офіцера Українського війська, але без відзнак.

— Дозвольте, пане генерал? — спитав ввічливо.

— Заходьте, пане Черевичник, заходьте.

— Ізвіняюсь — Башмачнік, — сіпнувся чорнобровий.

— Перепрошую, друже, забуваюсь, — лукаво глипнув на Левицького генерал Лебедин. — Розкажіть пану хорунжому систему охорони вуйка Йосифа.

— Охоче, — сказав повеселілий Башмачник. — Но нужна карта, та, которую я вам отдал.

Генерал дістав із шухляди мапу великого масштабу і розстелив па столі. Вона вже була розцяцькована різними барвистими позначками.

— Прошу, пане Че… Башмачнік.

Чорнобровий Башмачник взяв у руки олівець:

— Бункєр товаріща Сталіна опоясивают сємь колєц защіти.

— Пане генерале, — втрутився хорунжий Левицький. — Він не може якоюсь іншою мовою доповідати? Я не зовсім тямлю по-російському.

— Не може! — різко сказав Лебідь. — Вивчай цей язик по ходу, знадобиться. А пан Башмачнік — ісконно рускій чєловєк.

— Почті, — посміхнувся Башмачник.

— А ще вчора був капітаном ґосбєзопасности і ніс службу в одному з семи цих самих колєц. Таким чином.

— А-а-а, — сказав Дмитро. — Тоді да.

— Сємь колєц защіти, — продовжував Башмачник, — дєлают ставку товаріща Сталіна практічєскі нєпрістyпной ні с землі, ні с воздуха. Пєрвоє кольцо — ето танковая армія, которая может остановіть бронєтєхніку протівніка. Второє кольцо — трі ряда окопов, гдє чєрєз каждий мєтр сідіт пєхотний ванька с автоматом в руках. Трєтьє кольцо — двєнадцать зенітних дівізіонов, оснащьонних прожекторамі, для авіації, они уже сбілі дєсяткі «юнкєрсов» і «мєссєршмітов». Чєтвьортоє кольцо — опять танкі і самоходкі. Пятоє — опять зєнітниє батареі с прожекторамі. Шестоє — опять пєхота, но уже с пулемьотамі. І, наконец, сєдьмое — двє дівізіі НКВД — звєрі, вооруженниє до зубов, у каждого — автомат, пістолет, гранати, бінокль, в каждом отдєлєніі пулємьотчік, і снайпер, і радіст, вмєстє с водкой ім видают кокаін. Сам — оттудова.

— Значить, стрибати треба саме туди, до цих кокаїністів, — сказав Дмитро. — І треба, вочевидь, вивчитись трохи по-російському.

— Соб'ют же зєнітчікі, — сказав Башмачник.

— «Юнкерса» соб'ют, «Анта» можуть і не дістати, — відповів Лебедин.

План склали простий, але настільки зухвалий, що він був майже нереальним. Це смерть, думав Дмитро Левицький, відмовитись — ганьба і трибунал, погодитись — смерть. Добре, якщо енкаведисти приб'ють відразу, а якщо візьмуть у полон? Це смішно, але завдання полягає в тому, аби встигнути застрелитись або підірватись ґранатою. Врадили так: Дмитро зі спеціальною чотою в тридцять осіб летять на найновішому українському літаку київського авіазаводу «Анті», а щоб їх не збили зенітники, літак робить нечуваний маневр — набирає максимальну висоту, а над самим бункером тов. Сталіна різко знижається, викидає Дмитрових парашутистів, знову набирає висоту і летить собі геть. Дмитро зі своїми відчайдухами у формі енкаведистів пробираються в бункер, арештовують тов. Сталіна і з боями йдуть на з'єднання з бронетанковою україно-німецькою бриґадою, яка залізним кулаком має прорвати «сємь колєц защіти» з півночі.

Не прорвуть же, думав Дмитро. Так воно і сталось. В день операції бригада зупинилась на четвертому ешелоні, почались позиційні бої. Українські, німецькі бомбардувальники вкупі з авіацією РОА нещадно бомбили всі «сємь колєц». За планом вночі летів лише транспортний «Ант», він без перешкод пролетів над зенітними ешелонами і різко пішов униз. Через кілька хвилин вирівнявся, і з кабіни пілотів вибіг командир літака — немолодий вже вусатий лейтенант Прохоренко, колишній льотчик-полярник.

— Гайда, вперед, синки! — відчинив двері. — Маєте мало часу! Дмитрові зарізяки один за одним кинулися вниз, він рвонувся останнім. Погойдуючись на шлейках, бачив, як

«Ант» поволі набирав висоту. Маневр не вдався, його знайшли прожектори, зенітки «п'ятого кільця» зробили з нього купу палаючого металу. Впав «Ант» десь на більшовицьку піхоту. Потім Дмитро довго збирав своїх бійців по невеликому березовому ліску, з тридцяти не дорахував п'ятьох. Очевидно, вони вже відмучились, із жалем подумав. Посвічуючи собі ліхтариком, зорієнтувався за мапою і зрозумів, що вони, як кажуть пропагандисти, у «самому лігві комуністичного звіра».

— Нічого у вас не вийде, пане генерале! — думав Дмитро. — Ваш план завчасу був лише пропаґандистським штукарством. А нас на смерть післали, і старого пілота Прохоренка з екіпажем теж. За що? Аби потім відзвітувати Бандері, мовляв, зробили все, що змогли. Але я вам не цап-відбувайло. Я вам його впіймаю. А якщо не впіймаю, то і на заріз не піду, як ви собі, може, думали.

— Остапе, — звернувся до чотара Назарука, — ти зорієнтувався, де ми? Але це пусте, головне те, що наші не проб'ються.

— Ти думаєш. Дмитре? — Остап нервово вставив диск у свій ППШ і закинув автомат за спину. — Курва мама з генералами. Невже — гаплик? Кидала мені у Львові карти пані Аліна і казала, що знайду я смерть на чужині.

— Але вона, Остапе, не казала, коли? — ревнув Дмитро. — Може, не сьогодні. А тепер слухай сюди. За крейцери продавати життя не хочу, та й хлопців за так не покладу. Слухай сюди, той бенькарт Черевичник, чи як його, казав, що вуйко Йосип десь тут, — Дмитро тицьнув пальцем у мапу, — має потайний аеродром для втечі. Там ніби стоїть його чотиримоторний якийсь хитрий літак. Бери десять зарізяк і попробуй захопити цей вороплян. Захопиш — ним і вилетимо, не захопиш, — буде те, що казала пані Аліна. А я піду попрошу вуйка Йосипа до польоту.

— А-а, — забелькотів Остап.

— А якщо він не захоче летіти, то лети сам. Сам. На нас не чекай. Хвилин двадцять-тридцять чекай, якщо знайдеш, звичайно, аеродром. А якщо ні — то, як співали колись січові стрільці, — прощай, браття!

— Курва мама з генералами, — скреготнув зубами Остап, він вибрав десятеро бійців, як і всі вони, в уніформі військ НКВД. Вони пішли в бік, де мав бути потаємний аеродром товаріща Сталіна.

— Остапе, — прошипів Дмитро, — зчини якомога більше стрілянини. І ґранатами їх, ґранатами.

— Хлопці, — звернувся потім до своїх. — Стріляйте в усе, що рухається, лише не зачепіть Сталіна, якщо його не візьмемо живим або хоч пораненим, але при тямі, то нас ніхто не порятує.

— То що ж виходить: за родіну, за Сталіна! — пожартував, як завжди, по-могильному похмурий фігляр рядовий Думенко, флегматично-вибуховий одесит.

— Виходить — за Сталіна, шляк би його трафив, — сказав хорунжий Левицький і додав: — Диспозиція проста, як мужицька арихметика: ми — енкаведисти, будемо міняти караул до бункера товаріща Сталіна. Пароль, якщо той лайдак Черевик не збрехав, «Волґа-Волґа», відзив — «мать родная», але я думаю, він збрехав, лише еміґрант з Парижу може придумати такий пароль для розваги американських капіталістів. Поки нас не викрили, йдемо мирно, коли викриють, як я вже казав, стріляємо в усе живе.

— Крім нашого спасителя, — втрутився дотепний одесит.

— Так, отця нашого Йосипа мусимо берегти, як на маневрах фельдфебеля, — сказав Дмитро. — Рушили. Думенко — вперед!

Одесит, як майже доскональний знавець російської мови, у формі старшого майора ґосбєзопасности пішов першим, за ним у колоні по двоє решта. Дмитро йшов другим у формі старшого сержанта НКВД СССР. З ліска вийшли на дорогу, яка за вивченою в штабі мапою вела до входу в бункер. Сірий бетонний паркан, залізні ворота.

— Стой, кто ідьот! Пароль? — закричав енкаведист із воротарської будки.

— Спєціальний взвод товаріща Сталіна, — крикнув «старший майор» Думенко і зняв

чеку з ребристої ґранати. — Пароль «Волґа-Волґа»!

— Мать родная, — сказав енкаведист із будки. — Проходітє. Він відчинив залізні ворота. «Перша фортуна», — подумав Дмитро. І тут почалась шалена стрілянина з боку вірогідного аеродрому. «Остап», — ще раз подумав Дмитро. Більше нічого такого не думав. Заревла сирена, в дворі зчинився переполох, нервово перехрещувались смуги прожекторного світла.

— Бігом у бункер! — крикнув Дмитро. Назустріч їм із бетонної ніші, де був вхід у бункер, вибіг підполковник НКВД, за ним десяток офіцерів з автоматами.

— Дівєрсія! — крикнув їм Думенко. — Ми — на усілєніє охрани товаріща Сталіна.

— По чьєму пріказу? — вереснув підполковник.

— По лічному пріказу товаріща Сталіна, — гаркнув Думенко. — Вражескіє парашутісти захватілі казарми, ідьот жестокая резня. Товаріщ Сталін визвал нас із сєкрєтного рєзєрва. Што дєлать, товаріщ подполковнік? — придурювався далі «старший майор» Думенко.

— Да что хотітє, блядь, у мєня син в казармє!

Офіцери-енкаведисти розбіглись. Українські диверсанти ввірвалися в бункер. Ліфтом опустилися вниз. Капітан-енкаведист, підтримуваний люфами парабелумів попід ребра, охоче показував дорогу. По коридору пристрелили кількох озброєних офіцерів. У кабінет товаріща Сталіна першим увірвався не хорунжий Левицький і не «старший майор» Думенко, а вістун Сенчук Микола, хлопець з галицького села, який слова не знав по-російському і навіть не вмів скомандувати генеральному секретареві ЦК ВКП(б) і голові ради міністрів СССР тов. Сталіну Й.В., аби той підняв догори руки.

Дмитро підскочив до Сталіна і одягнув на його дуже білі руки новенькі кайдани італійського виробництва.

— Думенко, кажи йому на чістєйшєм руском язикє, хай дасть команду всім своїм башибузукам не стріляти, ми полетимо у захоплюючу повітряну мандрівку. Кажи, хай телефонує своїм «кольцам защіти», аби пропустили літак, мовляв сам буде летіти.

Думенко довго говорив Сталіну, який перебував у стані повної прострації, — нічого не розумів.

— Марна справа, — сказав вістун Сенчук, — він без пам'яти.

— Та я уб'ю його! — вереснув Дмитро і з розмаху впхав у рот Сталіна люфу парабелума, при цьому вибив йому передні зуби і розбив до крови губи.

Сталін прийшов до тями. Він зняв телефонну рурку і сказав тихо: — Генерала Судоплатова! Срочно! Слушайтє мєня вніматєльно…

До аеродрому йшли наїжачені люфами, як величезний їжак, всередині, підпертий порабелумами з усіх боків, ішов п'яний — Дмитро дозволив йому випити дві склянки коньяку, змішаного з грузинським вином, — Сталін.

Остап з бійцями чекав біля чотиримоторного «Ту-95».

ТВІР УЧНЯ 7-го КЛАСУ ЧЕРНІВЕЦЬКОЇ ГІМНАЗІЇ №58 23 ВЕРЕСНЯ 1995-го

Тема: Патос українського патрійотизму в романі В. Кожелянка «Дефіляда в Москві»

Любов к отчизні де героїть,
Там сила вража не устоїть,
Там грудь сильніша од гармат.
Іван Котляревський

В історичному романі «Дефіляда в Москві» письменник зображує події Другої світової

війни, а саме: перший етап, коли звитяжне Українське військо вступило в епохальну битву, рівну за масштабами Галактичній Апокаліпсисі чи Армагеддону Наших Днів, зі сатанинською Імперією зла, втіленням Царства Антихриста на землі під абревіатурою «СССР».

Поки перші аліянти України Німеччина, Італія etc зі злочинною недбалістю вичікували обрушити увесь огром Антисталінської коаліції на кубло комуністів, Українська Держава сама з арійською мужністю прийняла на себе віроломний удар російського комунізму. Молода Українська Держава, зібравши під синьо-жовті знамена Свободи, червоно-чорні прапори Нації та малинові стяги Звитяги своїх найкращих синів і дочок, встромила трепетовий кілок у серце комуністичного вурдалаки.

Звичайно, союзники, як, от Німеччина, Італія etc – згодом вступили у війну на боці України, але вже тоді, коли хребет комуністичного звіра було зламано.

У романі пана Кожелянка зображено українських воїнів, які, не шкодуючи свого життя, змагаються з російським комунізмом, що поклав собі за мету обернути у своє рабство всенький світ і всі народи. Український вояк у згаданому романі — це носій усіх чеснот, притаманних богообраній українській нації, як-от: мужність перед лицем смерти, зневага до ворога, пошана до неньки, любов до батьківщини, кохання і ненависть, біль і гнів, буря і натиск, хоробрість із ворогами, чесність із собою etc. Це — хорунжий Дмитро Левицький. Сильвета протаґоністи згаданого роману за своєю пластикою і рельєфністю в контексті українського патрійотизму може бути поставлена в один ряд галереї героїв української літератури, як-от: Еней, Аттила, князь Ігор, запорожець Максим Тур, гетьман Іван Мазепа, селянський генерал Максим Залізняк, подільський робін ґуд Устим Кармелюк, карпатський рейнджер Олекса Довбуш, отаман Нестор Махно, поручник січових стрільців Орест Вітович, лейтенат Черниш, «Дума про невмирущого», «Україна в огні», «Повість полум'яних літ», «Вир» etc. Можна цей список продовжувати, бо український нарід із честю виконав свій національний обов'язок і звільнив білий світ від червоної чуми, а талановиті українські письменники з великою майстерністю чесно викладали усе це на папері.

Протаґоніста роману Дмитро Левицький на початку твору з'являється нам в образі студента, який з усім вогнем своєї молодечої душі прагне звільнити свою Українську Вітчизну від боярсько-румунської окупації. Прагнення боротися за Україну, за її волю, за честь, за славу, за народ приводить молодого хлопця у залізні лави Організації Українських Націоналістів. Заприсяжний член ОУН Дмитро Левицький виконує найскладніші завдання Нації — перевозить нелеґальну літературу, розклеює листівки, бере участь у терористичних актах проти катів українського народу, допомагає поручникові Українського Війська у запіллі Василеві Гудюрові здійснювати експропріяцію експропріяторів на Буковині. Під час облави і нападу румунської жандармерії на конспіративну квартиру ОУН у Чернівцях наш герой виявляє не лише незламний арійський дух українського лицарства, а й потужну фізичну підготовку і за допомогою, як пише письменник, «шістцадпятикілограмових кулаків і прийомів карате» Дмитро втікає з тенет румунської жандармерії і продовжує боротьбу уже за теренами краю.

Простий український хлопець із Чернівців скрізь, хоч куди б закидала його доля і воля Проводу ОУН, змагається з російським комунізмом і світовим інтернаціоналізмом, всі свої сили складає на жертовний вівтар задля Української Нації, а коли треба, то й життя. Дмитра Левицького ми бачимо у складі батальйону японських самураїв імени сьоґуна Камікадзе, де він у однострої простого самурая з білою тясьмою, означеною червоним кружком на чолі, та з гострим мечем за пасом воює з російсько-комуністичними загарбниками поблизу Халкін-Гола та озера Гасан. Згодом ми вже бачимо нашого героя командиром чоти фінських снайперів, які винищують офіцерів червоної армії, що віроломно вторглась у суверенну і незалежну Фінляндію. Дмитро в хутряних чоботах та шапці з собачої шкіри вправно пересувається на лижвах морозяними лісами Суомі й зі своєю нерозлучною гвинтівкою Мосюка — гордістю українських зброярів з Луганська — стає справжньою Божою карою для російсько-комуністичних загарбників. У 1940 році наш герой перебуває у тоді дружній нам

Німеччині, де виявляє непересічний хист контррозвідника і допомагає німецькій політичній поліції «ґештапо» викрити і знешкодити аґентурну мережу російських шпигунів, що відомі під назвою «Червона капеля». У 1941 році пан Левицький зголошується до Українського війська, яке вийшло із запілля, і стає командиром чоти диверсантів-парашутистів у корпусі військ спеціяльного призначення УВ. Автор не надто щедро описує всі подвиги, які його герой вчиняв на фронтах з ненависним супостатом, але читач стає свідком того, як герой роману разом зі своїми вірними товаришами по зброї з тяжкими боями проходить через сім пасем більшовицької охорони і бере в полон людожера Сталіна. Автор вдається до художніх засобів гіперболізації, що притаманне народним українським думам, коли описує цей подвиг свого героя. Хорунжий Левицький проходить крізь лави ворогів, як праукраїнський лицар у золотих, прегарних обладунках — крізь тьму невірних. В уяві постають образи українських витязів княжої доби Їлика Мурімця, Олекси Поповича та Микити Доброго. Вороги втікали від однієї гадки, що проти них іде такий великий герой, вони кидали зброю, охоче здавалися в полон і чи не самі передали в руки українських диверсантів кроволюбця Сталіна.

Ось яку силу дає любов до нашої Української Батьківщини! Крім того, Дмитро Левицький — не герой-супермен, як нам тепер показують у американських кінах, це не термінатор і не холодний вбивця-кіллер, це нормальний український хлопець, вихований у кращих християнських традиціях. Він долає сотні кілометрів, аби під час Великої війни пробратись у своє рідне місто Чернівці й хоча б мигцем побачити свого старого батька. Дмитро, яко чемний син, поштиво слухає свого сивого батька і, як спрагла нива дощ, вбирає в себе його народну мудрість. Ось як воно виглядає у романі:

«Дмитро став на коліна і сказав схвильовано:

— Благослови, батьку, на прю з ворогами нашої любої Неньки-України!

Сивий і мудрий доктор Теофіл Левицький в одній руці тримав спадковий родинний образ Св. Миколая, а другою перехрестив сина і сказав урочисто:

— Най Господь Бог благословить, сину! Будь нещадним до ворогів, великодушним до полонених, а за други свої не пошкодуй і життя. Як також і за Вітчизну нашу, з попелу повсталу, яко птиця Хвенікс, не пошкодуй життя, сину. Слава Україні!

— Героям слава, батьку!

Дмитро піднявся з колін, і батько з сином міцно обнялись і стояли так довго, аж поки сльози не висохли на очах в обох» («Дефіляда в Москві», с.10).

Сильно! Я би сказав, не лише сильно, а й страшно, це при тому, що — коротко. Автор економно використовує засоби художнього зображення свого героя, але разом із тим у читача образ Дмитра Левицького, хорунжого і героя, постає вагомо, грубо і зримо. Водночас письменник гостро, тонко і концептуально ставить проблеми, які, незважаючи на історичну атрибутику, хвилюють нашого сучасника, і вирішувати їх нам, молодим. Бо є ще у світі людці, яким не до вподоби більш як піввікове існування незалежної і самостійної, вільної і соборної України (слава їй!), і тому автор застерігає нас, молодих, що воріженько не спить і нам треба бути напоготові. На то ми, українські пластуни, хором відповідаємо: «Завжди напоготові! Як учив великий Степан Бандера».

Незважаючи на полум'яну ненависть до ворогів, Дмитро залишається вірним батьковим напучуванням і виявляє високий гуманізм у ставленні до ворогів. Наприклад, під час бою у потязі:

— Відріж йому вухо, — наказав Дмитрові румунський майор.

— Як можна, — відповів Дмитро. — Це ж теж сотворіння Боже. Хай іде з миром. Але щоб більше не нападав на потяги. Нє будєшь больше нападать на поєзда? — спитав Дмитро російського полоненого.

— Нєт, — відповів російський розбійник.

— Ну, то йди собі з Богом.

Дмитро допоміг росіянинові зійти з вагона на землю.» («Дефіляда в Москві», с.27).

Ось які наші українські герої! Мухи не скривдять. Без потреби, звичайно, бо до ворога сильного і жорстокого український звитяжець нещадний. Зрештою, як учив сивий батько.

Письменник назагал пише коротко, сухо і парадоксально, але є лінія в романі «Дефіляда в Москві», де автор відступає від своєї звичної манери, і читач поринає у запашне буяння ліричної прози. Це ті кавалки, де письменник зображує кохання головного героя. Кохана головного героя — проста і чесна українська дівчина з Чернівців Євгенія Мангер. Вона — справжня патрійотка і щиро кохає свого обранця — лицаря і героя, старшину УВ Дмитра Левицького. Стосунки в Дмитра і Євгенії чисті, світлі й плятонічні, вони ночами сидять на лавочці під місячним сяйвом, огорнуті ароматом бузку, і мріють про те, як у мирному майбутньому на незалежній Україні врага не буде, супостата, а буде син, і буде мати. і будуть люде на землі. Дмитро настільки обожнює свою обраницю, що навіть не осмілюється її поцілувати в щічку, бо для нього моральні принципи передусім. Дише після церковного вінчання. Він мріє про Неї у фронтових окопах, коли йде в атаку на ворога з штурмовим ґвером у руках під синьо-жовтою фаною і спів побратимів: «Як ішли до бою ми темненької нічки, гармати били, а ми наступали» і т.д. Вони мріють про міцну, світлу, чесну українську родину, яку вони створять після Великої Перемоги. Євгенія Мангер — типове втілення всіх чеснот української дівчини-патрійотки. Вона активістка Союзу Українок, бере участь у патрійотичному хорі «Гомін Буковини», ходить до церкви, дотримується постів і бере уроки вишивання, а коли розпочалась війна, панна Мангерівна записалась на курси медичних сестер, і лише хвора немічна мати її не дозволяє все кинути і прудкою ластівкою полинути на фронт, де спливають кров'ю звитяжні українські вояки і на полі брані лежать у траві й шепочуть пошерхлими губами: «Сестро, сестро!». Героїня твору Євгенія Мангер мріє, як вони з Дмитром поберуться, житимуть у затишній квартирці на Калічанці в Чернівцях, в них буде двійко гарненьких діточок — хлопчик і дівчинка. Вона, Євгенія, буде лагідна, тиха, мовчазна, поштива до свого мужа, буде вечорами вишивати йому сорочку хрестиком червоними і чорними нитками, а при вишиванні співати сумовитих українських народних пісень про козаченька і дівчиноньку, про місяченька і про неспокійну річку, яка в'ється, наче змійка. А Дмитро прийде зі служби, він буде адвокатом, — сяде біля каміна, розгорне вечірню газету, запалить свою козацьку люльку, до вечері смачно вип'є чарку горілки з перцем і хвацько витре свої звислі прегарні вуса.

Дмитро і Євгенія вірять у своє щастя, але, як автентичні українські патрійоти, чинять і живуть під гаслом: «Перш думай за вітчизну, а потім уже за себе.»

Назагал роман В. Кожелянка «Дефіляда в Москві» є помітним артефактом у суч. укр. літ. процесі, й не варто робити вигляд, ніби це пересічне явище. Особливості стилістики цього твору не лише в тому, що він цілком занурений у дискурс постмодернізму, а й у тому, що наративну тканину тексту раз-по-раз пронизують несподівані вістря концептуально-засадничих сентенцій авторського «ego».

В суч. укр. ґештальт цей твір увірвався, з одного боку, як інорідне тіло, яке за всіма законами соціодинаміки мало би бути виштовхуваним на марґінес, а з іншого боку, цей текст романного типу зайняв вільну нішу в суч. укр. літпроцесі. Нішу, яку різні критики називають по-різному: «історична фантастика» (Семен Пивченко, Б.Ф. Строганов, Ґі Демопсі), «антиісторія» (Ярина Скуратська, Вадим Скуратський, Василь Скуратський), «паралельна історія» (Сергій Пантюк, Серж Лейтензоненко, Тимур Козаченко), «альтернативна історія» (Б. Стар, Б. Звязда, Б. Стелла). Сам автор у неопублікованій передмові до свого роману, чи радше, як зазначив у одному з попередніх варіянтів він сам, «тексту романного типу», пише:

«Жанрову форму цього веселого артефакту можна шукати у такій рідкісній ніші, як «історія якби…» Тобто автор, беручись за писання, відштовхується від передумови «що було б, якби…» і творить паралельну, ним же вимислену, історію. Хай читача не насторожує те, що матеріал для побудови цієї мистецької конструкції автор обрав історію. Має право.

Автор дуже хоче, щоб його антиісторичний витвір не розглядали як апологію Гітлера, райху, фашизму і т.д. (дійсність засвідчила, що в цьому немає потреби — Вид.), чи, може, як осквернення вічних вогнів, гіпсових солдатів, нагрудних орденських колодок (явний анахронізм. — Вид.). Ні, це така собі художня література, чтиво — іншими словами, або просто історична фантастика.»

Отож, як видно з цієї неопублікованої авторської передмови, сам автор визначає свій опус і як «антиісторію», і як «паралельну історію», і як «фантастичну історію», а сам жанр автор визначив дещо кокетливо: «текст романного типу». Очевидно, тут спрацювала аналогія зі схильністю автора до вживання алкоголю, був колись, старше покоління має пам'ятати, такий алкогольний, десь 28-30 градусів, «напій коньячного типу», називався «Горобина», у 70-ті роки коштував 2 гривні 57 шагів за тричвертколітрову пляшку.

В образі хорунжого Дмитра Левицького, героя роману «Дефіляда в Москві», автор вивів образ і патос справжнього патрійота України, яко ж і славу нації та смерть ворогам!

…………………

Червоним чорнилом під цим твором чемного школяра стояла оцінка «3+» і вчительське резюме: «Більша частина списана з різних підручників, але те, що зумів усе знайти і переписати, заслуговує похвали. Молодець, трієчнику!» І підпис емансипованої вчительки української літератури. (Примітка видавця).

А МИ ТУЮ ЧЕРВОНУ КАЛИНУ…

— Не вірю! — верескнув Адольф Гітлер, — не вірю, що за три місяці вони спорядять і відправлять на Східний фронт сто дивізій. Не вірю! — цвікав Адольф Алоїзович у вічі найбільшим ентузіястам української ідеї — начальнику абвера адміралу Канарісу і великому пропаґандистові Розенберґу.

— Не зможе Україна за три місяці зорганізувати боєздатну армію. Не вірю, але…

Даремно не вірив пан Гітлер. Україна створила майже на голому місці понад мільйонну армію швидше, ніж за три місяці. Військові комітети, які з ініціативи ОУН були утворені при органах влади всіх рівнів, негайно почали набирати рекрутів, а військовополонені Червоної армії — українці за походженням — отримали право влитися в українське військо зі збереженням офіцерських та сержантських посад. Виняток становили — ні, не комуністи, бо всі офіцери були членами ВКП(б), а комісари чи політруки, яких розстрілювали німці відразу. Начальником генерального штабу Українського війська президент України Степан Бандера призначив Романа Шухевича, якому вищий законодавчий орган — Центральна Рада під орудою Андрія Мельника — присвоїв звання генерал-полковника. Найвищих військових звань — різних там маршалів, фельдмаршалів та генералісимусів — домовилися не встановлювати.

Перші десять дивізій Україна вкомплектувала в основному за рахунок трофейного озброєння, позаяк цього добра від Червоної армії залишилось дуже багато. А вже у вересні з'явилися перші українські танки, які з конвейєра Харківського танкового заводу вирушали прямо на фронт. Особливо добре зарекомендували себе моделі «Т-33». На Луганському заводі легкої металургії почали збирати українські самостріли, спочатку за фінською технологією — знамениті «фінки», автомати з круглим диском, згодом випускали дуже добрі скорострілі «АКМ» (автомат Калачника, модернізований).

Але гордістю українських військовиків стали перші українські літаки військового авіазаводу конструкторського бюра геніяльного Антоненка. Це бомбовіз і транспортник «Ант», винищувач «Гонта» та штурмовик «Перун».

Флот український після взяття союзниками Севастополя укомплектувався кораблями колишнього ВМФ СССР, але основну ударну силу ВМС України становили 25 бойових кораблів різних класів, подарованих Україні Італією. Просто так взяли і подарували! Щоправда, дуче Муссоліні щось натякнув під час передачі кораблів у Одесі на предмет італійських військово-морських баз на Чорному морі, але адмірал Сірко, командувач ВМС України, зробив вигляд, ніби не втямив натяку.

На час битви за Москву Україна на східному фронті вже мала дев'ять сухопутних армій у складі трьох піхотних (три-чотири дивізії) й одного танкового корпусів у кожній. Крім того, Українське військо завершувало формування двох повітряних армій (укомплектовувались переважно літаками українського виробництва), був окремий єґерський

корпус, підготовлений і відповідно оснащений для дій на Кавказі, було кілька окремих бригад морської піхоти і був корпус спеціяльного призначення, яким командував генерал-сотник (перше генеральське звання) Микола Лебедин. Цей корпус планувався не за загальновійськовим принципом: дивізія — полк — батальйон — рота — взвод — відділення, а за цілком новим: бриґада — курінь (батальйон) — чота (щось середнє між ротою і взводом) — рій (самодостатня група з радіостанцією, снайпером, кулеметом, підривником і т.д.). Корпус спеціяльного призначення кидали у найпекельніші ситуації і, як правило, з літаків на парашутах. Формувався він із різного люду, більшість із якого носили маски і катеґорично не афішували своїх справжніх імен, але воювали вони дуже добре. Для відзначення найзухваліших героїв Центральна Рада встановила адекватну відзнаку — срібну восьмигранну медаль на червоно-чорній стрічці «Ніч Залізняка». Але цієї нагороди вдостоювались обрані з обраних. Для відзначення більш поміркованих подвигів була встановлена система хрестів трьох ступенів: бронзовий, срібний, золотий. Козацький Хрест — для шеренгових (рядових) вояків та підстаршин (унтер-офіцерів), Гетьманський Хрест — для старшин (офіцерів) та Княжий Хрест — для генеральної старшини (власне генералів).

Крім того, вже після взяття Москви на спеціяльному засіданні було встановлено нові бойові нагороди України: медаль «За взяття Москви» (нагороджувались усі); орден «Шлях Сагайдачного» (коштовний витвір мистецтва із срібла; нагороджувались теж усі — від стрільця до генерала, але за визначні подвиги); медаль «Малиновий Хрест» (для солдатів); орден «Богдан Хмельницький» (для офіцерів) та орден «Князь Святослав» (для генералів); для моряків було впроваджено медаль «Синій Хрест» та орден «Князь Олег». А для літунів — медаль «Блакитний Хрест» і орден «Архангел Гавриїл». Міська управа Києва власним коштом виготовила і нагородила десять тисяч вояків — від шеренгового до генерал-полковника Романа Шухевича дуже гарним хрестом зі срібла й емалі «Архістратиг Михаїл». Найвищою державною нагородою України було проголошено «Орден Святого Андрія Первозванного» (золотий хрест із тризубом в центрі, одягався на шию). Цього гонору вдостоїлись лише командувачі 1-ї та 2-ї ударних армій — генерал-хорунжі Тарас Боровець та Євген Побігущий, конструктор зброї Калачник, авіаконструктор Антоненко, вістун Єгоренко та шеренговий Кантарчук, останні два за те, що 9 жовтня 1941-го року встановили синьо-жовтий Прапор Перемоги на Спаській вежі московського Кремля.

Командування Українського Війська від самого початку приділяло значну увагу формальному аспектові творення армії, аби відразу заявити всьому світові, що формується реґулярна армія без жодної партизанщини. Було розроблено зразки одностроїв польового та парадного кшталтів. Міністерству легкої промисловости України було зроблено замовлення на мільйон триста тисяч одностроїв, чобіт та шинелей. І, забігаючи вперед, треба сказати, що українські швейники та взуттєвики із завданням Вітчизни справилися — до зими 1941 року Українське військо було одягнуте і взуте у добротні українські речі. За це міністра легкої промисловости України Мордехая Шляпінтоха було нагороджено орденом Богдана Хмельницького.

За зразок українського військового однострою було взято форму Українських січових стрільців.

Мундири для наземних військ шили з сукна захисного кольору, що дуже не подобалося німцям: нагадувало їм ненависне англійське хакі. Для моряків було справлено чорні й білі мундири з краватками для офіцерського складу, мали свої однострої й літуни — гарні світло-сірі, сріблясті навіть, мундири з урахуванням краватки. Загальновійськові мундири були некрикливі, ґудзики не блискучі, а обтягнуті тканиною, погони не виділялися кольором, лише прихильники декору відвоювали петлиці зубчатої, як в усусусів, форми. Піхота мала синю барву, артилеристи і танкісти — малинову; а національна ґвардія, яка, по суті, виконувала функції поліції, поки українська поліція розгойдувалася, носила зелені петлиці: війська спеціяльного призначення спочатку хотіли одягнути у жовті барви, але цьому спротивилась більшість старших офіцерів-«спецняків», тому жовті барви віддали гірсько-єґерським частинам, а «спецнякам» постановили чорний колір. Це, щоправда, було суттєво

лише для штабних офіцерів і для різних дефіляд, бо в польових умовах «спецняки» вдягались у камуфльовані одежини, які самі вдосконалювали на свій розсуд.

Знаки розрізнення були простими, але для всіх, навіть для унтер-офіцерства, виготовлені зі срібла, може, не з чистого, але дуже блискучого. Шеренгові, або, як їх називали у червоній армії, — рядові, мали чистий погон, що зрозуміло. А вже вістун (капрал) мав пришпилену до погону гарну поперечну прямокутну срібну бляшку. Ройовий (сержант) мав дві, а бунчужний (фельдфебель) уже три срібні бляшки.

Старшини (офіцери) за своїми одностроями не дуже відрізнялися від вояків і унтер-офіцерів — це мало свідчити, що Україна дбає про всіх своїх захисників і не ділить їх, як СССР Червону армію, на офіцерів (суконний мундир, хромові чоботи, ситна пайка) і гарматне м'ясо (полотняна гімнастерка, обмотки, каша з перлової крупи). Перший старшинський чин — чотар передбачав срібний ромб на погонах; хорунжий носив уже два ромби, а поручник — три. Булавна старшина носила дуже ефектні чотирикутні зірки, сотник мав одну, осавул — дві, а полковник — три.

На флоті та в авіації відзнаки були ті самі, але звання йменувалися за європейською традицією: мічман, лейтенант, капітани трьох ранґів, адмірали. Генеральна старшина теж особливо одностроями не вирізнялась — від лампасів на штанах відмовились, лише срібне шиття на вилогах рукавів, петлицях та на мазепинках виділяло українських генералів серед решти офіцерів, і — звичайно — срібні вишиті тризуби на погонах: генерал-сотник мав один, генерал-хорунжий — два і генерал-полковник — три. Теоретично існувало звання генерал-гетьман (чотири срібні тризуби), але на 1941 рік ще нікому такого звання не було присвоєно. Деякі підлабузники з нардепів дуже прозоро натякали, аби Центральна Рада присвоїла таке звання президентові України Степану Бандері. Коли до нього це дійшло, він дуже розвеселився і сказав буквально таке:

— А ви знаєте — (він розмовляв із міністром оборони і водночас начальником Генштабу Романом Шухевичем та з головним редактором найвпливовішої газети «Гул України» Олегом Ольжичем-Кандибою), — в цьому щось є!

Побачивши, що його співбесідники здивовано насторожилися, президент Бандера продовжив:

— Якщо започаткувати практику присвоювати найвищі генеральські ранґи цивільним особам, то починати треба не з мене, а з найпопулярнішої на сьогодні людини в Україні — капітана футбольної команди «Динамо — Київ» Олега Блошенка.

Усі весело засміялися, бо справді, восени 1941 року київські футболісти після звитяжного матчу зі збірною німецьких люфтваффе стали найбільш відомими і популярними людьми в Україні.

5:2 — з таким рахунком наші футболісти розгромили 21 вересня на київському стадіоні «Динамо» німецьких пілотів. Цей матч мав велике політичне значення, бо німці хотіли вкотре довести свою декларовану зверхність, а українцям треба було вагомо заявити синьо-жовті барви на зеленім сукні стадіонів. Виграти в німців було неважко, бо за «Динамо» грали професійні футболісти, а за люфтваффе — літуни, які ганяли м'яча у вільний від бомбардувань російських міст час. Про це знали українські зверхники, але не знав Гітлер. Коли по радіо повідомили, що матч «Люфтваффе» — «Динамо» закінчився з рахунком 2:5, Гітлер заверещав, як фанат московського «Спартака» в аналогічній ситуації, і закричав: «Розстріляти всіх, розстріляти!».

— Кого? — спитав стурбований шеф люфтваффе Ґерман Ґерінґ. — Хохлів чи наших?

— Як наших? — закричав Гітлер. — Наші в чому винні? Наших — за що? Слов'ян, бидло, недолюдків цих неповноцінних, розстріляти! Всю футбольну команду!

Згодом Гітлер прийшов до тями і заспокоївся, особливо коли Ґерман йому пояснив, що навіть якби вони хотіли, то так просто українців уже не розстріляєш, — вони увійшли в силу, формують свою армію.

— Чи не на нашу голову? — пророче спитав Адольф Гітлер. Йому ніхто не відповів.

А Ґеббельс, елеґантно помахуючи рукою, встав з дубового, оббитого зеленою шкірою

стільця і сказав:

— А ви знаєте, мій фюрере, що сталось би, якби ми розстріляли хоча б одного з цих футболістів — і навіть не за виграний матч, а за справжню якусь провину? Ми дали б Україні мучеників. Вони б негайно сотворили героїчний міф про те, як злі німці взяли звитяжних футболістів прямо з роздягальні, вивезли в якийсь Бабин Яр і без суду розстріляли всіх до одного. Потім українці встановили би цим героям монумент. Писали б романи про це, а їхній режисер Широченко зняв би патетичний кінофільм про подвиг футболістів під назвою на кшталт «Останній тайм», «Матч смерти», тощо. Ви цього хочете, мій фюрере?

Його фюрер цього не хотів.

А розмов про присвоєння президенту чи ще комусь генеральських звань більше в Україні ніхто не заводив. Чотири тризуби на погони отримав Роман Шухевич, але пізніше, і вже за зовсім іншу війну. За україно-німецьку!

БЕНКЕТ ПЕРЕМОЖЦІВ

— Ти собі, Митре, як хочеш, а я мушу напитися, — сказав Остап Назарук, коли вони вийшли зі штабу окупаційних українських військ у Москві.

— Нап'ємось, Остапе, бо скільки можна? — відповів хорунжий Дмитро Левицький своєму підлеглому чотареві Назаруку. За всіма правилами вони мали би тішитись, а не думати про зловживання алкоголем. Бо назагал причини були для радости. Найперше, вийшли живими з пекла, виконали наперед приречену операцію, коли українські зверхники задля пропаґандистського шумовиння послали найкращу чоту особливого призначення й український літак «Ант» з екіпажем на незаперечну погибель. Але з того пропаґандиського шумовиння вродилися — несподівано — таки пропаґандиські плоди: взяли Сталіна. Це в українському Генеральному штабі розглядали як диво майже містичне. Отож, по-друге, вуйка Сталіна заарештовано. Пан Гітлер страшенно втішився і, не знати за які блага, виміняв бранця-генералісімуса в українського уряду, кажуть, за 100 танків, але то велика державна таємниця є, менше з тим, вуйка Йосипа забрали в берлінську тюрму Моабіт.

По-третє, український уряд щедро нагородив звитяжців — тих, що загинули, — посмертно Козацькими і Гетьманськими Хрестами, а живих — теж Хрестами, а крім того, особисто командира хорунжого Левицького — знаком найвищої доблести, відваги і зухвалости — медаллю «Ніч Залізняка». Усім воякам була ґарантована участь у дефіляді перемоги 7 листопада на Червоній площі в Москві, а поки що їм було надано короткотермінові відпустки, аби, хто хоче, відвідав домівку. Дали трохи грошей.

У Москві ходили і німецькі райхсмарки, і їхні ж окупаційні марки: були у вжитку фінські марки; брали, правда, без особливого ентузіязму, совєтські рублі; а найбільшою повагою користувалися тверді українські гривні. Дмитро з Остапом мали у кишенях по тисячі з гаком цих добрих грошей і могли не журитись. Але порядних ресторацій у Москві вже не було. Блукали по цьому сірому місту, як примари — нічого не було. Були крамниці, де за бузувірськими цінами продавали сіль та сірники, були черги за чорним хлібом, були якісь «столовки», де за талонами окупаційних військ давали якусь прозору юшку зі свинячих вух і хвостів, було дуже багато вуличних продавців, які пропонували мило і консерви. Горілки, чи іншого алкоголю, не було ніде. Спекулянти, очевидно, боялися пропонувати двом вифранченим, бундючним українським офіцерам щось «горячітєльноє», або не мали. Без спиртного було важко.

— Ех, курва дошка, — зітхнув Остап і розстебнув верхні ґудзики шинелі, — треба було в штабі на обід залишатися, генерал Шухевич запрошував же. Нє, забаглося в «Метрополь», де той «Метрополь»? Нема, нема, нема ніде, розбомбили ми з німцями.

— Бомбили, бо мусили бомбити, — байдуже відповів Дмитро. — Я не збираюся більше тверезим по цій Москві ходити.

— А що робити?

— Десь мають бути у них прітони, чи як там вони свої гадючники називають.

— «Маліни», — з ентузіязмом учня-відмінника сказав Остап. Походили ще зо півгодини і втрапили на стихійний базарчик. Пройшлися крізь натовп — марно. Ніхто нічого путнього не продавав. Якісь бритви тупі, бляшанки з м'ясом часів Першої світової війни, мило німецьке і фінське, сало «українське» — якийсь субстрат, що профанував саму ідею цього шляхетного продукту, годинники різних фірм і вартостей — від золотих швейцарських до мельхіорових «Сказ об Урале», шовкові жіночі панчохи — усі без винятку «із Франції», цукор справді український, обмундирування всіх армій світу і, звичайно, примусні голки. Назагал, як на військовий час, базар був дуже бідний — зброю ніхто не продавав, курви всі були якісь жалюгідні, підтоптані й жахливо розмальовані, алкоголю не було.

— Та це ніби й не базар, дідькове насіння, — скипів зголоднілий і тверезий Остап.

Несподівано з'явився чоловічок, віку невизначеного, одягнутий у італійську шинелю і совєтську шапку-вушанку з невицвілою п'ятикутною плямою на місці червоної зірки, як не дивно, поголений і без фізичних ґанджів, тобто з обома ногами, руками й очима. Підозріло.

— Шо панове-офіцери шукают? — спитав, старанно прагнучи говорити українською, але з помітним московським акцентом.

— Йди собі, старий, — огризнувся Дмитро. Але Остап зупинив його і потягнув чолов'ягу за рукав до себе:

— Не завадило б вінца випіть.

— Вінца нєт, а спірта — хоч залєйся, — жваво відповів московський чоловік.

— Що, Дмитре? — спитав Остап тоном, з якого все було зрозуміло.

— Гаразд, старий, веди, — гаркнув Дмитро на москвича.

— Прошу за мной, панове, — чемно запросив чоловічина офіцерів. Пішли вздовж дерев'яних яток і ввійшли в якийсь невеликий барак. Було тьмяно.

— Настасья, — крикнув мужичонка кудись у глибину і вже іншим тоном:

— Прошу, панове.

У приміщенні з'явилася жінка в куфайці й хустці навхрест, вона принесла ліхтар «летючу мишу» і повісила його над столом.

— Настасья, — звернувся до неї чоловічок, — у нас гості, випіть жєлают, собєрі-ка што надо на стол. Спірт запівать будєтє? — спитав українських офіцерів.

— А як же, — здивувався Остап. — Сифон давай і льоду.

— Сіфон? Вань, чо он? — спитала Настасья і здивовано подивилася на мужичка.

— Води кадушку прінєсі, дура — крикнув Вань. — Сідайте, панове, — фальшиво посміхнувся до офіцерів. — Літр спірта — три райхсмаркі, плюс закусь, вода, ну, то-другоє — для начала пять марок.

— А гривні підуть?

— Єщо лучшє, — зрадів Вань. Остап дав йому п'ятигривневу синю асиґнацію. Вань довго розглядав її до світла і спитав нарешті:

— А ето кто, Богдан Хмєльніцкій? Он завєщал нам дружіть, Росії с Украіной, то єсть, а ви на нас напалі.

— Ето ви на нас напалі, — посміхнувся Остап, — ви напали на Україну ще 1918 року, а тепер просто ми перемогли. Не повезло вам, старий. Ну, давай, наливай.

Настасья поставила на стіл сулію зі спиртом, дерев'яне цеберко з водою, два алюмінієві кухлі, металеву миску з квашеною капустою, невелику сільничку з сіллю. Все.

— Прошу, панове, — заохочував гостей Вань. Дмитро з Остапом ніяково поглянули один на одного.

— Ти вот што, — сказав Дмитро, — ти, Ваня, давай перший хильни. А ми потім.

— Что-то я вас нє пойму, — здивувався Вань, — ілі нє довєряєте, ілі угощаєте.

— Угощаєм, угощаєм, — заспокоїв його Остап.

— Ну, тогда другоє дєло. — Вань узяв ще один алюмінієвий кухоль, наповнив його до половини спиртом, встав:

— Ну, панове. Нєсмотря ні на што, — за русско-украінскую дружбу.

— А чому б і ні? — погодився Дмитро. — Пий, Ваню.

Ваня випив спирт, зачерпнув води з цеберка, взяв пальцями трохи капусти з миски, заїв.

— Вілок, панове, ізвінітє, нєт, прішлось продать, так что — рукамі.

Дмитро й Остап вийняли ножі з викидними лезами, клацнули запобіжники, зловісно заблищали вістря. Вань перестав жувати, Настасья ойкнула.

Остап посміхнувся, поклав свій ніж на стіл, а Дмитро дзьобнув своїм капусту в мисці. Вань нервово засміявся.

Випили спирту, запили водою, причому Дмитро розвів свій іще в кухлі, а Остап спожив чистий. Їли ножами капусту. Випили ще, а потім ще. Через якийсь час виявилося, що капуста дуже смачна, вода — холодна, спирт — добрий. Нерозведений, очищений. Ваня — цікавий, інтеліґентний співрозмовник, а Настасья — гарна кокетлива дама, щоправда, трохи таємнича, але це лише додавало їй шарму. Блоківська незнайомка.

— Настасья, садісь возлє мєня, — мляво говорив Остап і пильно придивлявся своїми посоловілими очима до цієї московської пані. Очі в Остапа, за тверезости сіро-блакитні, тепер стали бляклими і порожніми, як у здохлої риби, а карі живі Дмитрові очі заблищали і налилися кров'ю.

— Садісь, Настасья, а, — заговорив російською і Дмитро.

— Я стєсняюсь, — пускала бісики з-під хустки, натягнутої на чоло, Настасья.

— Знаєш, Дмитре, я у Львові мав теж Настасью, — розповідав почервонілий Остап, забувши вже про московку. — Радше вона — Настя, має дуже файні цицьки, круглі й високі, вона закінчила школу пані Аліни з відзнакою — це такий вуз, готує дуже висококлясних фахових курвів, то ця моя Настя в любощах мала квалітет, дурна разом з тим була, як корок. Я, Митре, знаєш, натура поетична, оцю руку бачиш?

— Бачу, — похмуро відповів Дмитро. — І я таку саму маю, ну і що?

— Нє, — заперечував Остап, — у тебе не така. Ти своєю що робиш?

— Як що?

— Ну що, москалів ріжеш?

— Ну вот, опять против москалєй, чєрті, — добродушно втрутився Вань, — а пілі за дружбу.

— Ну, ворогів ріжеш, — виправився Остап.

— Ворогів Неньки України і Матушки Росії, — спеціяльно для Ваня додав Дмитро. — Вот.

— Вот я і кажу — ти своєю десницею мос… ворогам горлянки ріжеш…

— Ріжу, бо є за що, — сказав Дмитро.

— І я ріжу, — катеґорично заявив Остап, — але ще й цією рукою вірші пишу.

— А я вот на балалайкє, — не витримав Вань.

— Отож, я натура поетична, — зіґнорував Ваня Остап, — і в перервах між оргазмами…

— Вань, а Вань, а што такоє оргазм? — спитала нервовим шепотом Ваня Настасья.

— Молчі, дура!

— Я, Дмитре, коли лежу з коханкою після того, люблю вірші читати — Антонича, Ольжича, Маланюка, часом свої… спроби… тож раз із цією Настею, що мала диплом з відзнакою від пані Аліни, лежимо після всього, і я почав читати щось модернове, а вона як схопиться — Остапе, мовляв, тобі погано, що тобі — льоду принести?! Я тоді дещо зрозумів. Митре, знаєш, там про свиней і перлини, принеси, кажу, сифон, лід і пляшку рому. Принесла, випили ми, і від того часу я поміж оргазмами п'ю ром і зельтерську воду, або коньяк, але ніколи не п'ю вино і не читаю курвам віршів.

Випили ще спирту, доїли капусту. Від голоду сп'яніння вже не приносило ейфорії, а збуджувало якусь незрозумілу лють.

— Настасья, садісь ко мнє! — крикнув Остап. Дмитро вийшов надвір, було вже темно, сіро, вогко і мерзенно. Треба виблювати, подумав, бо залишимося навіки в цього Ваня, треба хоч трохи протверезіти. Блював надсилу, запхавши два пальці в горло.

Коли Дмитро зайшов до бараку, Настасьї не було, а Остап із Ванем, обнявшись, цокались алюмінієвими кухлями.

— Де Настя? — спитав Дмитро.

— Пішла за курвами, — відповів чесний Остап.

— Не втямив щось, хто замовляв?

— Я віжу, ви созрєваєтє, — хитро повідомив Вань, — всьо равно щас пойдьотє блядей іскать, так я думаю, надо сюда визвать, зачєм вам по ночной Москвє шляться? Здєсь заночуєм, мєста хватіт, а бляді хорошіє, нєдороґіє, чістиє, ґарантірую.

Дмитро дивився на все це, йому страшенно хотілось випити ще хоч трохи спирту, але знав: вип'є — залишиться тут, прийдуть ці їхні бляді, будуть ще пити, злягатимуться з курвами, а вранці прокинуться без чобіт, без зброї, без грошей і документів, зате неодмінно із сифілісом. Лише коли дуже пощастить — з простим трипером. І що ти потім зробиш? Спалиш цю халабуду, в якій достеменно ніхто не живе, бач, навіть ложок не тримають. Без сумніву, це пастка, але ж випити хочеться…

— Слухай, старий, — звернувся до Ваня, — у тебе ще є спирт?

— Єсть.

— На ось тобі п'ятірку, дай мені пляшку, але закоркуй, та спершу хильни з неї, щоб я бачив.

— Нєт проблєм, пан старший лейтенант.

— Давай тоді бистро.

Дмитро майже силоміць вдягнув Остапа в шинелю, запхав у кишеню пляшку спирту, з якої змусив Ваня випити добрий ковток, що Вань охоче зробив, вивів товариша з халабуди надвір.

— Чекай, Митре, зараз курви будуть, куди ми йдемо, я хочу ще трохи капусти… Настя!

Дмитро витяг парабелум з кобури, увіпхав його в праву кишеню, а лівою волочив Остапа. Тягнув Остапа дорогою, аж поки їх не підібрав італійський лейтенант, який на «фіаті» свого шефа-генерала шукав пригод у нічній Москві.

Ад'ютант італійського генерала знайшов цієї ночі пригоду на свою голову, — його нові українські друзі-офіцери, яких він довіз до їхньої бази, так напоїли його російським спиртом, що бідний Фабріціо ледь не вмер. Потім довго лікувався білим к'янті із запасів генерала Джорджоне.

ВОНО

У листопаді 1945 року за таємною урядовою постановою ці матеріали були суворо засекречені терміном на 50 років. У кінці 1995 року зацікавлені особи із журналістів, письменників та аґентів іноземних розвідок звернулись до інстанцій з вимогою відкрити доступ до архівних матеріалів під кодовою назвою «А що то було? Мабуть, НЛО». Наші рідні українські секретчики не сказали «ні», однак вони й не сказали «так». До матерiялів про те, що коїлось у період з 1941 року по 1945-й (дивний збіг, чи не так? Адже це хронологічні рамці другої світової війни) і надалі, незважаючи на те, що термін таємничости сплив, ніхто не міг дістатися.

Але, як сказав Екклезіяст, нема нічого таємничого, що не стало б явним. Ось так стають явними секретні донесення Головного управління розвідки Збройних сил України вищому політичному керівництву України з 1941 по 1945 роки. Отож,

Воно ще тоді прилітало.

У небі над Европою, особливо в районі бойових дій, неодноразово спостерігалися дивні об'єкти у вигляді світляних куль, дисків або технічних конструкцій невідомого походження. Аліянти Заходу постановили вважати їх секретною зброєю німців. Американці дали їм назву «фу-файтер». Однак і німці були не менше стурбовані появою цих таємничих об'єктів, які сприйняли за нові американські літаки і навіть створили для їх дослідження спеціальну

таємну групу «Зондербюро-13».

1941 рік

Січень. Німецькі РЛС зафіксували політ невідомого літаючого об'єкта на висоті 15 км. Остріляний батареями 88-міліметрових зенітних гармат, об'єкт збільшив швидкість до 5000 км/год і пішов на зниження. Було видно, що трасуючі снаряди попадали прямо в об'єкт, але не завдавали йому жодної шкоди. Знизившись до висоти 2 км, об'єкт змінив напрямок польоту і щез.

Лютий. Після проявлення кіноплівки, на яку знімалися випробовування нової ракети, німецькі фахівці виявили на ній сферичне тіло, що не спостерігалося з землі, яке здійснювало кола довкола стартуючої ракети.

Квітень. Німецький експериментальний центр Рехлін. При випробовуванні першого німецького реактивного літака Ме-262 на висоті 12 км пілот спостерігав поряд із собою величезний об'єкт з низкою отворів і чимось подібним до антен.

Червень. США, штат Вашингтон. Над затокою Пюджет-Саунд на висоті 600 м зависло шість дископодібних «металевих» НЛО діаметром ЗО метрів з ілюмінаторами. Через якийсь час центральний об'єкт знизився до висоти 150 метрів. У нижній частині його спалахнуло світло. Потім усередині об'єкта почулись глухі вибухи. У воду і на берег упали сотні уламків, які згодом були зібрані спеціяльною командою американських ВПС. Після цього «аварійний» НЛО засвітився. Набрав висоту і разом з іншими полетів на схід.

Жовтень. НЛО спостерігалися високо в небі під час битви за Москву.

Листопад. Цивільний пілот Кеннет Арнольд, котрий пролітав у пошуках загиблого літака його друга над Каскадними горами в районі піку Рейнір (штат Вашингтон, США), спостерігав ланцюжок із дев'яти дисковидних апаратів. Вони лавіювали поміж гірськими вершинами зі швидкістю 2700 км/год, на той час недоступною для земної авіації. Об'єкти мали розмір великого бомбардувальника. Своїм виглядом і рухами вони були схожі на «тарілки, що стрибають по воді».

Грудень. Президент України С. Бандера підписав наказ про створення групи «Відун-12» (ВД-12) для детального дослідження уламків об'єкта, який потерпів катастрофу від зіткнення з українським бомбардувальником «Ант — 7» на півночі Одеської области. Внаслідок секретних досліджень установлено, що «об'єкт не створено якоюсь земною державою, й на уламках виявлено щось подібне до написів, які залишились нерозшифрованими.

1942 рік

Лютий. Розвідка ВМФ США за 120 миль на захід від Лос-Анджелеса виявила в небі більше десятка світляних об'єктів, що виглядали як «мерехтливі сріблясті згустки світла». Поблизу берегової лінії «повітряний підрозділ» розділився на групи, знизив висоту з 4 до 3 км. Об'єкти спостерігались і радарами, і візуально.

Лютий. Понад 150 невідомих сріблястих об'єктів «шерегами» по 10-12 штук пролетіли над Соломоновими островами.

Лютий. Президент України С. Бандера отримав від генерал-хорунжого М. Лебедина надтаємний меморандум (розсекречений в 1974 році), в якому йшлося, що 25 лютого 15 невідомих об'єктів, за розміром більші від звичайного літака, зі швидкістю 300 км\год з боку моря наблизились до Севастополя. І далі: «Не ідентифіковані, бо не належали ні українській, ні турецькій армії, як рівно ж ні ВМФ, ті літальні апарати були обстріляні зенітними батареями 8-ї бриґади морської піхоти ВМФ України між 3 год. 12 хв. та 4 год. 15 хв. Підрозділи витратили 1430 снарядів». При цьому уточнювалося, що жоден з таємничих «літаків» збитим не був, жодної бомби не було скинуто і «серед наших військ втрат нема». Свідками цього нальоту були тисячі мешканців міста. Було зроблено фотографії, які невдовзі

з'явилися в пресі. На світлинах ясно видно дивні дископодібні об'єкти. Пізніше, в 1947-1950 роках, подібні об'єкти було помічено також над Харковом, Рівним, Січеславом та іншими реґіонами України, де в той час велися інтенсивні роботи зі створення космічних ракет та міжпланетних кораблів.

Липень. Об'єкт, схожий на ракету, 10 липня пролетів над Фінляндією. Протягом двох наступних тижнів польоти НЛО у вигляді циліндричних об'єктів, крилатих машин і «вогнів» бачили тисячі мешканців Швеції, Норвегії, Литви, Північної Росії.

Липень. США. Штат Нью-Мексіко. В результаті секретної операції виявлено уламки невідомого літального апарату і пошкоджені хижаками тіла чотирьох загиблих (зростом близько 120 см) людиноподібних істот.

Інженер Федеральної служби меліорації Ґрейді Л. Барнет, який 3 липня опинився одним із перших на місці аварії літаючої тарілки, згодом розповідав: «Я випадково проїжджав тими місцями, коли вогні мого авта відбилися від якогось великого металевого предмету. Це був дископодібний об'єкт 25-30 футів у діаметрі (7-9 метрів). Поки видивлявся на нього, підійшли інші люди. Почали розглядати мертві тіла, що лежали на землі. Машина була розколота вибухом або ударом. Я підійшов дуже близько до тіл, аби подивитися на них. Їхні голови були круглими, очі — невеликими, вони не мали волосся. Тіла за нашими стандартами досить таки малі, але їхні голови співмірно до тіла — великі. Одежа виглядала суцільно скроєною, сірої барви, без ремінняччя і ґудзиків. Вони, здавалось, усі були мужчинами.

Поки ми розглядали тіла, прибув офіцер, оголосив, що це є власністю армії, а нам треба розійтися по домівках і забути все, що бачили. Це, мовляв, наш патріотичний обов'язок».

Того самого дня до шерифа Розвелла з дивними знахідками прийшов місцевий фермер Вільям Брейзел. Його ранчо Фостер-плейс розташоване за 75 миль на північний захід від Розвела. Фермер повідомив, що 2 липня під час грози побачив надзвичайно яскравий спалах і почув гуркіт, схожий на грім. А вранці наступного дня він, розшукуючи наляканих овець за 7-8 миль від ранчо, побачив якісь дивні уламки. Пружний гнучкий матеріал, схожий на металеву фольґу, і шматочки дуже міцного «дерева» вразили його практично цілковитою невагомістю і дивовижною міцністю. Тонесеньку «шовкову» нитку було не можна порвати. Багато рожевих і полум'яно-червоних уламків були обписані загадковими письменами, схожими на ієрогліфи… Телефонного зв'язку не було, і тому фермер, захопивши частину уламків, тільки в понеділок 7 липня приїхав до Розвела.

Шериф направив фермера до Джессі Е.Марсела, начальника розвідділу 509-го авіаполку, що базувався на авіабазі неподалік Розвела. На той час там дислокувався єдиний у світі підрозділ бомбардувальників Б-29, що мав на озброєнні атомні бомби.

Наступного дня знахідками фермера Брейзела було завантажено дві вантажівки і відправлено на авіабазу.

1943 рік

Березень. До англійського бомбардувальника, що повертався на базу після нальоту на Ґамбурґ, на висоті 4,5 км майже впритул (на 150 м) наблизилась яскраво-оранжева куля. Вогонь по ній із кулеметів результатів не дав. Через якийсь час НЛО розвинув величезну швидкість і щез.

Травень. Під час польоту над Францією українські пілоти ескадрильї нічних бомбардувальників «Ельзас — Донбас» стали свідками польоту з «екстраординарною» швидкістю шереги з 10 світляних дисків.

Травень. Над територією Німеччини (район Гіґенау) дві великі оранжеві кулі протягом кількох хвилин супроводжували український нічний винищувач «Гонта», з точністю повторюючи всі маневри, які він здійснював, пробуючи відірватися від них. Із рапорту командира 47-ї ескадрильї 14-го авіційного полку капітана другого ранґу ВПС України О. Павлюка: «Пілоти українських ВПС над територією Німеччини час від часу зустрічаються в

повітрі зі сріблястими сферами. Ці об'єкти трапляються поодинці або групами. Часом вони напівпрозорі. Нема ніякої інформації про те, як тримаються в повітрі ці кулі, схожі на зірки, і яке їхнє призначення.»

1944 рік

Березень. Норвегія. Поблизу колишнього німецького аеродрому Банак польські та українські пілоти спостерігали сигароподібний об'єкт довжиною до 100 м з помітними антенами. Після того, як навперейми було послано українського льотчика, об'єкт на очах багатьох пілотів здійнявся вертикально вгору і щез у небі.

Березень. Невідомий сріблястий об'єкт «розміром із двоповерховий дім» був обстріляний зенітними гарматами американського лінкора «Нью-Йорк» та есмінців, які його супроводжували в західній частині Тихого океану.

Вересень. Бразилія. Штат Сан-Паулу. Сорокарічний фермер Престас був оглушений і кинутий на землю променем світла з НЛО. Незважаючи на відсутність помітних опіків, протягом години на очах у свідків його м'які тканини стали відвалюватися від кісток. Зуби і кістки оголились, і через 6 годин він помер.

Жовтень. У ході бойових дій над Австрією літак військового льотчика ВПС України Г.Онищука переслідувався двома невідомими літаючими апаратами, що мали вигляд сфер, які зсередини світились якимось світлом зелено-ясного та оранжевого кольорів.

Січень. Район архіпелагу Нансей-Шото. Радіолокатори американських кораблів, що готувалися до вторгнення на Окінаву, виявили понад 200 невідомих об'єктів, які наближалися зі швидкістю 1600 км/год. Підняті за алярмом винищувачі безперешкодно пройшли через цю армаду, не помітивши жодного об'єкта. Прилади ж кораблів зареєстрували, що об'єкти-невидимки пролетіли над ескадрою на висоті 600 метрів.

Квітень. Таємничі диски неодноразово спостерігались англійськими літунами над Британськими островами. Для вивчення цієї проблеми в Англії створено спеціальну групу під орудою генерала Мессея.

Липень. Авіабаза під Коломиєю. Дев'ятого липня о 9.30 ранку. Два сріблястих об'єкти сферичної чи дископодібної форми на висоті 2,5 км пролетіли над авіабазою зі швидкістю 300 км/год в північно-західному напрямку. Це була вже четверта поява НЛО в цьому районі за два останні дні.

Серпень. США. Штат Айдахо. 19 світляних об'єктів НЛО трьома групами пролетіли спочатку на північний схід, а через 20-25 хв. — у зворотньому напрямку.

Вересень. До українського літака «Ант», який летів рейсом Тбілісі — Варшава над Чорним морем, впритул наблизився якийсь об'єкт циліндричної форми. В останню секунду перед зіткненням об'єкт різко зупинився і полетів у зворотній бік.

Листопад. Міністр оборони України генерал-гетьман Р. Шухевич викликав до себе знаменитого, але тоді ще засекреченого конструктора С. Короля, показав йому фотокопії документів англійською мовою про «літаючі тарілки» і попросив висловити свою думку про порушену в них проблему.

Позаяк С. Король не знав англійської мови, то попросив дати йому документи на один день додому. Генерал Шухевич не дозволив, а надав С. Королеві окрему кімнату, дівчат-перекладачок і додаткові іноземні матеріяли… Через якийсь час С. Король однозначно висловився: якщо ці об'єкти й існуюють, то не можуть бути створені американською військовою промисловістю. Але саме явище, очевидно, існує, і його треба вивчати. Генерал Шухевич подякував і просив «інформацію без потреби не поширювати», додавши, що інші фахівці теж дотримуються такої самої думки. Тими фахівцями були Курчатенко, Топченко та Келдишів.

Із цього моменту всі повідомлення щодо спостереження НЛО в Україні потрапляють у катеґорію особливо таємних.

СІМНАДЦЯТЬ МИТТЄВОСТЕЙ ЗИМИ

Двадцять другого січня 1941 року вранці на перон берлінського двірця з нічного потягу «Варшава — Берлін» зійшов пасажир. Це був високий ставний широкоплечий чоловік, не старший від тридцяти років. Одягнутий за останньою европейською модою: сірий велюровий м'який капелюх (морозу не було, лише дошкуляв північний вітер), сіре драпове, дуже дороге пальто з каракулем було розстебнуте, з-під нього виглядало сіре шовкове кашне, під ним — білосніжна накрохмалена сорочка з шовковою краваткою — в сіро-зелено-сині навскісні смужки, впадали в очі шпилька на краватці — золота, з досить-таки недрібним діамантом, такі ж пристойні нефальшиві діаманти мінились і на золотих застібках. Варто ще додати, що костюм на прибульцеві був сірий у тоненьку повздовжну смужку, двобортний, з дорогого сукна, а черевики приємно вабили погляд своєю м'якою темно-сірою замшею. Словом, це був надзвичайно елеґантний пан досить симпатичної зовнішности: карі очі, високий лоб, вольове підборіддя, чисто поголені засмаглі щоки, рот різко окреслений, здорові білі зуби. Одне, що могло би видатися підозрілим для прискіпливого обсерватора, це — величезні селянські кулаки, але наразі були вони затягнуті тоненькою сірою замшею рукавичок. Мабуть, не треба нагадувати, що валіза у цього перфектного добродія була теж сірої шкіри, і ніс він її — теж підозріло — сам у руках. Тому треба вказати, що у лівій внутрішній кишені його піджака лежав у сірій (!) шкіряній палітурці паспорт громадянина Швейцарської Конфедерації на ім'я Дітера фон Левітскі, вільного адвоката за фахом.

Він зразу не вийшов із двірця, а попрямував до ресторану, не роздягаючись і не залишаючи швейцарові валізи, підійшов до шинквасу.

— Бутерброд з ковбасою, чарку коньяку і чорну каву! Бармен поспішив виконувати замовлення, а фон Левітскі з правої внутрішньої кишені піджака витягнув портмоне, ну, звичайно ж, із сірої шкіри, вийняв п'ятимарковий папірець, поклав на шинквас. Потім, не кваплячись, з'їв бутерброд. Випив коньяк, запив кавою. Кава справжня, відзначив подумки й уважно через дзеркало навпроти розглянув залу ресторану. Оглянув ще раз і сказав: «Гм».

Фон Левітскі елеґантно зігнув у лікті ліву руку і глянув на золотий годинник «Ролекс» на золотому ж таки браслеті. Ще було трохи часу.

Потім він пройшовся залою двірця, постояв біля таблиці розкладу потягів, глипнув два-три рази в настінні дзеркала. Є! Є — хвіст. Чоловічок непримітної зовнішности у рябому куцому пальті, в картузі з навушниками, кремезної статури їхав у одному з ним вагоні, тепер ось колотиться по вокзалу, не поспішає в місто, валіза в нього дуже маленька і дуже легка. Дітер фон Левітскі спустився у вбиральню й перебував там більше часу, ніж годиться. Відвідувачі входили і виходили, нарешті не витримав і зайшов Рябий. Дітер фон Левітскі стояв у кутку біля входу і бачив, як Рябий нервово роззирається по вбиральні. Мить — і Рябий, оглушений тим самим хліборобським кулаком, уже лежить біля стіни. Ніхто з відвідувачів нічого достеменно не втямив. А Дітер фон Левітскі вже сидів у таксі.

Друга мить для Дітера фон Левітскі настала тоді, коли, проходячи по Унтер ден Лінден, він побачив, що у третьому від правого краю вікні другого поверху будинку № 28 було відгорнуто фіранку, а на підвіконні стояв горщик з геранню. Це означало, що явка провалена. Дітер фон Левітскі з виглядом багатого роззяви продефілював собі далі, а в голові його блискавично проробляився новий план.

Третя мить настала для фон Левітскі, коли на запасній явочній квартирі він на пароль-запитання: «Тут продається слов'янська шафа?» не отримав домовленої відповіді: «Шафи нема, можу запропонувати горіховий комод». Якийсь пергаментного кольору сухий чолов'яга в пенсне здивовано подивився на вишуканого пана, що скуповує такий непотріб, як слов'янські шафи, і сказав: «Ніколи продажем меблів не бавився.» Дітер фон Левітскі повторив спробу — відповідь та сама, але трохи з іншою інтонацією. Ще один провал.

Залишилась екстрема. Фон Левітскі приїхав до готелю «Ріц», замовив люкс, пляшку французького коньяку «Мартель» і цитрину з цукром. Зі свого номера він набрав секретний

номер імперської канцелярії безпеки. Прямий номер бригаденфюрера СС Шелленберґа. Пішов ва-банк.

— Шелленберґ слухає, — пролунало в слухавці. Четверта мить.

— Привіт, Вальтере, — сказав по-англійському Дітер фон Левітскі, — це говорить Конрад Валленрод.

Шелленберґ не кинув рурки, і це була п'ята миттєвість цієї теплої зими.

— Що сталося? — спитав німецькою мовою Шелленберґ. — Говоріть стисло і чітко.

— Через півгодини на Марієнпляц, 17, має стояти «Опель-Адмірал» з повним баком бензини, у відділенні для рукавиць — парабелум і бравнінґ із запасом обойм, у багажнику два «шмайсери», десять ріжків, ящик ґранат і — головне — снайперська гвинтівка з потужною оптикою.

— Все буде, — сказав Шелленберґ і після павзи додав: — Ти як, Конраде?

— О'кей, Біллі.

— Ну, бай.

— Бай.

Дітер фон Левітскі після цього набрав секретний прямий телефон штандартенфюрера СС Штірліца.

— Штірліц слухає.

— Дощ у Львові, — сказав по-українському Дітер фон Левітскі.

— Так, — по-німецьки відповів Штірліц — Що?

— Рівно о 10.00 на 37-му кілометрі Кеніґсберзького шосе я буду на «Опель-Адміралі».

— Гаразд. Шоста миттєвість тривала 627 секунд.

Вальтер Шелленберґ виконав усе. Дітер фон Левітскі мчав на «Опель — Адміралі» по кеніґсберґському шосе і зупинився на 37-му кілометрі. Годинник показував 9.51. Фон Левітскі відкрив відділення для рукавиць: парабелум, бравнінґ, чотири обойми. Вийшов з машини, відкрив багажне відділення, є — два «шмайсери», ріжки з набоями, ящик з ґранатами і снайперська гвинтівка.

На чорному «Опель-Капітані» під'їхав штандартенфюрер СС Штірліц. Зупинився. Вийшов, кинувся до Дітера фон Левітскі:

— Дмитре!

— Максиме!

Скупо обнялися. Говорили по-українському. Урочисто пропливала сьома миттєвість.

— Вітання тобі, Максе, від дружини, від наших і особисто від Миколи.

— Від Лебедина?

— Так.

— Чом так зненацька?

— Обидві явки провалено. Ти як?

— Надійно, поза будь-якими підозрами.

— Я привіз прізвище резидента совєтської розвідки. Сьогодні його маємо ліквідувати. Мусиш дати його розпорядок і маршрут.

— Хто?

— Оберґрупенфюрер СС Мюллер!

Восьма мить вдарила підпільного члена ОУН Максима Ісаченка в однострої штандартенфюрера СС. Після павзи він спитав:

— Неодмінно сьогодні, Дмитре?

— Завтра буде пізно.

— Добре, слухай сюди, Дмитре.

Коли прощалися коротко, без зайвих слів і вже без обіймів — конспірація, настала дев'ята, дуже зворушлива мить: Дітер фон Левітскі вийняв зі своєї дорогої валізи пакунок і простягнув штандартенфюреру Штірліцу:

— А це, Максе, від мене і від хлопців. День же сьогодні не забув який?

Очі штандартенфюрера зволожились, він нічого не відповів, сів до авта і поїхав у

напрямку Берліна.

Дітер фон Левітскі рівно через 30 хвилин поїхав у тому самому напрямку.

При в'їзді в Берлін його зупинив патруль шляхової служби. Але це був не простий патруль, серед поліцаїв було кілька есесівців. Дітер фон Левітскі показував усі необхідні документи поліцаєві, коли побачив, як до нього підходять троє есесманів — офіцер і двоє автоматників. Ребра ґранати боляче врізалися в ліву долоню Дітера фон Левітскі.

Довго і болісно тривала десята миттєвість. Есесівці не чіплялися, фон Левітскі поїхав собі.

Рівно о 12.30 штандартенфюрер СС Штірліц зателефонував до оберґрупенфюрера Мюллера і запитав:

— Гер оберґрупенфюрер, маю до вас пильну справу, яка займе трохи часу, тому краще після обіду, ви обідаєте як завжди?

— Як завжди, але після обіду я не люблю неприємних справ, — відповів Мюллер.

— Я б не сказав, що ця справа неприємна.

— Тоді заходьте, Штірліце.

Штірліц знав, що запам'ятовується остання фраза, тому запитав Мюллера:

— Гер оберґрупенфюрер, ви часом не знаєте, як по-російському звучить смерть?

— Смєрть… — буркнув Мюллер і поклав рурку. Майнула одинадцята мить.

Дітер фон Левітскі лежав на горищі навпроти knaйпи «Біля двох оленів», де обідав оберґрупенфюрер СС Мюллер. Лише там на його смак готували свинячі ніжки в капусті й подавали добру горілку. А гер Мюллер пив лише горілку.

Обідав оберґрупенфюрер у товаристві свого ад'ютанта. Після традиційних свинячих ніжок у капусті вони пили добру пшеничну горілку і чекали на каву, з якою Мюллер наказав не квапитися, для нього найбільшою насолодою був саме цей етап обіду — горілка після їжі перед кавою. «Странно, — думав він незрозумілою для свого ад'ютанта мовою, — нікогда нє думал, что смоґу получать удовольствіє от водкі после обєда, сказал би мнє лєт дєсять назад кто-то, что я вип'ю сто ґраммов послє єди і нє виблюю, я би рассмєялся, а оказиваєтся, ето очень пріятно». Мюллер випив ще чарку і підвівся.

— Кави не треба! — гукнув кельнерові, а ад'ютантові сказав:

— Зачекаю на вас в авто.

«Кофе ето всьо-такі гадость», — подумав Мюллер і вийшов. Дзенькнула дванадцята мить.

Дітер фон Левітскі лежав на брезенті біля вікна на горищі і в приціл оптичної гвинтівки побачив, що начальник ґештапо обенґрупенфюрер СС Мюллер виходить із кнайпи «Біля двох оленів». Колба ґвера вперлася до болю в Дмитрове плече, перехрестя оптичного прицілу лягло на обличчя Мюллера. Мить, тринадцята мить — і обенґрупенфюрер СС Мюллер уже лежав із простріленою головою — куля калібру 7.62 ввійшла в перенісся, і там тепер зяла чорна дірка, заляпана кров'ю і мозком.

На бруківці лежав глибоко засекречений резидент совєтської розвідки полковник НКВД Іван Козлов, якого в Берліні знали як оберґрупенфюрера СС Мюллера.

Чотирнадцята мить майнула без особливих пригод — добродій у дорогому вбранні з паспортом на ім'я швейцарського адвоката Дітера фон Левітскі, без якихось оптичних ґверів і зовсім незапорошений, вийшов із будинку № 9 вулиці Леопольдкайзсрштрассе, сів у авто «Опель — Адмірал» і на помірній швидкості поїхав у південному напрямку.

…Від звістки про вбивство Мюллера до загального алярму і команди блокувати Берлін інформація проходила по хоча й відлагодженому, але складному механізму, і десь одним із його коліщаток був штандартенфюрер СС Штірліц. І ось він на одну мить затримав просування цієї інформації. Замість 30 секунд ця п'ятнадцята мить тривала 3 хвилини.

Цього часу вистачило для того, аби поважний і гарно вбраний добродій, громадянин Швейцарської Конфедерації Дітер фон Левітскі покинув Берлін.

Непомітно промайнула шістнадцята мить. Мить — історична, бо зробила переворот у балансі сил серед вищого керівництва Третього Райху. Сильно послабилася партія

противників західних демократій і дуже ввійшла в силу проукраїнська партія.

…Штандартенфюрер СС Штірліц повернувся додому. Цей день був для нього незвичайним. Він звелів добре розпалити камін і відпустив прислугу.

Штірліц зняв чорний есесівський мундир і, перевіривши, чи добре зачинено замки і заслонено штори, поклав на стіл пакунок, який йому передав цей швейцарець Дітер фон Левітскі.

З великим хвилюванням Штірліц розгорнув його. Очі наповнилися сльозами: у пакунку біла паляниця — хліб, якого не дістати в Берліні, дві головки часнику, дві золоті цибулини, шмат добре прокопченого сала, два кільця домашньої ковбаси і — о, ненько, — тричверткова пляшка доброї української горілки з перцем.

Штірліц покраяв усе це добро, сів біля каміна і мовчки проголосив тост за Неньку, випив, заїв салом із часником. Тепер можна і заспівати, — подумки, звичайно.

Ой у лузі червона калина похилилася,

Чогось наша Ненька-Україна зажурилася…

Штірліц згадував події понад двадцятирічної давности, свідком яких він був, — Акт злуки на Софіївському майдані в Києві, синьо-жовті знамена, радість, потім — бої, потім він — молодий хорунжий — вмирає в трикутнику смерти. Потім підпілля УВО, ОУН, атентати, муки… Ще випив.

Того дня було 22 січня, і та мить тривала для українського патріота Максима Ісаченка цілу вічність.

НОТА

Міністерство закордонних справ України

Вих. № 229/AS 24.08.1997р.

Конфідентно

Г-ну Приймакові В.,

Міністру закордонних справ

Московського царства

(Російської держави)

Ваша ексцеленціє!

Уряд України висловлює занепокоєння певними подіями і виявами активности деяких репрезентантів окремих прошарків російського суспільства, які спостерігаються на теренах Російської держави останнім часом. Деякі дії і вислови означених елементів мають виразно антиукраїнський характер і містять небезпечні для подальшого мирного співіснування націй на евразійському просторі інвективи. Цілком поділяючи твердження уряду Московського царства в тому, що російська нація та її зверхники і Його Величність Цар Борис II повною мірою лояльні до України, а вищеозначені ексцеси суть вияви маргінальних верств незначної кількости людности царства, не можемо не звернути Вашої уваги на ці вельми малоприємні для обох сторін вияви.

Жодним чином не беручи під сумнів державну самостійність Московського царства, водночас виходячи з доктрини обмеженого суверенітету дружніх Україні держав, яка необхідна для їх же безпечного існування, уряд України просить Вас, Ваша ексцеленціє, довести до відома уряду Царства та особисто Його Величности Царя Бориса II деякі побажання, рекомендовані до виконання. Певні, що в разі цілковитого і безрезистантного виконання низки заходів, що їх уряд України дуже чемно сугестує урядові Царства, взаємини між нашими братніми державами і спорідненими націями набудуть нового, вищого звучання в сфері дружби, миру і добросусідства.

Тому, виходячи з того, що

а) на терені Царства з'явились групи радикально налаштованої молоді з числа студентів і люмпену, а також т. зв. творчих інтелектуалістів, які ведуть крамольні розмови, мовляв, Росія не може бути незалежною державою без України, а тим паче, відновити колишню Російську імперію, в якій Україна була б Малоросійською губернією, як то вже було до 1941 року, кажуть також, що такі споконвічно українські землі, як Кубань, Дон, Північна

Слобожанщина, мають належати до Російської держави, ба більше, ведуться розмови про об'єднання в одну велику державу під назвою «Російська Федерація» таких цілком самостійних і суверенних, проте абсолютно дружніх і лояльних до України країн, як Далекосхідна республіка, Уральська конфедерація та Сибірське ханство, вони ж, ці деструктивні елементи, розповсюджують стовідсотково сфальсифіковані історичні роботи, видані за похмурих часів Імперії та кривавих років Союзу, які у викривленому світлі подають історичні факти, як-от: взяття і спалення українським гетьманом Петром Конашевичем-Сагайдачним міста Москви, що мало на той час стратегічне значення для зміцнення україно-російської дружби. Неправдиво оцінюють Велику Конотопську битву, що розставила певні геополітичні акценти на терені Східної Европи, перекручують значення великої Лютневої Демократичної революції, здійсненої українськими полками у Петрограді 1917 року тощо;

б) у деяких колах офіцерського складу середнього кшталту сил самооборони Московського царства (поручники, штабс-капітани, прапорщики) циркулюють (уряд України свідомий того, що це все, як правило, значною мірою є результатом посиленої дії алкогольних субстратів) настрої, що нібито російське воїнство обмежене в доступі до стратегічного управління військами, що всі засадничі посади займають українські старшини (офіцери і генерали) з числа сил ОКУВР (обмеженого контингенту Українського Війська в Росії), що зарплата в українських офіцерів вища, бо вони отримують її в гривнях, тоді як російські офіцери — в інфляційних рублях, що дослужитися російський офіцер може лише до майора (ми ж знаємо, господине міністре, що це не так, бо я сам бачив чоловіка в однострої самооборони Царства з пагонами підполковника. — Т.У.), тому ходять розмови про можливість створення антиукраїнського військового блоку, збройну потугу якого склали б: самооборона Царства, «Зелений леґіон» Білоруської армії, литовські стрільці та Окремий кавалерійський корпус Сибірського ханства;

в) засобами самвидаву (комп'ютер, зірокс-машина, лейзер-принтер) виходить і розповсюджується серед екстремістських кіл нереґулярний журнал «Аліменти» під редакцією якогось А. Дугова, який рясніє псевдоаналітичними статтями на теми історії, політики, геополітики, антропології тощо, зокрема, там містяться відверто ворожі обом (українському та російському) братнім народам максими, як-от: «без розвалу і розчленування України як єдиної держави немислима і неможлива Російська Держава в своїх одвічно питомих землях», «антропологічно великороси належать до арійської раси, як також білоруси, германці, скандинави і — незважаючи на специфічний розріз очей та колір шкіри — японці, тоді як малороси вкупі з балканцями, кавказцями, романо-еспанцями та персами належать до середземноморсько-малоазійської раси», «Українське державне утворення — історичне непорозуміння, яке виникло як геополітичний ексцес усупереч усім законам логічного і справедливого розвитку цивілізації, тому завдання російських патріотів — ліквідувати цей політико-адміністративний паралакс і відновити status quo» (під status quo господин Дугов, очевидно, розуміє існування Імперії в кордонах 1913 року. — Т.У.);

г) серед окремих представників кліру Єдиної Помісної Руської Православної Церкви (Київський Патріархат), а також аґресивно й аптипатріотично та, на пащу думку, латентно атеїстично налаштованих парафіян ширяться розмови про можливість виходу парафій РПЦ на терені царства з канонічного підпорядкування Київському Патріархату і утворення РАПЦ (Російської автокефальної православної церкви) з канонічним підляганням Вселенському (Константинопольському) Патріархові, а паче того — утворення Московської Патріархії (що, вочевидь, буде до повного абсурду неканонічно. — Т.У.), бо мотивують ці господа свої вимисли тим, що, мовляв. служба Божа у церквах РПЦ КП правиться не зовсім зрозумілою московитам українською мовою, а натомість пропонують впровадити у літургію рязансько-вологодський діалект з елементами мертвої церковнослов'янської мови, до того ж вони стверджують (хибно. — Т.У.), що буцімто гроші, зібрані з парафіян на терені Царства, буйним потоком пливуть у Київ, також серед певної частини інтелектуалів робляться спроби перекладів Святого Письма, Псалтиря та молитовників на рязано-вологодський діялект, який

вони оголошують «вєлікорускім язиком»;

г) за недогляду органів місцевої влади час від часу на будинках адміністрації, промислових та житлових спорудах невідомі зловмисники псевдодемократичного та неокомуністичного забарвлення вивішують біло-синьо-червоні та просто червоні фани, при чому чинять акт вандалізму щодо державних царських триколорів (біло-жовто-чорних) та дружніх синьо-жовтих стягів, також незмивальною фарбою малюють на царських орлах зірку з серпом і молотом, а на державних тризубах — ліву свастику;

д) не применшуючи історичної ролі та звитяги РОА (Руской освободітєльной армії), яка боролась на два фронти — проти Сталіна і проти Гітлера і внесла свій посильний внесок у розгром Українським Військом спочатку сталінсько-більшовицької кліки, а згодом гітлерівсько-нацистської тиранії, мусимо зазначити, що серед поспільства Царства інкубується фальшивий міт про антиукраїнський і месіянський характер РОА, яку згодом українська окупаційна мілітарна адміністрація звела до рівня сил самооборони, обеззброївши й поставивши на ключові посади українських старшин та генеральних старшин, тому в певних марґінальних люмпенізованих прошарках утворюються банди т. зв. РНСО (російської народної самооборони), які, на противагу офіційним силам самооборони Царства, вбачають в Україні потенційного противника, провадять підпільні мілітарні вишколи, носять камуфляжні однострої, впровадили свою символіку (ліву свастику в обрамленні восьмикутної зірки), виготовляють та розповсюджують листівки та літературу підривного характеру. Розробляють доктрину евразійської єдности, за якою на терені Російської Імперії в кордонах 1913 року має бути утворено єдину централізовану російську державу з центром у Москві; ба більше, вони розшукують ще подекуди вцілілих комбатантів РОА і запрошують їх на зустрічі з невідомою молоддю;

е) вороги україно-російської дружби, єдности та мирного добросусідського співіснування готують удар на ще одному фронті — лінґвістичному: в середовищі інтелектуалістів, літераторів та науковців виникають розмови про можливість упровадження у сфери шкільної та вищої освіти, книгодрукування, газетної та журнальної справи, а також в адміністративне, юридичне та науково-технічне користування рязано-вологодського діялекту, що його вони називають «русскім язиком» (як компроміс, погоджуються на курсько-орловський діялект, посилаючись на маловідомого лінґвіста 40-х років Й. В. Джуґашвілі), а деякі гарячі голови пропонують внести поправку в конституцію Царства і записати, що «русскій язик» є другою після української державною мовою на всій території Росії;

є) в московському видавництві «Головешка» вийшов друком роман якогось г-на Налівайкова «Парад в Кієвє», написаний цим самим рязано-вологодським діалектом, у якому автор-борзописець все перевертає з ніг на голову, по-блазенському переписує історію, починаючи від 1941 року — початку Другої Світової війни, за версією цього писаки сталінські опричники зупинили україно-німецькі війська восени 1941 року під Москвою, згодом перейшли у наступ, 7 листопада 1943 року взяли Київ і провели там дефіляду на честь річниці большевицького заколоту у Петрограді 1917 року; в своєму пасквілі цей писака зводить наклепи на великий український народ, кидає тінь на чисту і безкорисливу україно-російську дружбу, ганьбить блиск і славу української зброї, протягує апологетику комуно-більшовицької ідеології, блюзнірствує щодо пам'яти полеглих вояків за волю України і свободу Росії, святотатствує над могилами і прапорами, сіє сумнів і спокусу в душі маловірів і нетривких духом, зрештою, просто знущається над українською ідеєю та російськими сокровенними помислами.

МЗС України шанобливо складає реляцію МЗС Царства, аби означені донесли до уряду царства та особисто до Його Величности Бориса II позицію уряду України щодо усього вищевикладеного та цілком ненав'язливі рекомендації:

а) в усі осередки прихильників т. зв. «Російської федерації» (далі — федерастів) вкорінити спеціяльно вишколених і добре навчених агентів КГБ (Колеґіуму громадянської безпеки), які би зсередини розкладали і розколювали осередки федерастів, аби на «День Х»

всі вони були під рукою, для цього КГБ Царства щільно координувати свої дії з СБУ (Службою братерства України);

б) у рядах сил самооборони Царства провести ретельне чищення старшинського (офіцерського) складу, викрити усі організації зловмисників, провести показові військово-польові суди. Для цього військовій прокуратурі сил самооборони Царства щільно координувати свої дії з ОВ ОКУВР (Особливим відділом Обмеженого контингенту Українського Війська в Росії);

в) взяти на облік КГБ всі засоби множильної техніки. Власників комп'ютерів, зіроксів, принтерів, друкарських машинок та ротаторів попередити про персональну їхню відповідальність за можливе тиражування підривної літератури. Згаданого А. Дугова впіймати, судити показовим судом, журнал «Аліменти» закрити, щільно координувати свої дії з резидентурою СБУ в Москві;

г) міністерству у справах релігії уряду Царства закрити 1000 (одну тисячу) церков, де хоч якось було помічено ознаки скверни аитикиївського сепаратизму, згодом храми відкривати на прохання парафіян за умови їхнього письмового засвідчення вірности Київському Патріархові. Щільно координувати свої дії з Держкомітетом України у справах релігії і культів:

ґ) міністерству легкої промисловости Царства та закладам торгівлі обмежити виготовлення та продаж червоної, синьої та білої тканин, аби унеможливити виготовлення небажаних прапорів, чорну та червону фарбу продавати по талонах, за консультаціями звертатися до міністрів промисловости та торгівлі на пенсії;

д) комбатантам РОА роз'яснити, якими мають бути їхні спогади, Організацію РНСО заборонити постановою Боярської Думи, виконання покласти на полк спеціального призначення ОКУВР. Військовиків сил самооборони до операції знешкодження РНСО не допускати:

е) міністерству освіти Царства підготувати — за попередньою назвою — «Валуєвський циркуляр» (за прізвищем міністра), яким заборонити в школах та книгодрукуванні рязано-вологодський діялект, прозваний «рускім язиком», Цареві Борису II, який перебуває на відпочинку в місті Емс, подати на підпис указ про заборону згаданого діялекту:

є) увесь наклад наклепницького роману «Парад в Кієвє» спалити. Причетних до його видання судити, а щодо автора г-на Налівайкова, то зініціювати проти нього народний гнів і винесення фатви на зразок присуду Салману Рушді покійним аятолою Хомейні за твір «Сатанинські вірші».

За цим залишаюся з найправдивішою повагою — міністр закордонних справ України

Тарас Удовиченків

м. Київ.

ДМИТРОВА НІЧ

Цілий день у казармі колишнього совєтського полку НКВД зведений український курінь провадив тренування урочистої маршової ходи. Назавтра ВОНО мало відбутись — ґрандіозна дефіляда звитяжних військ антисталінської коаліції у Москві на Красній площі. До участи в цьому символічному проходженні з українського боку було відібрано найкращих, найхоробріших і найпатріотичніших — бойових вояків і старшин. Для дефіляди всім її учасникам коштом Генерального штабу Українського війська було справлено нові однострої українського зразка: мазепинки з золотошитими тризубами, мундири кольору хакі з вилогами, накладними кишенями, скроєні під носіння сорочки і краватки теж захисного кольору (німці були дуже невдоволені, бо ця уніформа нагадувала ненависний їм британський стиль), замість чобіт справили добротні шкіряні черевики і прекрасної коричневої шкіри гамаші на ремінцях із позолоченими пряжками. В майбутньому за таким зразком планувалось шити однострої для всіх старшин Українського війська. Солдатам належалося майже все таке саме, лише замість гамашів — високі шнуровані черевики.

Десь о шостій годині вечора командуючий екзерсисом полковник Староліт дав команду «Спочинь!» і сказав, що до шостої години ранку панове дефілянти вільні. Можуть виспатись і бути готовими, а також свідомими своєї високої місії та довіри, яку їм виявила нація. Також пан полковник не радив панам дефілянтам йти до курвів у московські борделі чи напиватись алкоголем до тваринної подоби, натомість він рекомендував панам дефілянтам відвідати похідну церкву, що її священик Української Православної Церкви (отець Євлампій) розгорнув у висвяченій полковій так званій ленінській кімнаті, висповідатись і помолитися за славу української зброї, бо грішні суть усі.

— Сам, либонь, не мине кілька чарок перцівки перехилити, — сміючись, сказав Остап Назарук Дмитрові Левицькому, коли офіцери йшли з плацу до казарми.

У казармі до Дмитра і Остапа, які вляглися на залізні ліжка, підійшов знайомий поручник танкових військ:

— Панове, ми, яко послушні, вирішили таки зважити на пораду пана полковника і не йти до московських курвів, але ніхто не завадить нам за дружньою вечерею вихилити по кілька чарок доброї російської водки, а хто хоче — вина. Приєднуєтесь?

— А де ти її, ту водку, візьмеш? — спитав без особливого ентузіазму Дмитро.

— У тім то й річ, що є. Ройовий Шевчукевич знайшов напівлеґальну ресторацію, де продають цілком пристойну довоєнну ще горілку і добрі грузинські вина. Звичайно, за валюту — за гривні.

— Що, Остапе? — спитав Дмитро. — Вживемо потроху, як казала моя покійна баба.

— Потроху, — відповів Остап. — По скільки складаються?

— По двадцять п'ять гривень, — сказав поручник. Дали гроші і задрімали. Остапові снився Львів, як завжди, дощовий, і пані Аліна, яка ворожила на картах і казала, що Остап стане генералом, Остап допитувався, чи вона ретельно вивчила, як лягають карти і чи не помилилась, чи таки генералом він стане, чи може, мільйонером?..

Дмитрові снилась Генця. Ніби вони у Чернівцях, гуляють міським парком. Генця напрочуд лагідна, обіймає його за своєю звичкою — обома руками його ліву руку, ластиться, треться об його плече, сміється беззвучно, тішиться, як дитина, і дивиться на нього, по-дитячому смішно нахиливши голову і примруживши одне око, залізає йому на плечі, аби він ніс її «на горгошах», а потім від напливу почуттів каже «мур-р-р!».

Потім їх розбудив поручник і запросив до їдальні, де було накрито столи. Як на Москву 41-го, вечеря була до непристойного розкішною: червоний і чорний кав'яр, сьомга, смажена телятина з цибулею, оселедці і фірмова страва курінного кухаря — рагу по-похідному: свинина, тушкована з картоплею і капустою. Крім «Московской» горілки і грузинських вин, були дорогі кизлярські та єреванські коньяки. Очевидно, ройовий Шевчукевич знайшов не напівлегальну ресторацію, а кремлівський продуктовий склад.

Дмитро поклав собі не напиватись. Випив лише чарку горілки, дві чарки коньяку — дагестанського і вірменського — та шість келихів вина. Не напився, але й тверезим не був. Панове дефілянти теж не дуже напивалися, гумору і криків, як це буває зазвичай на офіцерських вечірках, не було, всі якось сумовито жартували. Замріяно пили. Але ніхто не впився, не проголошували дотепних тостів, усе було якось ніжно, по-домашньому, всі були уважні один до одного. Прислуговували з охотою сусідові, коли він просив чи то сільничку, чи сифон із зельтерською водою — бо ж справді, завтра вони будуть творити Історію.

— Як ви гадаєте, панове, — несподівано спитав товариство сотник Бриль, схожий на покійного поета Богдана-Ігора Антонича. — Що буде через п'ятдесят років?

Це назагал тривіальне питання несподівано налаштувало зібрання на веселий лад. Посипалися найфантастичніші футурологічні прожекти.

— Українське військо здійснить останній кидок на південь. І український вояк обмиє свої запорошені черевики в теплих водах Індійського океану!

— Українці на північноамериканському континенті проголосять США — Сполучені Штати України!

— Відбудеться Переяславська рада. На якій росіяни попросять прийняти їх до складу

Українського царства!

— Ні, Україна не буде царством, вона буде каганатом під назвою Київська Русь!

— Ні, панове, Україна називатиметься Імперія Трьох Морів — Чорного, Балтійського та Каспійського!

— Генерал-полковникові Остапу Назаруку буде присвоєно звання генерал-гетьмана з нагоди його першого 70-річчя!

— Україна розгромить НАТО — негро-арабо-туранську орду!

— Етнічним росіянам в РОА (руской освободітєльной арміі) буде дозволено робити військову кар'єру аж до посади «замкомвзвод» включно!

— У гуманітарних вузах Імперії вивчатиметься ще одна мертва мова — рускій язик!

— Україна встановить дипломатичні стосунки з Сибірською Джамахірією!

— В Москві буде відкрито пам'ятник великому другові російського народу гетьманові Війська Запорозького Петрові Конашевичу-Сагайдачному!

— Українські спортовці стануть чемпіонами світу з копаного м'яча!

…Не дивно, що після таких розмов Дмитрові, коли він заснув, снилися винятково футурологічні сни: то якісь кагани — імператори у плямистих уніформах з червоно-чорно-білими нашивками на рукавах. То реактивні літаки з тризубами на фюзеляжах. То фантастично гарні авта, що мчали кудись широченними дорогами, — все якось миготіло, як у кольоровому кінематографі (що теж фантастика!), аж поки один кадр не зупинився, і Дмитро побачив себе чітко і виразно, як наяву.

Хорунжий Українського війська Дмитро Левицький у новій уніформі йшов головною вулицею України — Хрещатиком. Було літо 1997 року. А саме 24 серпня. Дмитро з радісним захопленням помітив, що місто вбране у синьо-жовті барви — прапори, драпірування вітрин, щити з гаслами. Він придивився до одного і прочитав таке, що змусило його здригнутися: «Хай живе 6-та річниця незалежности України!». Що за чудо, яка «шоста річниця», адже від 1941 року, якщо тепер 1997, мало би минути п'ятдесят шість років!?

Це, мабуть, помилка, заспокоїв себе Дмитро. Довкола було дуже багато людей, вони якось дивно вбрані, всі без капелюхів, дівчата в штанах, на сорочках написи латинським шрифтом, які Дмитро прочитати прочитав, проте не зрозумів. Щось дуже багато згадувалося про Америку і якийсь «бузінес», у кількох молодих осіб Дмитро побачив на синіх штанах ззаду нашиті американські прапорці, що за дива — чи це вони хочуть сказати, що нам Америка до…, але чому, ми з нею, здається, не воювали, хоча за ці 55 років, може, й того… Як чоловік військовий, хорунжий з приємністю відзначив, що київські хлопці мають здоровий спортивний вигляд, і, що посутньо, більшість із короткими військовими стрижками. Щоправда, траплялись і бородаті, й довговолосі, схожі на священиків, але в партикулярній одежі. Очевидно, Патріархат дозволив отцям не носити рясу повсякчас, поміркував собі хорунжий.

На нього увагу звертали, але досить стримано, так — ковзали поглядом і проходили мимо. Але один дядько із сумовито звислими вусами, у вишиванці, перепинив Дмитра:

— Перепрошую, скажіть, що це за форма така на вас — козацька чи «тризубівська»?

Дмитро його достеменно не зрозумів, придивився до дядька: костюм по моді — двобортний, черевики теж — із дірочками, значок на вилозі — синьо-жовтий прапорець і напис: «Верховна Рада України».

— Це на мені однострій старшини Українського війська, — відповів чемно Дмитро.

— Старшини, — здивувався дядько. — А виглядаєте ви як офіцер.

— Я і є офіцер, — посміхнувся Левицький.

— Так? — дядько втупився у два срібні ромби на Дмитрових погонах. — А яке у вас звання?

— Хорунжий, — вже трохи роздратовано відповів Дмитро.

— Це що, нова форма? — розгублено спитав дядько.

— Нова, нова.

— Гм. Невже провели військову реформу? Гм. — Дядько почухав потилицю. — Казав

Мороз, на пленарні засідання ходити треба. Наступної сесії жодного не пропущу. — Дядько радісно потряс Дмитрову руку і пішов до фантастичного автомобіля з мерседесівською зіркою на капоті. Дмитро завважив, що німецьких авт у Києві вельми багато, але траплялися й американські, і французькі. Дуже потішився він, коли, прочитавши латинкою марки «Тойота», «Міцубіші», «Мазда», зрозумів, що це японські машини, — невже вони навчилися робити авта?

Раптом Дмитро побачив ворога! Прямо на нього йшов російський білоґвардієць у золотих пагонах з червоним просвітом і чотирма золотими п'ятикутними зірочками, до того ж офіцер був у блискучих чоботах і картузі-фуражці. Дмитро втупився в білоґвардійця, рука поповзла до кобури, де лежав наладований безвідмовний парабелум. Біляк підійшов до Дмитра і спитав здивовано:

— В чом дєло, товаріщ? Што ви на мєня так смотрітє? Ви што, капітана міліції не відєлі?

«Кацап», — подумав Дмитро і почав розстібати кобуру.

— Ілі ви іностранєц? — продовжував офіцер. — Да нєт, вот трізуб на фурє. А-а! Ето ваш бандеровскій маскарад. Ви со Львова?

— Ні, я з Чернівців! — прошипів Дмитро і підніс люфу парабелума до офіцерського носа. Але раптом Дмитро помітив, що в «білоґвардійця» на кашкеті кокарда з тризубом. Такі самі тризуби виблискували на погонах російської царської армії і на золотих ґудзиках. «Дивина», — подумав Дмитро й опустив руку з пістолетом.

— Ну і шуточкі у вас в Чєрновцах, — криво посміхнувся офіцер і трохи невпевнено пішов, пришвидшуючи крок.

Дмитро захотів курити, цигарок в кишенях не було. Він увійшов у першу-ліпшу крамницю, яких на Хрещатику було одна в одну. Зразу розгубився від буяння достатку. Так багато і таких барвистих товарів Дмитро в своєму житті ще не бачив ні в Берліні, ні у Відні, ні в Римі. Навіть у Парижі такого добра не було. Трохи поблукавши, він знайшов прилавок із цигарками. Всі якісь незнайомі марки, але погляд спіткнувся об знайому жовту картинку з верблюдом. Курив колись такі, американські.

— Скільки цигарки оці з верблюдом? — спитав молоденьку крамарочку.

— Двє ґрівни, — фальшиво посміхнулася дівчина. Дмитро витягнув синій п'ятигривневий папірець із зображенням Богдана Хмельницького, дав крамарці, вона довго дивилась на гроші, потім спитала:

— Ето што, новиє образци?

— Гроші як гроші, — відповів Дмитро.

Крамарка дала йому пачку цигарок і решту — дві монети і два папірці. Тепер уже дивувався Дмитро — купюра в одну гривню мала зображення імператора Володимира, як і годиться. Але на монетах замість «50 шагів» було написано «50 копійок». Дивина — з одного боку тризуб, з іншого — «50 копійок»!

Дмитро вийшов на Хрещатик. Пішов у бік печерських пагорбів.

— А потом я етого пєтлюровца ногамі, — почув він жіночий голос і рвучко обернувся: хто це петлюрівця ногами? Побачив експансивну жіночку невизначеного віку, яка йшла зі своїм супутником, похмурим чубатим чорновусим чоловіком, в обох синьо-жовті прапорці па вилозі піджака. Дмитро кинувся було за ними. Розпитати, за що вони «петлюрівця — ногами». Але його раптом схопили озброєні хлопці в червоних беретах, із написами «Беркут» на спинах.

— В наручнікі єво! — скомандував знайомий офіцер у пагонах царської Росії. Він підійшов до Дмитра і вдарив його ґумовим кийком по голові…

Хорунжий Дмитро Левицький прокинувся. Було пів на шосту ранку.

ДЕНЬ НЕЗАЛЕЖНОСТИ

Полковник Дмитро Левицький завжди мав мороку зі своїм днем народження. А все тому, що його особисте свято (чому день народження — свято, цього ніхто ще якось переконливо не пояснив) збіглося з найбільшим святом України — Днем незалежности. Хіба він винен, що 1991 року народився саме 30 червня, коли вся Українська Держава відзначала 50-річчя Відновлення державности! (суть та ж сама, що й День незалежности). Через тодішні святкування мало хто звернув увагу, що дуже симпатична Марточка, дружина навіженого чернівецького мистця-маляра Теофіля Левицького народила міцненького синочка. І так кожен рік: товариство святкує День незалежности і лише десь «після третьої» згадує, що між ними сидить іменинник. Потім, другого дня вже, друзі вибачаються і, ніяковіючи, вітають Дмитра з днем народження.

Цього року, аби не повторювалась звична історія, полковник Левицький заздалегідь узяв тижневу відпустку в командування Військово-космічних сил України і поїхав у Чернівці, у свою дідівську кам'яницю, яку покійний легковажний таточко-художник мало не пустив за вітром. Цього, 2041 року, ювілей був особливий — 100-річчя незалежности України. А йому, полковникові Дмитру Левицькому — 50 років! І все в один день — 30 червня!

Полковник того святкового червневого ранку, як завжди, встав о шостій годині. Зробив коротку силову гімнастику (п'ятдесят відтискань від підлоги на кулаках) і пішов у лазничку. Налаштував контрастну зміну води у мармуровому басейні, заліз у волу, попередньо поклавши на мармурову поличку чайник із міцно завареним цейлонським чаєм та тарілку з вівсяним печивом, покраяною цитриною і примхою, яку дозволяв собі лише по неділях, — шоколадом, з лісовими горішками. Потім увімкнув телевізор. Чого приховувати, чекав, потаємно чекав, хоча й сказати, що дуже, то — ні, але сподівався на сяку-таку урядову нагороду. Бо було за що!

Полковник переключив телевізор з голографічного зображення — не любив цих новомодних витівок, через які не покидало відчуття присутности чужого у помешканні, — на просте стерео і налаштувався на урядовий канал — УТ-1. Транслювали патріотичне ретро — свято ж бо велике! Шляґери сорокових: «День Перемоги», «Пісню про вояка», «Степовий фронт», «Кавалер Золотого хреста», п'ятдесятих: етнографічний джаз, шістдесятих: «Пісню про рушник», «Два кольори», «Черемшину», сімдесятих: карпатський рок, «Червону руту», вісімдесятих: Тараса Петренка, «автентичну хвилю», Іво Квасоленка, дев'яностих: твори військової оркестри Національної ґвардії України, Ярину Білик, Сашка Пономаріва. Потім з'явилася улюблениця всієї України дикторка Ганна Мазур і почала передавати новини. На честь свята пані Ганна зробила собі нову зачіску і одягла на шию народне намисто: червоні коралі зі срібними дукатами. Довго і трохи нудно читала вітання Президента України Леоніда Кожушенка українському народу, потім настала черга спікера парламенту — себто голови Центральної Ради Івана Теплого. Самі достойники з цими промовами виступали у прямому ефірі в нічних телепересиланнях напередодні свята. Полковник Левицький налив собі другий кухлик чаю, виключив контрастність води і зробив просто теплу воду під температуру літнього сільського ставка. Пані дикторка читала укази Президента про відзначення кращих людей України урядовими нагородами.

— Є!

— За неоціненний внесок в освоєння космічного простору, — читала Ганнуся, кохана жінка полковника, дикторка УТ-1, — за виявлені при цьому мужність і героїзм, за самовідданість і високий патріотизм полковника Військово-космічних сил України Дмитра Теофіловича Левицького нагородити медаллю «Ніч Залізняка» та присвоїти чергове військове звання «генерал-сотник». Президент України Леонід Кожушенко.

Відразу запімпадьомкав мобільним телефон, що лежав на мармуровій поличці коло чайника. Телефонував Президент.

— Дмитре, ти, може, чекав на золоті хрести, може, ми недооцінили тебе, бо про цю загадкову медаль уже почали забувати. Та й мають її лічені люди за сто років.

— Льоню, я ні на що не чекав. Ти ж знаєш, — відповів уже генерал Левицький

Президентові України. — Таку медаль мав мій дід.

— Знаю, Дмитре, хорунжий Дмитро Левицький отримав першу медаль «Ніч Залізняка» з рук самого Степана Бандери за те, що взяв у полон Йосифа Сталіна. Вона в тебе ще є?

— Є. Мій покійний таточко-художник багато чого з сімейних реліквій пропив, але на цю медаль у нього рука не піднялась.

— Дмитре, я тобі раджу ось що — негайно телефонічно замовити собі вечірній генеральський фрак, бо о дев'ятій ти мусиш бути на прийомі та бенкеті, який я даю в честь свята. Пані Ганну Мазур я вже запросив. До речі, як у тебе з нею?

— Нормально з нею. Але навіщо генеральський фрак, що, я не можу бути в партикулярному?

— Митре, мусиш! Будуть іноземці, хай бачать, які файні генерали є в Україні, а вже завтра ми з тобою в джинсах і майках роздушимо пляшечку старого доброго скотчу на березі Дніпра. Мені прислав президент Шотляндії ящик на честь свята. Ну, бувай, до вечора!

Телефон далі кувікав. Вітали генерала Левицького з високою урядовою нагородою. За що він її отримав, знали лічені люди в Україні й на цій планеті.

Це було на початку року, під час його останньої експедиції на Марс. Ескадрою з трьох космічних кораблів командував полковник Левицький. Це був спільний україно-російський проєкт з участю китайців та американців. Мета — встановити на Марсі стаціонарну станцію, де б вахтовим методом працювали науковці Землі. До цього Марс відвідували різні космічні експедиції — і китайські, і російські, й американські, і, звичайно, космонавти України — держави, яка, починаючи з середини 20-х років XXI століття, вийшла в лідери серед космічних держав світу. Ба більше, майже всі ракети, що злітали з Землі у космос, були виготовлені на січеславському заводі «Дніпромаш». Розквіт українського ракетобудування припав на кінець 90-х років минулого століття, коли президентом України став Леонід Шапченко, свого часу генеральний директор заводу «Дніпромаш» у Січеславі.

На Марсі й відбулися події, за які президент Кожушенко нагородив Дмитра такою екзотичною медаллю, як «Ніч Залізняка».

Десант, висаджений на Марс, складався з сорока семи осіб — вони мали монтувати станцію, кораблі залишалися на орбіті, а вантажні модулі човниковими рейсами довозили обладнання на Марс. Перший день, за земним годинником, минув спокійно. Другого дня…

— Пане полковнику, — повідомив по радіо командир другого корабля російський майор Кіріл Кірілов, — до нас наближаються якісь світляні цятки невідомого походження.

Дмитро був на Марсі, Кірілов на орбіті.

— Бойова тривога! Всім на кораблі! — дав команду Дмитро. З орбіти вони спостерігали за світляками, які невпинно наближалися. Це справді були об'єкти невідомого походження. Їх було шість. Вони мали форми вертикальних підків, летіли ввігнутим уперед і світилися коричнево-ясним сяйвом. Ілюмінаторів чи якихось антен не було, натомість вони були вкриті лускою, на кшталт дзеркальних коропів, скидалися на живих істот. Але дуже великих і правильної геометричної форми. Примарсилось усе це диво неподалік від місця, де мала бути станція землян. Але спочатку вони вишикувалися в одну лінію, враз усі шестеро синхронно розігнулися, з «черева» кожного об'єкта вихопилося по спіральному спалаху. Після чого від недобудованої станції землян на поверхні Марсу залишилась руда пляма. Земляни на орбіті трохи сторопіли. Згодом чотири об'єкти, випрямившись, лягли «черевом» на поверхню Марсу, утворивши правильний квадрат. П'ятий НЛО рівно посередині став сторч, а шостий огорнув його кільцем.

— Ну, чисто тобі городошна фіґура, — завважив майор Кірілов полковнику Левицькому по телезв'язку.

— Тепер треба думати, як на цю фіґуру знайти битку, — сказав Дмитро.

— Що, війна? — спитав командир третього корабля підполковник Маркіян Сірко.

— Бачиш, що зі станцією зробили, якби там були люди, ми б навіть жменьку попелу не зібрали.

Прибулий об'єкт у своїй чудернацькій фіґурі застиг. Минав час, фіґура світилась. Але

не ворушилась.

— Хоч би як там було, — сказав полковник Левицький на загальній теленараді, — але це – контакт… І ми мусимо: перше — з'ясувати, чи ці «підкови» аґресивні щодо Землі, наскільки потужна в них зброя і якого походження, з їхньої першої демонстрації сили можна припустити, що зброя в них має або електромагнітне, або лазерне походження; друге — хоч один із нас мусить повернутися на Землю і розповісти про ці «ковбаски».

— Може, їх порішити, а потім подивитися, що в них усередині? — спитав підполковник Сірко.

— Може, — сказав підполковник Левицький, — але ще почекаймо.

Минув день за земним календарем. «Городошна фіґура» на Марсі не ворушилася, немов закам'яніла.

Дмитро Левицький вибрав трьох добровольців (охочих виявилось два десятки) і на кораблі-човнику, озброєному лазерною гарматою і установкою електромагнітних імпульсів, відправив їх на Марс. За ними спостерігали з кораблів. Примарсилися неподалік від фігури. Один із них, сержант Ґрінвей, вийшов, постояв трохи і зробив крок у напрямку «фіґури». Другий крок уже не встиг зробити: кільцевидний об'єкт випрямився. Блиснув спіралевидний імпульс, і на місці бідолашного американця залишилася руда пляма.

— Вогонь! Хорунжий Коваль і сержант Семенюк, вогонь з усіх гармат! — скомандував полковник екіпажу «човника». Блимнула лазерна гармата, гримнула електромаґнітна установка. Фіґура не ворухнулась. Через мить кільцевидний предмет випрямився, і «човник» щез.

— Ну, гади неземні! — крикнув полковник. — Усім кораблям, залповий вогонь з усіх бортових гармат!

Три кораблі здригнулися від залпів, потужність яких могла на Землі спопелити танкову армію. Фіґура не ворухнулась.

— Не бере! — закричав полковник. — Та що, ми всі так вимремо?

Згодом він заспокоївся і дав команду припинити вогонь. Річ у тім, що кораблі на орбіті ці зловісні «ковбаски» не атакували. На нараді дійшли до висновку: це диво розумне і невразливе для зброї землян. Тому треба тікати, але що вони скажуть на Землі?

Думали ще день. Фіґура не ворушилася. Ситуація ставала нестерпною. Полковник Левицький зважився на останню спробу встановити контакт. Дав наказ приготувати човник і вирішив летіти сам. Його довго відмовляли, але він стояв на своєму. Іншого виходу в нього не було: прилетіти на Землю і нічого путнього не розповісти, — це виставити себе на посміховисько всієї планети, посилати ж тут своїх підлеглих на вірну смерть, він не міг.

З ним летів осавул Петренко і китайський лейтенант з важкозапам'ятовуваним ім'ям, тому звали його просто Йванко. Обережно Примарсилися. «Фіґура» не реаґувала. Кому виходити? Дмитро хотів вийти, але китаєць випередив його, — завжди комплексував на хоробрість. Дмитро від розпачу взяв із собою старий великокаліберний кулемет із банальною стрічкою. Китаєць вийшов із човника, «ковбаска» випрямилась у бойову позицію, і несподівано полковник Левицький на якусь мить збожеволів. Він вистрибнув з кабіни, відштовхнув китайця Йванка так, що той упав, і, не тямлячи, що робить, почав стріляти по випрямленій лискучій «ковбасці». Бойова «ковбаска» забилась у конвульсіях і гепнулась на поверхню. Решта п'ять миттєво знялись і, утворивши підкови, дві з яких підхопили підбиту Дмитром, відлетіли…

Генерал Левицький згадав увесь той жах, ту інформацію, яку вищі ієрархії Землі домовились не розголошувати, і вистрибнув із басейна. Підійшов до холодильника, випив трохи віскі. Вернувся у басейн.

По телевізору знову передавали музику. Раптом популярного співака кінця 90-х минулого століття EL Кравчука різко обірвали. На екрані знову з'явилася його, Дмитрова, кохана Ганнуся.

— За повідомленням ряду провідних інформаґенцій, — говорила вона, збиваючись і з не властивим їй хвилюванням, — над небом Москви, Нью-Йорка, Пекіна і Парижа з'явилася

маса нерозпізнаних літаючих об'єктів. Їх помітно неозброєним оком. — Ганна поглянула вбік. — Ось режисер показує мені, що є сюжети на цю тему від нашого телеоператора. Пряме включення.

Дмитро побачив панораму Києва, над яким летіли сотні світляних предметів. Вони мали форму вертикальних підків, ввігнутих уперед…

ДЕФІЛЯДА НАЗИВАЄТЬСЯ

Зранку 7 листопада 1941 року в Москві йшов дощ із мокрим снігом. Центральну частину міста ще звечора було оточено потрійним кільцем німецьких військ: вермахт, польова жандармерія, есесівці. Десь по кремлівських палатах повлаштовували собі похідні резиденції лідери Антикомінтернівської коаліції. Дефіляда військ держав-переможців мала розпочатись о дев'ятій годині за московським часом.

За попереднім сценарієм, це мало виглядати як тріумф римських імператорів. Мусило сяяти золоте сонце на блакитному небі. Так обіцяв великий агітпроповець Ґеббельс. Москва мала виглядати пригніченою, зате звитяжні війська Коаліції мусили виблискувати амуніцією і зброєю.

Тріумфальна процесія мала йти по Красній площі, а вітали її вдячні громадяни, яких визволено від більшовизму. Спочатку мали гнати полонених вождів світового комунізму, закованих у ланці. За сценарієм Ґеббельса, першим мали вести Сталіна, він мусив бути у своєму традиційному френчі з розірваною лівою кишенею, босий і простоволосий, голова його — посипана попелом, залізний обруч на шиї, а ланц від нього мав би тримати зразковий арієць — високий білявий шарфюрер СС Ґюнтер Шуллер, із сокирою давніх германців у руках. Далі дуже пригнічено мали, теж із ланцями на шиї, брести всілякі дрібніші комуністичні бонзи — Молотов, Каганович, Жданов, Мехліс, причому у військових Ворошилова, Будьонного, Берії надірвані петлиці з їхніми маршальськими і генеральськими звіздами. А вже потім — їхні попихачі з Комінтерну: різні димитрови, піки, торези, ґотвальди. За ними мав йти залізний стрій давніх германських воїнів у залізних обладунках, з бойовими палицями, в кількості трьохсот: вони мали нести звитяжні прапори.

Далі — тридцять молодців германської крови, які трубили б у бойові роги і сурми. А вже потім — на золотій колісниці, запряженій чотирма білими кіньми, мав їхати Вірний Син Німецького Народу і Його Великий Фірер, Рятівник Світу від комунізму, Захисник Чистоти Арійської Раси, Друг Робітників і Приятель Селян, Геніальний Провідник Нордичних Народів, Видатний Стратег і Найбільший Полководець Усіх Часів і Народів, Гроза більшовиків і Надія Цивілізації, Великий Імператор Третього Райху — Адольф Гітлер. Раб (фолькcдойч із Бердичева) мав тримати над його головою вінок — з дубового позолоченого листя. За колісницею Адольфа Гітлера мали йти вожді націй Антисталінської коаліції — дуче Муссоліні, адмірал Горті, маршал Антонеску, керівники Хорватії, Еспанії, України, Фінляндії, Словаччини, Болгарії, а також імператор Японії. Полонених із ганьбою мали відвести в тюрму, де на них чекав Суд Народів, а вожді мали повільно зійти на трибуну мавзолея — сатанинської піраміди, де свого часу лежала мумія першого більшовицького фараона — Ульянова. На трибуні вожді мали приймати дефіляду військ країн-переможниць. Першими рушили б чотири «квадрати» німців — есесмани, вермахт, люфтваффе і військові моряки. А — другими? За право йти другими змагались румуни, мадяри, італійці і фіни. Сварка йшла не на жарт, аж поки фірер не скипів і не постановив: другим піде український батальйон, адже вони першими увійшли в Москву, їхня команда взяла в полон Сталіна і вони, українці, свого часу найбільше потерпіли від російського більшовизму. Тому — українські солдати! А далі вже — за мірою внеску в звитяжний Хрестовий похід проти більшовизму. Під час нараду мали салютувати гармати, цвісти прапори, блищати зброя, дзвонити дзвони в церквах, літати голуби, мали плакати від радости визволені москвини, а надвечір — фейєрверк і масові народні гуляння.

Учасників дефіляди було вишикувано на Красній площі за дві години до початку дійства. Все було зроблено, аби, як здавалося режисерам цього спектаклю, не було жодних недоладностей у відпрацьованому до одуріння сценарії. Перший збій дала погода — золотого арійського сонця на блакитному небі, як учив талановитий фантаст Ґеббельс, не було, натомість безперервно йшов мерзенний холодний дощ упереміш із мокрим снігом. Після першої години стояння війська — невиспані й голодні — почали міняти зовнішній вигляд. У есесівців зів'яли хвацько вигнуті «качкою» картузи, білі нитяні рукавиці німецьких моряків стали брудно-сірими: дуже смішним стало півняче пір'я на капелюхах італійських берсальєрів, хорунжий українського Війська Дмитро Левицький, який стояв у першій шерезі українського батальйону, аж тепер зрозумів, яким комічним змістом може бути наповнений вислів «мокрий когут»; добре нашкодила погода мадярам — вони справили собі кавалерійські високі лайкові золотаві чоботи. Отож коли вони намокли, то набули кольору відомої речовини, яка вважається ознакою доброго здоров'я, коли має оформлений вигляд і барву опалого листя (про запах тут не будемо); у румунів сталася інша біда — напередодні їм було видано новенькі, необношені, якісь зеленуваті парадні шинелі, з фарбою щось там сталося непередбачуване, словом, вона виявилась неводостійкою, і невдовзі румунський батальйон уже стояв по кісточки у зеленій воді.

Коли пішла друга година цього дефілядства, почались непомітні порухи по «квадратах»: італійці почали переступати з ноги на ногу; румуни, закинувши свою «переможну румунську зброю» (англійські ґвинтівки часів Першої світової війни) за спини, хухали в кулаки; еспанці з «голубого корпусу», одурілі від холоду, почали робити якісь фізичні вправи і геть порушили шикування; мадярам дощ змив помаду з вусів, що геть обвисли, і вони замість бравих гусарів стали схожими на піхотних окопних словаків, яких терпіти не могли; словаки, котрі стояли поряд, мадярів ненавиділи ще більше, ніж німців, тому відмовились від гарячого вина, яке мадяри підігрівали на невеликому вогнищі, розкладеному всередині парадного квадрата, а пили свою сливовицю; німці, як істинні арійці, мовчки терпіли голод, холод і втому, але після малопомітних підозрілих рухів у квадратах літунів і моряків їхні біляві лиця приємно почервоніли, піхота й есесівці через свою надмірну дисциплінованість від шнапсу відмовлялись, хоча з величезними зусиллями і шлунковими спазмами; українці вхитрялися кожен ковток горілки з перцем заїдати канапками з часником і салом: фінни пили не криючись, і дехто з них уже був таким п'яним, ніби він був фінном не на дефіляді в Москві, а на екскурсії в Петербурзі; хорвати влаштували між собою легеньку бійку: лише японський батальйон стояв непорушно, як намальований.

Хорунжий Левицький задубів і був злий, як завжди, коли його нахабно дурили, він знав, що його обманюють, але нічого не міг вдіяти.

— Та вони знущаються, — шипів крізь зуби до Остапа Назарука, котрий стояв поруч, — на хріна цей парад варіятський, кому це потрібно? Показуха!

— Показуха, Митре, це основа основ націонал-соціялізму, — сміючись, відповів Остап. — Чи як? Хильнеш кілька дек?

— Давай. Най їх шляк трафить! До дідька!

Хорунжий Левицький помінявся місцями з осавулом Татаренком, який стояв у другій шерезі, й узяв срібний розсувний кухлик, йому налили справжньої новоселицької горілки з перцем. (Тепер такої горілки вже не вміють робити, тепер просто кидають двоє перченят у пляшку, а суть перцівки полягає в тому, аби зберегти і смак, і запах червоного перцю. На жаль, секрет виготовлення істинної горілки з перцем втрачено. — Авт.), випив. Дали йому шматок білого хліба зі скибочкою вудженого сала з рожевою м'ясною смугою і дрібно покраяним зубком часнику.

— Знаєш, Дмитре, що я чув сьогодні вранці, ще до алярму? — заїдаючи другу чарку перцівки, говорив чотар Назарук. — Я ходив у штаб, бо мені прийшла термінова телеграма зі Львова. Хочеш, прочитаю?

— Від неї? — спитав Дмитро.

— Від неї.

— Тоді не читай.

— Не буду читати, але каже, що кохає.

— А ти тут пиячиш у Москві.

— Але ж я чемний, з москвинками не того. Та слухай, що я чув. У штабі я маю колеґу-радиста, це він і справив мені телеграфічний зв'язок в обхід оперативного відділу, тож цей Їлько все знає, будь певен, він простий вістун, але генерали часом того не знають, що знає цей львівський батяр. Він зателефонував у нашу касарню о четвертій годині доднини і через чергового викликав мене до себе. Я дуже хотів спати, але чотар Петрук сказав магічні слова «Телеграма зі Львова», і я схопився…

— Май тако давай, май коротко, бо ти ще зачнеш оповідати, що тобі снилося. Що ти чув?

— Я хочу підряд, аби ти не думав, що я брешу, бо Сталіна, якого ми піймали ось цими руками, не буде на дефіляді…

— А хто буде?

— Не знаю, а Сталіна не буде.

— Що ти, Остапе, мелеш? Тобі більше горівки не можна.

— Митре, — зашепотів на вухо хорунжому Левицькому чотар Назарук, — я не брешу. Їлько все знає, тож сьогодні доднини, коли я ходив по телеграму, він мені розповів таку байку, але то не байка — то правда, бо мало який генерал знає то, що знає цей вістун-телеграфіст. Ще позавчора Адольф Гітлер дав команду привезти полоненого № 1 з лефортівської тюрми у свою резиденцію на дачі в Кунцево. Вони говорили без свідків майже три години.

— Як без свідків, вони що — обидва французьку мову знають?

— В тому то й річ, що ні Гітлер, ні Сталін ніяких іноземних мов не знають, мусили мати перекладачів. А це вже витікання інформації.

— Допускаю, — похмуро сказав Левицький. — Але не можу повірити, що твій Їлько був одним із перекладачів.

— Ні, він не був, хоч знає, скурвий син, чи не всі европейські мови, але він має друзів скрізь, «Голуба мафія», знаєш, що це таке?

— Що, содоміти? Тьху, гидота! — сплюнув Дмитро.

— Хай гидота, але вони один за одним тримають знаєш як?

— Як?

— Як перші християни.

— Стули свій блюзнірський писок, святотатче, бо як гримну по нім, — визвірився на Остапа Дмитро.

— Менше з тим, Митре, ці содоміти тримаються купи навіть через лінію фронту. Страшної сили організація, ця «Голуба мафія», не зважають ні на національність, ні на партійність.

— А ти що так їх перфектуєш, ти, може…

— Боже збав, — перебив Дмитра Остап. — Ну що ти, Митре, ти ж мене знаєш.

Дмитро знав Остапа. Це був рідкісний жонолюб. Намагався жодної спідниці не пропустити.

— Словом. Митре, Їлько, мій львівський сусід, — голубий у законі, він має коханців по всьому світу, до війни з Парижа не вилізав, і тепер в нього по вуха закоханий один штандартенфюрер СС із Гітлерового оточення. Тож Їлько з нього мотузки пряде, тому я вірю, що він правду говорить про ті переговори на дачі в Кунцево.

— По-перше, переговори чи допит, а по-друге, чому той Їлько тобі все розповідає? Він що, в тебе, може, закохався?

— Не, розповів він мені з любови до мистецтва, та й ця таємниця така, що невдовзі її весь світ знатиме, адже якщо Сталіна не поведуть на ланці Красною площею, то все стане зрозуміло, а це таки був не допит, це були переговори.

— Тьху! — розсердився Дмитро.

— Ти зараз не так будеш плюватися. Гітлер довго дорікав Сталінові, що той повівся на війну з ним, а не підтримав його у протистоянні із західними демократіями, що, мовляв, якби вони уклали пакт не лише проти Польщі, а й проти Англії, він, Сталін, тепер не сидів би у Лефортово в тюрмі, а правив би з Кремля своєю половиною світу. Потім Гітлер подарував Сталінові «Майн кампф» грузинською мовою. Сталін у відповідь дорікав Гітлерові, що він поквапився відкривати Східний фронт, що треба було ще побалакати, вони, як шановні люди, могли би дійти до якогось порозуміння, що Гітлер забагато на себе бере. А найбільше Сталін лаяв Гітлера останніми російськими і грузинськими словами за те, що той визнав Українську Державу. І знаєш, що сказав йому на це Гітлер?

— Що?

— Нема такої помилки у цім світі, яку не можна було би виправити.

— Було в мене передчуття, що німці здурять. Ну, німото, постривай! — скреготнув зубами Дмитро.

— Ахтунґ! — заверещав німецький генерал, який з'явився звідкись з-за ульяновської піраміди у супроводі фельдфебеля, шнур від котрого тягнувся спіралевидно до мікрофона, у який щось і кричав німець.

Генерал ще трохи щось покричав у мікрофон, а що — ніхто не втямив, і пішов собі геть. Вибігли сурмачі у ведмежих шкурах, стали в лінію і почали щосили дути у свої сурми і криві роги. Дефілядство почалося!

На площу вивели перших учасників тріумфальної ходи — за сценарієм полонених вождів, їхніх жінок і маленьких дітей, а насправді — два десятки якихось нікому не відомих дядьків. Сталіна з ланцюгом на шиї, як обіцяв усьому світові кульгавий Ґеббельс. — не було. Не було ні жінок, ні дітей. А йшли вгодовані перші, другі, треті й четверті секретарі обкомів ВКП(б) окупованих областей. І то — не всі. А лише ті, керівники яких не встигли чи не зуміли евакуюватися за Урал. Усі вони були у напіввійськових строях, добрих хромових чоботях, кашкетах захисного кольору без червоних зірочок і у довгих розстебнутих плащах. Йшли вони бадьоро, хоч і скуті були елеґантним нікельованим ланцюжком, перемовляючись між собою і роздивляючись навкруги, один крадькома курив у кулак. У них полетіли гнилі яблука, хоча, за Ґеббельсом, це мали бути помідори і протухлі яйця. Це — «щасливі визволені москвини» так виявляли свою зневагу до «мерзенного більшовизму». Москвинів у багатомільйонній Москві, які б хотіли прийти пожбурляти яйця і помідори у вождів більшовизму, виявилось небагато. Тому їх активно підсилили переодягненими у цивільне бійцями РОА. Солдатам напередодні видали яйця і помідори, які вони одразу поміняли на самогон, напилися до справжньої ідентичности з «вдячними москвинами» і для розваги кидали у «вождів більшовизму» гнилі яблука, які знайшли в румунському обозі. Коли з'ясувалося, що серед «вождів більшовизму» не виявилося Сталіна, вони геть втратили інтерес до «виявлення обурення» і, лускаючи насіння, ліниво споглядали дійство. За полоненими йшли сурмачі, вони надимались, але сурми видавали якусь какофонію, а не марші давніх германців. За ними есесівці, вбрані у ведмежі шкури, хоча Дмитро міг із будь-ким закластись на пляшку української з перцем, що половина з них була в собачих шкурах. Гаразд, а пси московські вам що винні? Древні ці германці несли прапори держав Антисталінської коаліції. Так і є! Десь сорок з гаком було червоних з білим колом, у якому намальовано чорну ліву свастику, зо два десятки різних штандартів з написами «Адольф Гітлер». І лише по одному прапору союзних держав. Нарешті виїхав на бричці, пофарбованій золотянкою, розведеною на оліфі, що треба було вважати золотою колісницею, сам великий фірер. Друг усіх народів світу, захисник цивілізації від більшовицької інвазії Гітлер Адольф Алоїзович. Треба віддати належне організаторам — коні були добрі, білі, ситі, підковані й баскі. За кучера був колишній будапештський жокей. Чоловік із Бердичева Вольф Жірінштейн, який вже 23 червня оголосив себе (тоді ще сам собі) фольксдойчем, вбраний у давньоримську туніку, тримав над головою Адольфа Великого дубовий вінок, пофарбований тією ж золотянкою. Вольф замерз, видно було, що його голі руки і ноги геть посиніли. Вінок у його руці дрібно тремтів. Сам тріюмфатор Адольф Гітлер був замотаний у пурпуровий

плащ римського імператора поверх свого звичного сірого мундира. У правій руці він тримав щось середнє між царським скіпетром і маршальським жезлом — золоту паличку, прикрашену різьбленим орнаментом і увінчану золотою лівою свастикою.

Коли колісниця з Гітлером порівнялася з українським батальйоном, хорунжий Левицький ледве стримався, аби не спитати Гітлера: «Де твій ворог номер один, фарисею? Що, шкода стало братця по духу? І взагалі, Адольфе…». Дмитро, може, й крикнув би щось подібне, зіпсував би всю цю дефілядь, тим більше, що алкоголь до цього стимулював, але він стримався, тому, що знав: у кожного з цих есесманів під собачою шкурою «шмайсер» — порішать, і оком не кліпнеш. Тому хорунжий Левицький змовчав, але поклав собі більше Сталіна для Гітлера не ловити по уралах.

За колісницею йшли вожді країн Антикомінтернівського пакту. Так, як хотів Ґеббельс, не вийшло. Імператор Японії відразу заявив, що його імператорська величність не може йти пішки, коли простий смертний, навіть не самурай, їхатиме попереду на золотому візочку. Король Болгарії Борис зробився хворим, а президент дружньої Словаччини єпископ Тісо сказав, що брати участь у цьому содомі йому не дозволяє церковний сан, мовляв, Христос закликав до милосердя і негоже йому топтатись по честі й гідності повержених ворогів, хай вони й більшовики, отож послав замість себе якогось генерала. Генералісимус Франко, благодійник і спаситель Еспанії, просто не зважився покинути свою спацифіковану країну бодай на кілька днів, бо боявся генеральської змови, а маршала Петена, президента південного шматка Франції, ніхто й не кликав. З фінським президентом вийшло якесь непорозуміння, а з турецьким — скандал. Тому з вождів коаліції йшли лише п'ять керівників держав Італії, Румунії, Угорщини, Хорватії та України. Звичайно, і фінни, і турки, і японці, і решта союзничків прислали високих генералів і міністрів, але Гітлер їх не визнав. Зате допустив до колісниці своїх достойників: кульгавого Ґеббельса, Гіммлера в пенсне, обвішаного орденами, тому в розстібнутому пальті, Ґерінґа, лагідного Кальтенбруннера (Бормана залишив у Берліні на ґаздівстві) й зо два десятки генералів.

За версією Кульгавого (так увесь союзницький загал кликав Ґеббельса), вожді мали бути вбраними у історико-леґендарні костюми, з урахуванням національних мілітарних традицій звитяжних націй. Ґеббельс аж посинів від люті, коли побачив, що президент України Степан Бандера приїхав рано-вранці не в козацьких шароварах (шіріной в чорноє морє), малиновому жупані з кривою шаблею, прив'язаною до червоного пояса срібним ланцюжком, чоботах, намащених дьогтем, та з приклеєними вусами, а у звичайній офіцерській шинелі без знаків розрізнення, в мазепинці зі срібним тризубом і в чоботях, намащених не дьогтем, а наваксованих до дзеркального блиску.

Ґеббельс, побачивши таке, відразу заклав Гіммлерові, але той лише відмахнувся: де я тобі зараз червоні шаровари знайду. Тоді Ґеббельс цвікнув в очі Бандері, намагаючись вколоти його своєю нищівною, як йому здавалось, іронією:

— То що, пане, у нащадків козацького лицарства такі мілітарні строї?

— Саме такі, — сміючись, відповів президент України. — Строї майбутнього козацького лицарства. — І поправив краватку кольору хакі, що добре пасувала до сорочки і мундира такої ж захисної барви.

«Проклятий інґлез», — зашипів Ґеббельс.

Зате його втішили решта союзників. Адмірал Горті був у білому адміральському мундирі, який під дощем набрав якогось мертво-сірого кольору і нагадував море після затятої битви австро-угорської та італійської фльот. Вожді латинських націй — маршал Антонеску і дуче Муссоліні — мусили витримати стиль Давнього Риму, і — витримали. Обидва були в костюмах давньоримських полководців. Як уже було сказано, директиву Ґеббельса, аби була гарна тепла погода — взірець пізньої теплої осени, не було виконано.

Було холодно і мокро.

За колісницею Адольфа Гітлера йшов президент України Степан Бандера в міцних чоботах і теплій шинелі.

Йшов адмірал Горті у розстібнутій фльотській куртці.

Йшов хорватський вождь Анте Павеліч, який теж зіґнорував настанови Ґеббельса на національно-героїчний стиль, а вбрався у шкіряне сіре хутряне пальто, яке носили лише ґрупенфюрери СС, у добрі чоботи і партійний кашкет.

Йшов дуче Муссоліні задубілий від холоду, в позолоченому шоломі й таких самих обладунках, із голими литками, які набули нездорового синього кольору; він давно промок у ногах і з великими зусиллями волі напускав на себе звичного бундючного вигляду.

Йшов маршал Антонеску, його обладунки були теж позолочені, але якось вибірково, бо в деяких місцях шолом, кіраса і наколінники взялися свіжою іржею від безперервного дощу, литки в маршала, як і в його латинського колеги, теж були синіми, але, на відміну від дуче, ще обсипані малиновими сирітками; з плащем Антонеску теж прорахувався — Муссоліні, затятий франт, замовив собі пурпуровий із золотом плащ — короткий, рівно з колінами, і тепер йшов собі, зосереджений лише на бузувірській холоднечі й пильнуючи, аби під носом не утворювалась підступна прозора крапля, а ось румунський маршал справив собі теж пурпуровий із золотим облямівком плащ, — але довгий, майже мантію, яка, за його задумом, мала стелитись по землі, що мало 6 підкреслювати романську велич; тепер маршал мусив вибирати — або підібрати мантію і нести її в руках, або волочити її по воді. Маршал вибрав друге — пурпуровий плащ волочився за ним по мокрій московській бруківці. І німецькі генерали, що йшли за Антонеску, раз-по-раз наступали на мантію, тоді маршал обертався і з ненавистю цідив крізь зуби: «Футуз кручя мете».

Дмитро зустрівся поглядом зі Степаном Бандерою, який проходив мимо, і побачив, що його грізний президент ледве стримує біль, очевидно, він переживав напад ревматизму, яким хворів ще учнем IV класу гімназії і який час від часу давав про себе знати. А ще хорунжий Левицький у погляді президента України прочитав приблизно таке: звичайно, все це велика комедія, це апогей ґеббельсівської пропаґанди, іншими словами, зоряний час Кульгавого, але вийшло з того велике гівно, і це треба розуміти символічно, бо нічого просто так не буває, — усе це свідчить про фальш Третього райху, про його виродження, про те, що здоровий дух, який двигав залізними потугами.

Зіпсувався, і тепер від нього тхне елементарним тоталітаризмом, нам з Адольфом не по дорозі, як не по дорозі було з розгромленим Сталіним, а чи — розгромленим? Адже ці два цимборики вже змовляються, а проти кого? Та, звичайно. проти України, тому мусимо готуватись до нової війни. Цього разу… Страшно було це усвідомлювати, але хорунжий Дмитро Левицький уже знав — Україні доведеться воювати з гітлерівською системою!

…Війська проходили парадним кроком Красною площею — йшли, трохи заплітаючись, бо зранку мусили були напитися. На мавзолеї-піраміді, де раніше лежала мумія невдатного адвоката Ульянова, стояли посинілі від холоду вожді Антисталінської коаліції, дехто навіть махав рукою, але недовго.

Сьомого листопада 1941 року війська прямо з параду йшли, ні, не на фронт, ішли в теплі казарми. Пити.

березень 1995 — серпень 1997